

JÁSZFÉNYSZARU

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Lakosság, Tisztelt Érdeklődők!

Nagy örömömre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a Városunk értékeit bemutató Településképi Arculati Kézikönyvet.

A dokumentáció készítőivel együttműködve bemutatjuk a közigazgatási területünkön található épített és természeti elemeket, egyúttal szeretnénk meghatározni a Város sajátos egyedi hangulatát kölcsönző részleteit.

A jól ismert motívumok, építészeti megoldások összegyűjtve, tematikusan csoportosítva kerek egészzé formálják át az eddig részleteket megfigyelő szemléletünket. Fejlesztik települési ismereteinket, vezetik a szemet, hogy ezentúl a kiemelt témákra fókuszáljunk. A jelen építkezőinek szeretnénk tanácsot, egyfajta sorvezetőt adni annak érdekében, hogy a jövő értékeit már most, előre felismerjük, hiszen Jászfényszaru a Tradíció és az Innováció Városa.

Kellemes lapozgatást kívánok a Település új oldalait is fellebbentő kiadványhoz, amelyet – elképzeléseink szerint – folyamatosan fejlesztve, a mindenkori településállapothoz igazítunk.

Büszkén vállalva e szép város vezetését,

Jászfényszaru, 2017. december

Győriné Dr. Czeglédi Márta
polgármester

JÁSZFÉNYSZARU

TARTALOMJEGYZÉK

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ	2
TARTALOMJEGYZÉK	3
1. BEVEZETÉS	4
2. JÁSZFÉNYSZARU BEMUTATÁSA	6
A) A település bemutatása	6
B) Általános településképp	8
C) Általános településkarakter	12
3. ÖRÖKSÉGÜNK, A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI, TÁJ ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK	14
A) Településképi szempontból meghatározó építészeti értékek	17
B) TELEPÜLÉS- ÉS Tájképvédelmi szempontból meghatározó területek, táji és természeti értékek	33
C) Településképi jellemzők	37
4. ELTÉRŐ KAKARÉRÚ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKAKARÉKTER BEMUTATÁSÁVAL	38
A) Mezővárosi karakterű terület	41
B) Fejlesztést igénylő lakó karakterű terület	43
C) Társasházak karakterű terület	44
D) Kolóniák karakterű terület	45
E) Településközponti karakterű terület	46
F) Rekreáció, zöldterület karakterű terület	48
G) Temető karakterű terület	49
H) Iparterület karakterű terület	51
I) Szántó, legelő, rét karakterű terület	52
J) Gyümölcsös, kert, szőlő karakterű terület	53
K) Mocsár karakterű terület	54
L) Tanya, major karakterű terület	55
M) Degradált karakterű terület	57
N) Állóvízes karakterű terület	58
O) Folyóvízes karakterű terület	59
P) Erdő karakterű terület	60
5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK: ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA	61
A) Építészeti útmutató	62
B) Közterületek településképi útmutatója – utcák, terek, közparkok, közterületek	82
6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK KIALAKÍTÁSA	95
A) Épületek	96
B) Építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés)	98
C) Kerítések	100
D) Kertek	100
E) Zöldfelületek	102
F) Jelenlegi fejlesztések	105
7. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK	108
A) Sajátos építményfajták	109
B) Villamosenergia továbbítási célú, illetve rendeltetésű	110
C) Hírközlési célú, illetve rendeltetésű	111
D) Egyéb célú, illetve rendeltetésű	112
E) közlekedési létesítmények	113
F) Reklámhordozók	114
G) Termelő berendezések, kémények, szellőzők	116
H) Egyéb műszaki berendezések	117
IMPRESSZUM	119
AZ ARCULATI KÉZIKÖNYV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDÖTT	119

1. BEVEZETÉS

Sokat elárul rólunk, miként formáljuk a környezetünket, miként tartjuk fenn, milyen környezetben élünk.

Mindig is így volt ez, már a törvényi szabályozások megjelenése előtt is.

Most a törvényi szabályozás is arra kötelez, hogy minden település Településképi Arculati Kézikönyvet készítsen. Ennek eleget téve, így teszünk Jászfényszaru is.

A Településképi Arculati Kézikönyv elkészítésének célja, hogy felderítse, felmérje a település művi és természeti sajátosságait, értékeit, javaslatot tegyen a védelemre méltó értékek rögzítésére, megóvására, továbbá alapul szolgáljon az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító egyik sajátos jogintézményét; a településképi követelményeket megfogalmazó településképi rendelet megalkotásához.

Jogi szempontból tehát e fenti sorok adják meg a Kézikönyv létjogosultságát, ez azonban nem jelenti azt, hogy elkészítése kizárólag kényszer lenne, fontossága alátámasztható szakmai szempontok mentén is. Napjainkban egyre inkább háttérbe szoruló, de valójában igen fontos igény, hogy megismerjük lakóhelyünket, nemcsak annak látható valójában, hanem úgy, mint egy hosszú alakulási folyamat eredményét, állomását.

Egy-egy település még a saját közigazgatási határain belül sem mutat homogén képet, mindenhol vannak olyan rejtett helyek, ahol valamilyen érdekesség, vagy éppen a történelem egy-egy szelete érhető tetten.

A Kézikönyv ajánlásokat tesz az építetők, tervezők számára, annak érdekében, hogy egy harmonikus, illeszkedő településképi alakuljon ki, együtt folytassuk a korábban megkezdett munkát annak érdekében, hogy büszke lehessen a Városra valamennyi itt lakó és idelátogató.

SZABADSÁG TÉR NAPLEMENTÉBEN

DÍSZKÚT A SZABADSÁG TÉREN

Az egyes területek jellemzőinek ismerete segít meghatározni, melyek adott esetben a védendő táji tulajdonságok, ezáltal segítséget adnak a megfelelő, területi vonzattal is bíró döntések meghozatalában. Vagy éppen rámutatnak arra, hogy az idők során egy-egy terület értékes tulajdonsága hogyan sérült, azaz a település fejlesztéspolitikáját is vezérelhetik, annak érdekében, hogy egy-egy tájkarakter területi állapota újra a kívánt szintet elérhesse.

Egy tájkarakter vizsgálati dokumentáció tehát hasznos alapot nyújt minden településnek nemcsak ahhoz, hogy a lakosság jobban megismerhesse (és így jobban megszerethesse) a települést, hanem fejlesztési irányokat, települési arculatot érintő kérdések megválaszolásához is, összefoglalva tehát alkalmas eszköz arra, hogy segítségével a településeket élhetővé és széppé formáljuk – mely végső soron mindannyiunk célja.

A fentiek értelmében a Településképi Arculati Kézikönyv nem kizárólag a lakott területekre koncentrál, hanem bemutatja a külterület sajátosságait is, kiemelve azokat a tulajdonságokat, melyek egy-egy területrészt különböztetve, netalán egyedivé tesznek. A jogszabályban meghatározott logika mentén építészeti javaslatokat azonban elsősorban a település beépített területeire tesz, végül pedig kiemel olyan példákat, melyek követendőek bizonyos tulajdonságuk szerint a későbbiekben építendő épületek építetői számára.

2. JÁSZFÉNYSZARU BEMUTATÁSA

A) A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Jászfényszaru város Hatvantól közvetlenül délre helyezkedik el, az M3 autópálya felől könnyen megközelíthető módon, országos főút és mellékutak találkozási pontjában. Az Alföld északi peremének közelében, a Zagyva folyó mentén terül el, a Galga-patak torkolatánál. Felszíne gyakorlatilag sík, elszórta enyhén lejtős területek találhatók. A város az Észak-Alföldi régió legnyugatibb települése, a régió belül pedig Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez, illetve a Jászberényi kistérséghez tartozik. Területe 76,16 km², teljes népessége 5619 fő (2017-es adat), népsűrűsége így 75,47 fő/km². Határai: északon Hatvan és Csány; keleten Jászágó, Pusztamonostor; délen Szentlőrincváta, Tóalmás; nyugaton Zsámbok, Tura és Boldog. Jászfényszaru területe már több ezer év óta lakott hely, hiszen területén számtalan régészeti lelőhelyet regisztráltak. Az újkőkor emberét követően a szarmaták, az avarok, és a honfoglaló magyarok is megtelepedtek itt, az Árpád korban pedig több falu is fennállt a település határában.

A város területén végigfut a Csörsz árokrendszeréhez tartozó, azzal közel egykorú, attól délre elhelyezkedő árok a Kisárok, melynek felépítése a rómaiakhoz és a szarmatákhoz kötődik.

IV. Béla királyunk a tatárjárás után telepítette le a jászokat a lakosság nélküli Zagyva folyó völgyébe, akik katonai szolgálat fejébe kiváltságokkal rendelkeztek.

A település nevének első írásos említése Zsigmond király 1433. augusztus 14-én kelt oklevelében található. Fennmaradt oklevelek 1459-től önálló jász székként említik, így bizonyosan a Jászság egyik jelentős települése volt. A középkori virágzásnak 1526. után a fokozódó török támadás vetett véget, s a település 1557-ben elpusztult. A visszatelepedésre 1632. körül került sor. Az 1745-ben lezajló redemptio a település életében kiemelkedő esemény, hiszen ekkor a jászok és a kunok hatalmas anyagi áldozatok árán visszavásárolták Mária Teréziától ősi szabadságukat.

Ezt nevezzük REDEMPTIO-nak, melynek fontosságát hangsúlyozva az Országgyűlés 2013-ban május 6-át, a JÁSZKUN REDEMPTIO EMLÉKNAPJÁVÁ nyilvánította.

JÁSZFÉNYSZARU életében is kiemelten fontos a REDEMPTIO, melynek mai értelmezése:

REDEMPTIO = önmegváltás, független és a természettel harmonizáló, eltartó gazdálkodás.

FENNTARTHATÓSÁG = önfenntartó település, minél függetlenebb ökológiai és ökonómiai gazdálkodással.

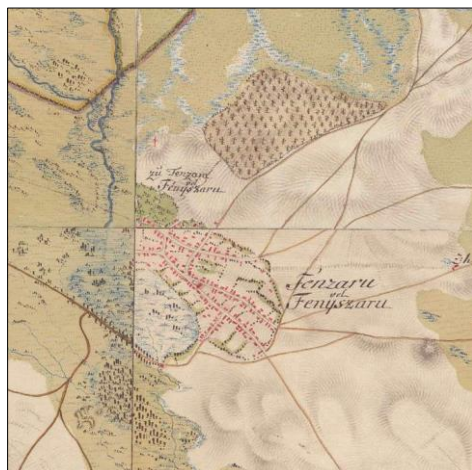
A redemptus gondolat modern képlete tehát: REDEMPTIO = ökológiai és ökonómiai fenntarthatóság önkormányzati vezérléssel.

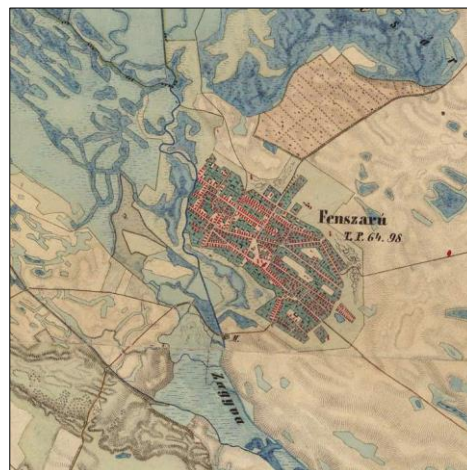
IDŐSZALAG A POLGÁRMESTERI HIVATAL DÍSZTERMÉBEN

A település életében térképeken követhető módon két időszakhoz köthető a beépített területeinek ugrásszerű fejlődése: az I. és II. Katonai Felmérés időszaka, illetve a II. Világháborút követő néhány évtized. Gazdasági területeinek kialakulása és rohamos fejlődése pedig a Samsung megjelenéséhez köthető.

I. Katonai Felmérés (1763-1787)

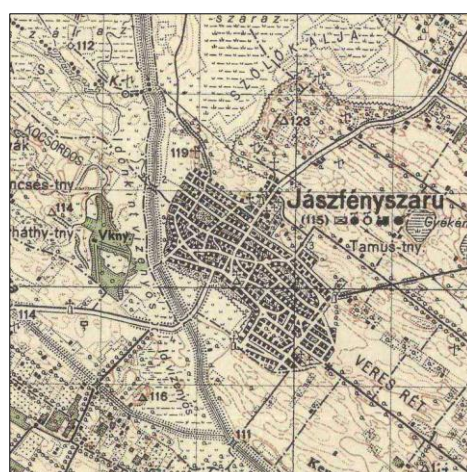
II. Katonai Felmérés (1806-1869)

III. Katonai Felmérés (1869-1887)

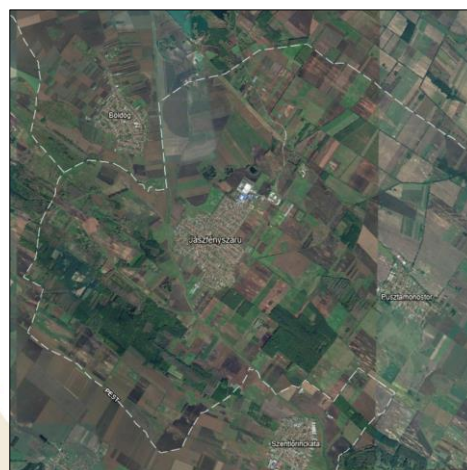
Magyarország Katonai Felmérése (1941)

Magyarország topográfiai térképe

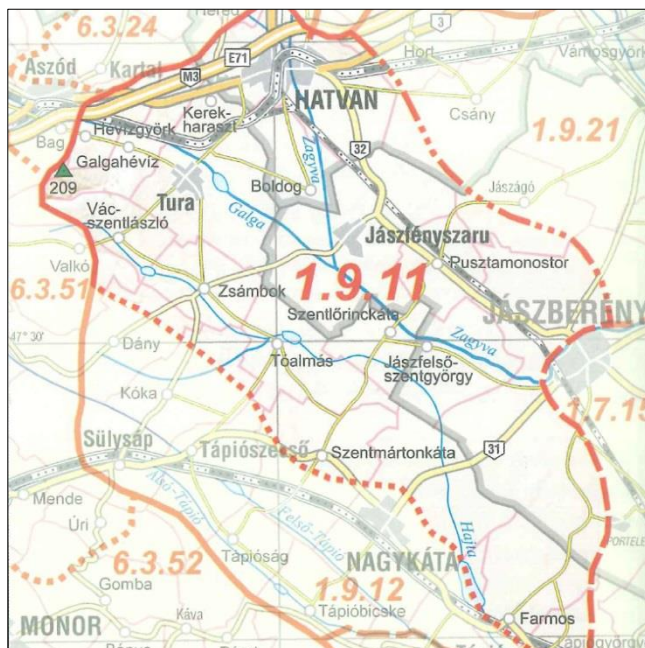

Google Earth műholdfelvétel, 2017

B) ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP

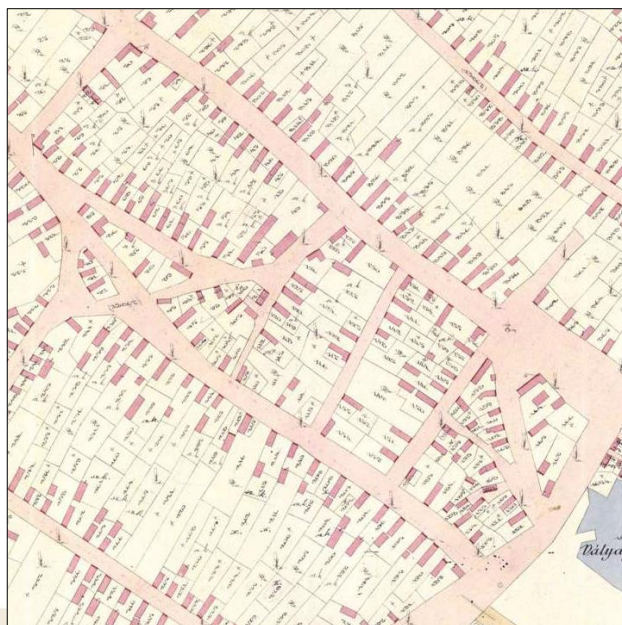
TELEPÜLÉSHÁLÓZAT ÉS TELEPÜLÉSSZERKEZETI ÖSSZEFÜGGÉSEK

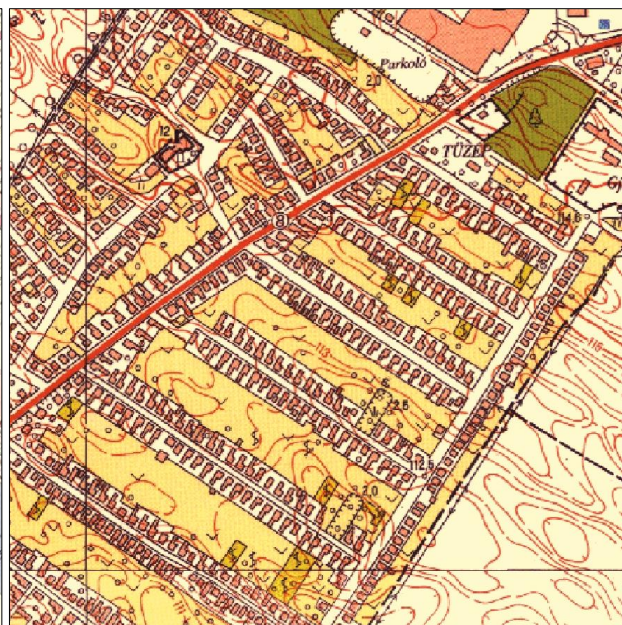
Területileg az Alföld nagytáj, az Észak-Alföldi-hordalékkúpsíkság középtáj és a Hatvani-sík kistáj része. Éghajlata mérsékelt meleg-száraz, meghatározó talajtípusa a vályog mechanikai összetételű, kedvező vízgazdálkodású és termékenységsű csernozjom barna erdőtalajok, főbb vízfolyásai a Zagyva és a Galga.

MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE
MTA, BUDAPEST, 2010.

Jászfényszaru belterületének morfológiai felépítése kettős, északi és déli félre osztható. A déli részen a történelmi növekedésből adódó girbe-gurba utcák figyelhetők meg, amelyek az 1860-as évekre, a II. Katonai Felmérés idejére kialakultak, melynek érdekessége, hogy a halmazos település meglévő épületeihez alakították ki az utcahálózatot, míg az északi rész utcáit a II. Világháború után nagyon rövid idő alatt valósították meg, és tervezésük néhány kivételtől eltekintve vonalzó mentén történt.

KATASZTERI TÉRKÉP

MAGYARORSZÁG 1:10.000 LÉPTÉKŰ TOPOGRÁFIAI TÉRKÉPE

A TELEPÜLÉS AZ ÉRKEZŐ SZEMSZÖGÉBŐL

Jászfényszaru településképét – síkvidéki elhelyezkedése miatt – elsősorban mesterséges elemek, azaz épületei határozzák meg. A domborzati viszonyokból adódik, hogy olyan magaslatok nem találhatók, amelyekről a település felülnézetből, madártávlatból látható lenne. Ugyanakkor az alacsony, lágy szárú növényzet (gyep, szántó) oldalirányból nem takar, így a város sziluettje távolról is jól látható.

Városképi jelentőségű útvonalai már a történeti térképeken is szereplő, földrajzi-történeti adottságok alapján alakultak ki. Struktúráját megtartva máig képviseli egykori településtípusának karakterjegyeit.

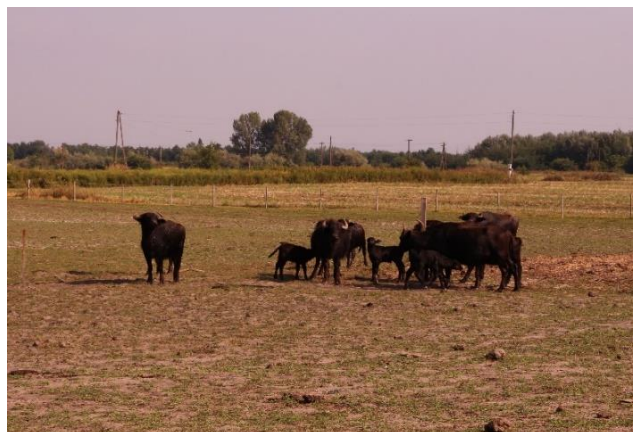
A település feltárulását adó legfőbb vonalak a fő- és mellékutak rendszere. A 32 sz. főút mentén haladva először a mezőgazdasági területek tárulnak fel, köztük apró gyöngyszemként a tanyák. A vasút felett a felüljárón áthaladva pillanthatunk rá először a városra, mint kisebb kilátópontra, amely azonban csak egy villanásra mutatja meg a belterület északi részén kialakulóban lévő, szinte állandóan változó, folyamatosan fejlődő gazdasági területeket.

Az út ezeken keresztül haladva elkanyarodik a város felett és természeti értékek mellett elhaladva (Vadkacsás-tó és Vízi bivalyok) hagyja el a települést.

ÁTREPÜLŐ VADKACSÁK A VADKACSÁS-TÓ FELETT

VÍZI BIVALYOK A 32. SZ FŐÚT MENTÉN

Az önkormányzat a képen látható vízi bivalyok bemutatását tűzte ki célul, amely lehetővé fogja tenni az itt élő állatok eredeti életkörülményeinek megfigyelését az idelátogatók számára.

A város egyebekben még két irányból közelíthetjük meg Boldog és Zsámbok irányából országos mellékúton. Az előző mezőgazdasági területeken, míg az utóbbi főképp erdőterületek mellett halad el egy-egy mezőgazdasági területtel, illetve tanya telkével tűzdeltén. Ezek az utak két különböző ponton jutnak el a Zagyvához, ahol is a hidakon áthaladva feltárul a lakóterületek képe.

ZSÁMBOKI ÚT MENTI LÁTVÁNY AZ ÉRKEZŐ NÉZŐPONTJÁBÓL

Kívülről érkezve a település inkább falusias jelleget mutat, oldalhatáron álló szépen gondozott nyeregvetős hosszúházaival.

Kisvárosias jelleget a Szabadság teret és a Szent Család teret elérve és onnan továbbhaladva a Szabadság út mentén ölt. A Szabadság tér környezete az önkormányzat hatékony közreműködésével egységes településképet öltött, amely az itt szemléltetésre került madártávlatból készült fotón nagyon jól megfigyelhető.

TELEPÜLÉSKÖZPONT MADÁRTÁVLATBÓL

Vonal menti feltárást adhat a vasútról való kilátás, amely a belterülettől északra kelet-nyugati irányban szeli át a települést mezőgazdasági területek között haladva. Látványosabb elem a vasútszakasz közepén az újonnan elkészült 32 sz. főút felüljárós szakasza alatt történő áthaladás. A vasútállomás egy érkezési pontja a településnek, amely városkapu jelleget kell öltönn, erre az önkormányzat a közeljövőben hangsúlyt fog fektetni. Annál is inkább, mivel a város évek óta részt vesz a Virágos Magyarországért pályázaton, ahol az idei évben kiemelten kezelt téma volt a vasútállomások területének virágosítása, rendben tartása. A versenyben egyébként Jászfényszaru 2016-ban az előkelő I. helyet szerezte meg a 20.000 fő alatti települések között, míg 2017-ben az Év települése díjat kapta meg.

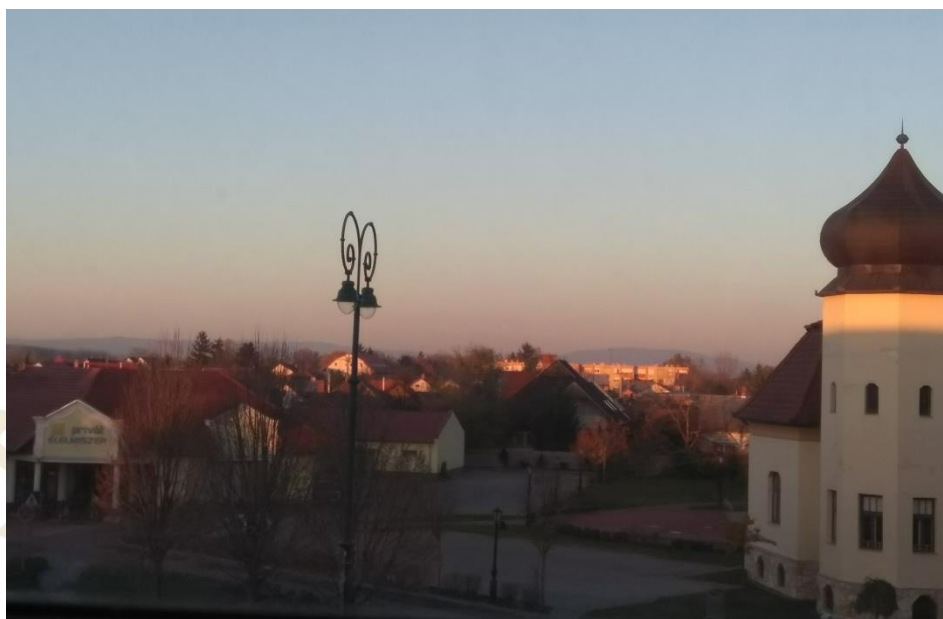

MÁTRA LÁTVÁNYA A ZAGYVA PARTRÓL

ZAGYVA-GALGA TORKOLATA

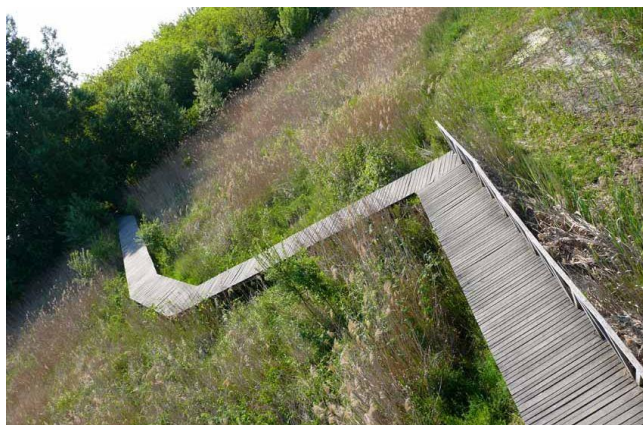
A településképhez szorosan hozzátartozik, hogy a város két folyó, a Zagyva és a Galga találkozásánál fekszik, illetve tiszta időben a Mátra vonulatai is jól láthatóak, így jelentős mértékben hozzátartoznak a táji látványhoz, melyet a fenti képek is jól ábrázolnak.

A MÁTRA LÁTVÁNYA A FŐTÉRRŐL

A Zagyva adottságaiból adódóan a település szempontjából nagyobb feltárási lehetőséget biztosít a városra. Alapjában véve a belterületől nyugatra külterületen mezőgazdasági területek között haladva szeli keresztül a települést, általában csekély vízhozammal. A középső szakasza a belterület lakott területei mentén halad el, melyre a töltése tetején tervezett országos kerékpárút jó rálátást biztosít. Jelenleg két közút halad át rajta egy-egy hídon, de tervezetten két gyalogos-kerékpáros híd is metszeni fogja, amelyek közül az egyik az oldalt látható bürühídhöz hasonlóan kerül majd kiépítésre.

MINTA A BÜRÜHÍD ELKÉPZELÉSHEZ

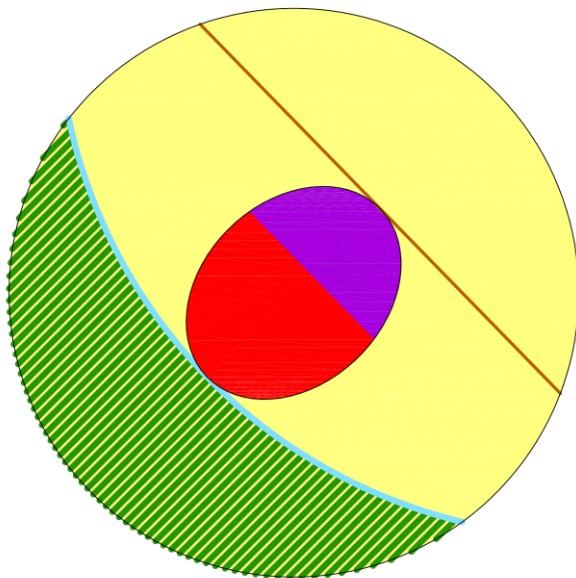

KALAPGYÁRI TAVAK A HORGÁSZAT SZERELMESEINEK

Az általános településképet a külterületen elszórtan elhelyezkedő tavak is nagymértékben befolyásolják pontszerűen. Ezek a tavak hol természetes-, hol mesterséges módon jöttek létre, és a rekreáció lehetőségét biztosítják az ide látogatók számára. A képen látható Kalapgyári tavak egyike mellett a horgászat szerelmesei szívesen töltik szabadidejüket.

C) ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKARAKTER

A város központi, beépített területe élesen elkülönülő két részből áll: délen lakóterület egysége, északon pedig gazdasági terület egysége helyezkedik el, mely utóbbi erőteljes fejlődést mutat.

A lakóterület karakterszempontok alapján két részre osztható, amely egyértelműen kialakulásuk idejéhez köthető. A déli részen a történelmi idők jegyei markánsan érvényesülnek, bár épületállományában nem mutat egységes képet, míg északon a déli kacsaringós úthálózattól eltérően a vonalzóval tervezett úthálózat található, kertvárosias házakkal.

A település külterületét egy másfajta kettősség jellemzi, mely szerint az északi részen a szántóföldek a markánsak, ellentétben a közigazgatási terület déli részével ahol is a telepített erdők a megfigyelhetők, köztük kisebb nagyobb szántó foltokkal, amely a legdélebbi részeken újra mezőgazdasági területekre vált.

Markáns településképi elemnek számítanak még a természetes és mesterséges vízfelületek, illetve a külterületet sűrűn borító tanyarendszer.

Ez a felépítés akár egy bimbózó virághoz is hasonlítható, ahol a termő a lakóterület, a bibe a gazdasági területek, a virág csészelevele az erdős déli területek, amelyek védő gondoskodással óvják a települést a déli oldal felől, a virágszirom a szántóföldek változatos növénykultúráival és a porzók a tanyák rendszere, amelyek szétszórtnan betérítik a mezőgazdasági területeket és velük együtt élve gazdag életteret biztosítanak. Az utóbbiak felvirágoztatásával teheti a település még gazdagabbá önmagát.

A település életében a mezőgazdaság kiemelt szerepet játszik, s nyár derekán a mezőgazdasági gépek látványa erősíti mindezt, amint a nap hevében zajlik az aratás embert próbáló tevékenysége.

MEZŐGAZDASÁGI MUNKA A FÖLDEKEN

A másik igen meghatározó képet az északról érkezők számára a kialakulóban lévő Ipari Park látványa nyújtja a Samsung és a Thyssenkrupp épületkomplexumával.

SAMSUNG ÉPÜLETKOMPLEXUMA

THYSSENKRUPP ÉPÜLETKOMPLEXUMA

A harmadik meghatározó elem pedig természetesen a város maga, amely a maga mezővárosi jellegével ül a település szívében.

FESTŐI KÉP A VÁROSHÁZA KÖRNYÉKÉRŐL

*Forrás: Művésztelep fotósainak művei közül
Simon Tibor fotóművész alkotása*

A település az identitását a régmúltban gyökerező hagyományait felelevenítve kívánja tovább erősíteni, amelynek egyik szimbólumává vált az „Időszalag” c. tűzzománc, amely a Városháza dísztermének fényét emeli. Az alkotást Sisa József ötvös, iparművész készítette.

JÁSZFÉNYSZARU VÁROSHÁZA DÍSZTERME „IDŐSZALAG” C. TŰZZOMÁNC

A faliképen ábrázolt főbb események balról jobb felé haladva a honfoglalás, a Lehel-mítosz és végül, de nem utolsó sorban a redemptio, azaz a jászok és kunok önmegváltása. A város ez utóbbi mottójára kívánja megvalósítani önmagát, mint egy önfenntartó települést a jelentés minden vonatkozásában. A lakosság lokálpatriotizmusa is ennek a fonáknak a mentén erősödik. Az összetartozás ereje tovább fokozható a település értékeinek fenntartásával, és az arra való építkezéssel, mint egy puzzle elem illeszkedik az egységes törekvésbe.

A település funkciója sokrétű, mint egy hagyma húsos levelei a külső rétegek alkotják a mezőgazdaságot, az erdőgazdálkodást és az ipart, beljebb haladva érünk el a lakosság felüdülését szolgáló rekreációs területekhez, majd a gazdasági, lakó funkcióhoz, míg végül legbelül a közfunkciókat ellátó településmaghoz.

3. ÖRÖKSÉGÜNK, A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI, TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

AZ EGYKORI RIMÓCZI KASTÉLY ÉS A MINDENSZENTEK PLÉBÁNIA TORNyai

Forrás: Művésztelep fotósainak művei közül

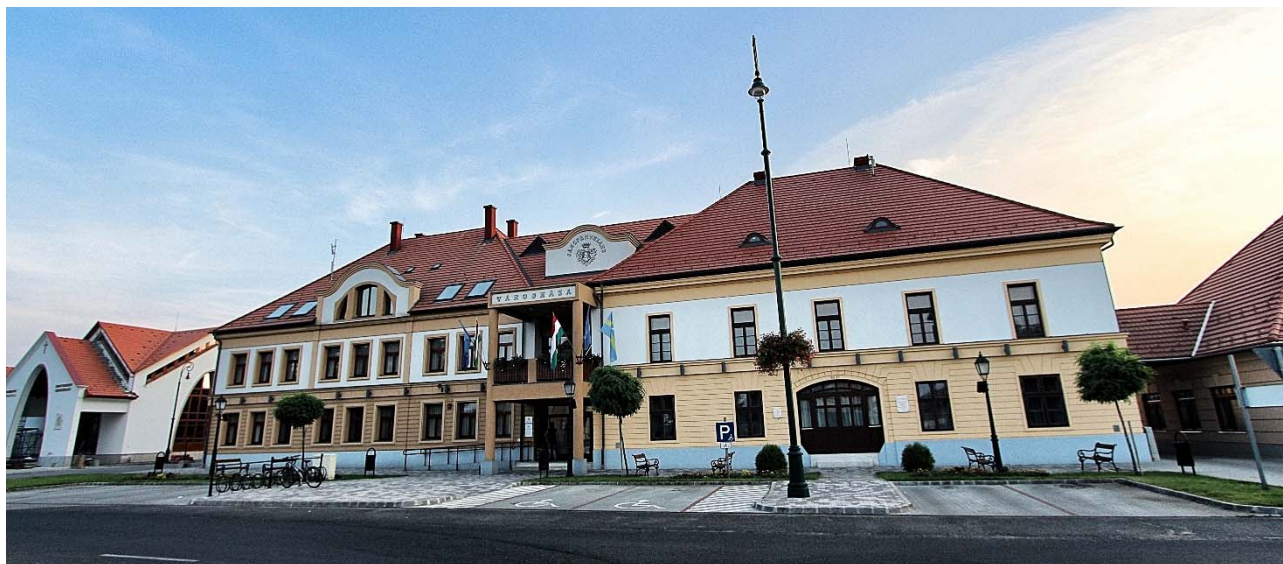
Ghyczy György fotóművész alkotása

Jelen fejezetben a településképi szempontból meghatározó területek kerülnek bemutatásra.

A mi olvasatunkban a településképi szempontból meghatározó terület három különböző lehatárolás halmazaként fogható fel:

- A meghatározó területek közé elsősorban be kell sorolni valamennyi művi és természeti értéket, amely védettsége okán olyan minőséget hordoz, amely miatt méltán tartható meghatározónak. A műemléki, régészeti értékek mellett a természeti elemek alkotják ezt a kategóriát, amely területeket a településképi védelméről szóló 2016. évi LXIV. törvény településképi szempontból kiemelt területként aposztrofál.
- A másik az ún. történeti települési terület, amely a Második Katonai Felmérés térképein már települési térségként jelenik meg. Ez képviseli azt a településmagot, amely köré a mai település kiépült, ennek szerkezete mutat hagyományos utcavonalak közé szerveződő tömbstruktúrát, melyen belül az egykori telekszerkezet is kirajzolódik. Jászfényszaru esetében – mint Magyarországi viszonylatban településeink döntő többségénél – ez az alap ma is kimutatható.
- A harmadik szint egy településen áthaladó szemszögéből vizsgálja a látványt. Ami számára feltárul, azt azonosítja a településsel. Kiemelt szerepet kapnak a látványban az ún. településkapuk. Ezek azok a pontok, ahol a települési szövetbe belép a látogató, és a váltás nyomán az első benyomásokat megszerzi. Attól függően, hogy gépkocsival, gyalog, kerékpárral, vagy vonattal érkezünk, más-más szerepe van a vonal-mentiségnek és a pontszerűségnek. Míg a vonattal érkező számára csak az állomáson tudatosul, hogy megérkezett, addig a személygépkocsival utazó már a várostáblától kezdve tisztában van azzal, hogy hol jár. A látnivalók által ismert képet árnyalja az út során megszerzett ismeret, ami a várost éppúgy meghatározza, mint védett értékei. Kitüntetett szerepe van tehát az áthaladók útvonalainak, és ezért kell ezekre, az utakat szegélyező ingatlanok arcúlatára kiemelten odafigyelni.

A meghatározó terület egész településre való kiterjesztésére a jogszabály ugyan lehetőséget teremt, azzal azonban csak akkor érdemes élni, ha valóban minden területrésze a közigazgatási határnak az előbbi elemek valamelyikével érintett. Az érintettség eldöntéséhez adatok feldolgozása, helyi értékek felmérése és elemzése vezet. A továbbiakban ennek első állomása, az értéktár elkészítése következik. A lista a nemzetközi, illetve országos szintű, az adatszolgáltatásban szereplő, nyilvántartott, védett értékek mellett a helyi jelentőségű elemeket is bemutatja.

VÁROSHÁZA AZ ÁTALAKÍTÁSOK UTÁN MA MÁR IGAZI ÉRTÉKET KÉPVISELŐ ÉPÜLETE

A település szintjén valamennyi érték beazonosítása megtörténik, összhangban a jogszabályi követelményekkel, amely vizsgálja a településszerkezetet, a telekstruktúrát és az utcavonal-vezetést, utcaképet, egyéb településkarakter elemeket, építményrészletet, alkalmazott anyaghasználatot, tömegformálást, homlokzati kialakítást, táj- és kertépítészeti alkotást, egyedi tájértéket, növényzetet, szobrot, képzőművészeti alkotást, utcabútort. A felsoroltak alapján látszik a lehetőségek tárháza.

A vonatkozó jogszabály szerint készült értékleltár alapján kerül a helyi védelem meghatározásra, valamint alapjául szolgál a településkép szempontjából meghatározó terület kijelölésének.

DÍSZKÚT MÁS SZEMSZÖGBŐL

A) TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

A településképi szempontból meghatározó építészeti értékeket a műemlékek és régészeti lelőhelyek mellett a helyi művi értékek és a történelmi múltjuk, vagy térbeli elhelyezkedésük folytán kiemelkedő területek alkotják.

Településképi szempontból meghatározó épületeket, díszítéseket a város Szabadság tér és Szentcsalád térhez kapcsolódó központi részén találhatunk túlnyomó többségben.

MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK

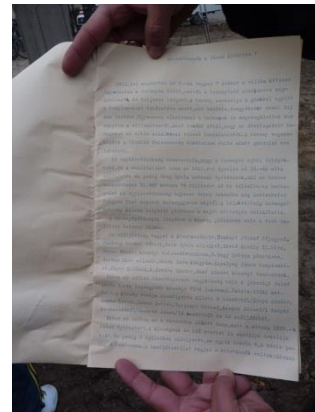
Jászfényszaru területén két nevesített műemlék található és azok műemléki környezete: a településen is központi helyzetben álló Mindenszentek Plébánia és a mellette elhelyezett Szent Család szobor.

A következő táblázat részletesen tartalmazza a műemléki értékleltár elemeit, amely a 2017 júliusi állapotot tükrözi.

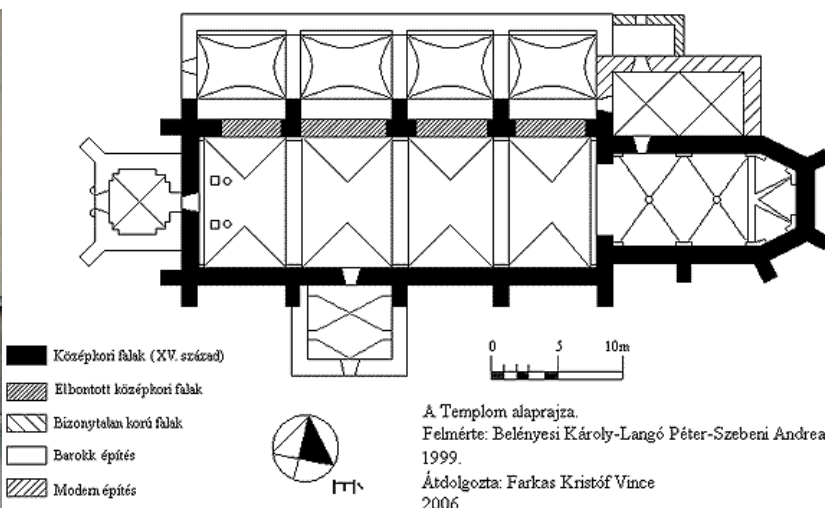
NYILVÁNTARTOTT MŰEMLÉKEK									
törzsszám	azonosító	megye	helység	cím	név	védelem	bírság kategória	védési ügyiratok	helyrajzi szám
4010	27697	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászfényszaru		R. k. templom (Mindenszentek) ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1/2, 2, 2165/1, 2166/3, 2169, 2170, 2173, 2271, 3/1, 4, 5/1, 5/3, 2164/2, 2166/1, 313/1, 313/2, 314, 315, 316, 317, 318/3, 326/3, 1191/3
4011	27699	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászfényszaru		Szent Család-szobor ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1/2, 1191/3, 2, 2164/2, 2165/1, 2166/1, 2166/3, 2169, 2170, 2173, 2271, 3/1, 313/1, 313/2, 314, 315, 316, 317, 318/3, 326/3, 4, 5/1, 5/3
4010	5978	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászfényszaru	Szabadság tér	R. k. templom (Mindenszentek)	Műemlék	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	1/1
4011	5979	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászfényszaru	Szabadság tér	Szent Család-szobor	Műemlék	II.	5730/1965. ÉM	1/1

Az adatok alapján a településen két műemlék található. Ebből a jelentősebb a Római katolikus Mindenszentek templom. Kutatások alapján a templom a XV. században épült föl. Az egyszerű építészeti stílusból következtetve a templom felépítői valószínűleg ferences barátok lehettek, akik jelentős szerepet játszottak a jászok római katolikus vallásra térítésében. A templom tájolása a középkori egyházi előírás szerint keletelt. A templomra a XV. század falusi gótikus építészete jellemző.

A Török Hódoltság utáni újjáépítés 1702-ben fejeződött be. Ekkor a templom barokk stílusban épült át. 1759-ben Hauszberger József hatvani kőműves bővítette a templomot, és felépítette téglából az oldalhajó falait. A mellékhajót a főhajóval megegyező kiosztásban négy szakaszból álló csehsüveg boltozattal boltozták be.

1768-ban új, díszesebb torony készült. Hacker József pesti ácsmester a hajó nyugati végéhez négyszintes, saroktámpilléres tornyot épített. A saroktámpilléreken Szent István és Szent László király szobra áll. A torony harmadik szintjének nyugati ablakfülkéjében Szűz Mária barokk stílusú szobra látható. A torony tetejére barokkos ívű fazsindellyel fedett toronysisakot ácsoltak, mely 1912-ben villámcsapás következtében teljesen leégett.

A toronysisakon a kereszt ferdesége csak a sisak teljes cseréjével orvosolható, melyet azóta is tervez a település, amelyre pályázatot nyújtott be a vidékfejlesztési alaphoz. A 2012-es felújítás alkalmával egy idő kapszulát találtak a sisakban, amellyel értékes információkhoz jutottak a templomról és a városról.

A település másik műemléke a Szent Család szobor, amely a Plébánia templom É-i oldalán, talpazatos oszlopon álló barokk szoborcsoport. Talpazatán keretben a felirat: „SZALMÁS JOSEF KÖLTSÉGÉVEL ÁLLÍTTATOTT AO DNI 1769”. Vagyis a templom tornyának újjáépítésével szinte egy időben készült.

A tagolt lábazatos és fejezetes hasáb alakú talpazaton álló oszlop íón fejezetes. Tetején a három álló alakos barokk szoborcsoport. Szűz Mária és Szent József között, kezüket fogva áll a gyermek Jézus. Tartásuk könnyed, de mégis áhítatot kifejező. Ruházatuk gazdagon redőzött.

SZENT CSALÁD SZOBOR

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

Jászfényszaru település egész területén többfelé elszórtan találhatóak régészeti lelőhelyek, összesen 90 darab, amely igen nagy érintettséget jelent. A régészeti lelőhelyek csak kicsi arányban mutatnak egyezést a település mai területével. Általában egy településen a régészeti leletek a település épített környezete közeléből szoktak előkerülni, tekintve, hogy a település magja, illetve a letelepedésre alkalmas helyek földrajzilag nem változnak.

NYILVÁNTARTOTT RÉGÉSZETI LELŐHELYEK						
AZONOSÍTÓ	LELŐHELYSZÁM	NÉV	VÉDELEM	BÍRSÁG KATEGÓRIA	VÉDÉSI JOGI AKTUSOK	HELYRAJZI SZÁM
32798	1	Gyöngyös-halom	szakmai			093, 094/43, 094/45, 094/44
32800	3	Kender-halom	szakmai			030/32, 030/33, 030/34, 030/35, 030/31
32802	4	Nagy-bika-halom	szakmai			085/27, 085/24, 085/26
32804	5	Száraz-halom	szakmai			016/50, 016/12, 016/13
38294	6	Fürst Sándor u. 42.	szakmai			011/8, 2280, 2281, 011/5, 2279, 1801/3, 1824/1, 1824/2, 1825, 1827/1, 1827/2, 1826/1, 1826/2, 1961, 1962, 1801/1, 1882
38297	7	Kozma-part	szakmai			898, 897, 896, 895, 894/1, 892, 893, 891, 074/2, 074/9
38295	8	Csont-halom	szakmai			037/101, 037/102, 037/103, 037/104
38296	9	Hegyes-halom II.	szakmai			0165/32
38298	10	Szék-halom	szakmai			016/12, 016/13, 016/50
44145	11	Kopasz-domb	szakmai			016/13, 016/86, 016/83, 016/84, 016/85
44151	12	Galga-torkolat, Tamusok hídja II.	szakmai			018/39, 018/40, 018/41, 018/42, 017, 016/19
44152	13	Pandalos, Csonthalmi-tanya	szakmai			024/17, 024/18, 024/19, 024/20, 024/21, 024/5
44153	14	Galga-torkolat, Tamusok hídja	szakmai			018/40, 018/41
44155	16	Borjú-járás	szakmai			032/17, 032/18, 032/19, 032/20, 032/6, 032/7, 032/8, 061/25, 061/26, 061/27, 061/2, 061/16
44156	17	Mérges-patak, Kórés-patak partja	szakmai			039/40, 0358/6, 0355
55303	18	Samsung parkoló	szakmai			083/33, 083/34, 083/35, 083/36, 083/85, 083/42, 1189/1
32803	19	Pipis-halom	szakmai			03, 04/64, 04/19, 04/20, 04/23, 04/24, 04/25, 04/26, 04/27, 04/28, 085/2, 085/26, 085/30, 085/29
63380	20	Győri-tanya	szakmai			04/14, 04/16, 04/65, 04/23, 04/24
69623	21	Vontatóhalom I.	szakmai			085/26, 085/27, 085/24
69627	22	Vontatóhalom II.	szakmai			085/27, 085/28, 085/16
69635	23	Vontatóhalom III.	szakmai			085/26, 085/27
69637	24	Barátok tava	szakmai			085/27
69639	25	Ószőlő I.	szakmai			081/13, 081/14, 081/15, 081/16, 081/17, 081/18, 081/19, 081/20, 082, 081/21
69641	26	Ószőlő II.	szakmai			083/43, 083/42, 083/85
69669	27	Nagybikahalom I.	szakmai			087/54, 087/64, 087/62, 087/71, 087/72, 087/47, 088/1
69671	28	Nagybikahalom II.	szakmai			0160, 0158/7, 0158/8, 085/20
69673	29	Rókalyukak I.	szakmai			085/20
69675	30	Rókalyukak II.	szakmai			085/20
69677	31	Lehel utca	szakmai			198
69679	32	Templom	szakmai			2271, 1/1, 2165/1, 2166/2, 2166/3, 2169, 3/1, 1/2, 2, 5/3, 5/1, 4, 2170, 2173, 2174
69683	33	Gyékényes	szakmai			04/47, 04/46, 04/45
69685	34	Veres rét I.	szakmai			09/18, 09/16, 09/17
69687	35	Veres rét II.	szakmai			09/18
69693	36	Veres rét III.	szakmai			011/26, 011/25, 011/27, 011/24
69699	37	Veres rét IV.	szakmai			09/18
69705	38	Újszőlő I.	szakmai			015, 014/11, 034/23, 034/21, 034/22

69735	39	Újszőlők-Szölőkalja I.	szakmai		016/69, 016/72, 016/71, 016/70, 016/76, 016/78, 016/77, 034/18, 034/4
69737	40	Újszőlők-Szölőkalja II.	szakmai		016/69, 016/72, 016/71, 016/70, 016/76, 016/78, 016/77, 034/19, 034/18, 034/4
69741	41	Virágoshalom I.	szakmai		016/41, 016/42, 016/43, 016/44, 016/49
69743	42	Virágoshalom II.	szakmai		016/38, 016/39
69747	43	Virágoshalom III.	szakmai		016/36, 016/37, 016/38
69755	45	Cserhádi tanyák	szakmai		061/19, 061/21, 061/23, 061/24, 061/22
69763	46	Sóderbánya melletti dombok	nyilvánított		030/10, 030/34, 030/11, 030/33, 030/32, 030/31
69765	47	Csonthalom tanyák I.	szakmai		024/21, 024/22, 024/20
69769	48	Csonthalom tanyák II.	szakmai		024/24, 024/25
69771	49	Csonthalom tanyák III.	szakmai		020, 021, 024/26
69775	51	Csonthalom tanyák V.	szakmai		024/24, 024/25
69777	52	Tűzoltószertár	szakmai		1634/1
69779	53	Vontatóhalom IV.	szakmai		085/20
69781	54	Vontatóhalom V.	szakmai		085/20
69783	55	Ludas	szakmai		085/20, 086/2
69785	56	Újszőlő II.	szakmai		016/42, 016/43, 016/44, 016/49, 016/50
69787	57	Szeméttelép I.	szakmai		05/24, 05/74, 05/47, 05/51, 05/50, 05/48, 05/52
69789	58	Szeméttelép II.	szakmai		08, 05/27, 05/49
69793	59	Útkereszteződés	szakmai		05/65, 05/66, 05/92
69797	60	Nagybikahalom III.	szakmai		090/63, 090/27, 088/1, 090/107, 090/108, 090/141, 090/142
69799	61	Hatvani határ	szakmai		087/2, 0138/1, 0136, 0100/8, 0132, 090/111, 090/112, 090/113, 090/114, 090/115, 090/116, 090/117, 090/118, 090/119, 090/120, 090/122, 088/1, 087/55, 087/56, 087/41, 087/65, 087/66, 087/57, 087/58, 087/33, 087/59, 087/60, 087/35, 087/43, 087/67, 087/68, 0100/31, 0100/28, 0100/33, 0100/34, 0100/36, 0124/3, 0124/4, 0134/6, 0134/8, 0134/10, 0134/17, 0134/16, 0134/18, 0134/19, 0134/20, 0134/21, 0133/1, 0133/2, 0100/30, 0134/4, 0128
69803	63	Vontatóhalom VI.	szakmai		085/20
69807	64	Vontatóhalom VII.	szakmai		085/20
69809	65	Rusai tanya	szakmai		085/27, 085/28, 085/20, 085/16
69815	68	Kacsaró part	szakmai		068/26
69817	69	Szilfa I.	szakmai		078/13, 078/14
69819	70	Szilfa II.	szakmai		080/30
69821	71	Szilfa III.	szakmai		080/20, 080/21
69823	72	Kaji part	szakmai		076/6, 909/27
69827	74	Székhalom dűlő	szakmai		037/92, 037/43, 037/44, 037/45, 037/46, 037/47, 037/48, 037/49, 037/50
69829	75	Székhalom dűlő - Bódis tanya	szakmai		037/53, 037/52, 037/51, 037/59, 037/58, 037/57, 037/56, 037/55, 037/54, 037/12
69833	76	Kórés - Hosszúhát I.	szakmai		039/36
69835	77	Kórés - Hosszúhát II.	szakmai		037/16, 037/15, 037/14, 038, 039/36, 039/35
69837	78	Hosszúhát	szakmai		037/21, 037/20, 037/19
69839	79	Kórés	szakmai		035/9
69841	80	Csonthalom tanyák VI.	szakmai		026/22
69851	81	Virágoshalom IV.	szakmai		016/88, 016/22, 016/23, 016/82, 016/20, 016/21
69855	82	Szegek - Népi dombok	szakmai		016/62, 016/63, 016/64, 016/65
69857	83	Szegek I.	szakmai		016/62, 016/63, 016/64
69861	84	Szegek II.	szakmai		016/69, 016/72, 016/71, 016/70, 016/76, 016/78, 016/77
69865	85	Kopasz agyagos	szakmai		05/105, 05/71, 05/106, 05/73, 05/96, 05/95, 05/94
69889	86	Petőfi utca	szakmai		1633, 1610, 1613, 1612, 1611, 1627, 1630, 1626, 1623, 1629, 1628, 1625, 1624, 1621, 1620, 1617, 1618, 1619, 1622, 1614
69985	87	Boldogi határ	szakmai		039/39, 039/40
69997	88	Csörszárok	szakmai		05/29, 05/148, 05/33, 05/34, 05/111, 05/109
73157	89	Gyékényes II.	szakmai		05/144, 05/140, 05/168

73851	90	Gyékényes 3.	szakmai			2531, 2532/3, 2534, 2532/1, 05/15, 05/5, 05/168
73849	91	Béke TSz.	szakmai			1191/5, 05/160
73853	92	Gyékényes 4.	szakmai			05/144, 05/168
44759	93	Vasútállomás	szakmai			085/27, 085/24, 085/20
76721	94	Nagy-Agyagos	szakmai			05/24, 05/74, 05/51, 05/50, 05/48, 05/54, 05/53, 05/52, 05/55, 05/25, 05/26
81335	95	Csépe-lapos I.	szakmai			087/43, 087/45, 087/67, 087/69, 087/70, 088/1, 090/109, 090/110, 090/125, 090/126
81337	96	Csépe-lapos II.	szakmai			088/1, 090/99, 090/100, 090/101, 090/102, 090/103, 090/104, 090/105, 090/106, 090/96, 090/97, 090/108, 090/109, 090/98
81339	97	Vasútállomás	szakmai			090/21, 090/20, 090/19, 090/81, 090/82, 090/85, 090/86
81341	98	Béke Tsz.	szakmai			05/102, 05/104, 05/103

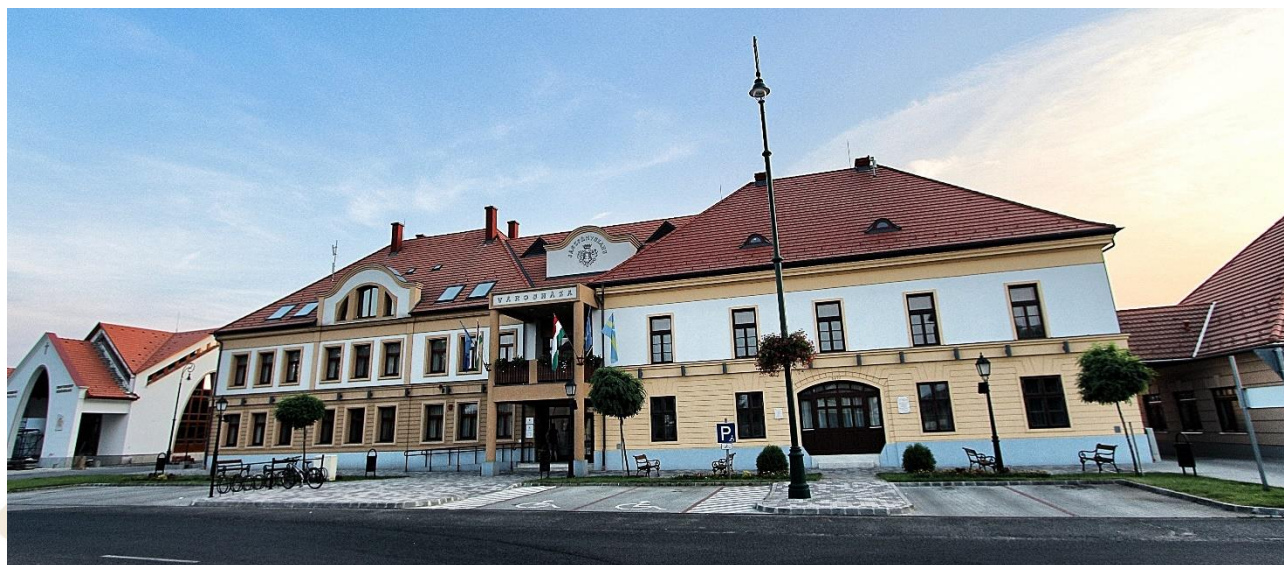
RÉGÉSZETI LELŐHELY FELTÁRÁSA A THYSSENKRUPP BERUHÁZÁS KAPCSÁN

HELYI EGYEDI ÉRTÉKEK

HELYI VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉPÜLETEK			
SZÁM	MEGNEVEZÉS	HRSZ.	CÍM
1	Szent Család Római katolikus templom – Műemlék, gótikus, 15. század, átalakítva 19. században	1/1	Szent Család tér
2	Kiss József Helytörténeti Múzeum, népi emlék	628	Somogyi Béla u. 24
3	Temetőkápolna és keresztút	1522	Szabadság út, Temető
4	Önkormányzat épülete	318/3	Szabadság tér 1.
5	Népfőiskola (Egykori Rimóczi kastély)	2165/1	Szent Család tér 18.
6	Étterem (Egykori Kaszinó épülete)	484/1	Dózsa György u. 1.
7	Business Center (Egykori Papp-kastély)	1413	Szabadság u. 77.

A város rendelkezik Tájértékkataszter Listával, amely teljes körűnek mondható, és szerepelnek benne azok az elemek, amelyeket a város értéknek tekint, azonban rendelettel történő védettségük nem járna előnyökkel.

A teljesség igénye nélkül az alábbiakban bemutatásra kerül néhány Jászfényszaru városában található helyi védelem alatt álló épület.

VÁROSHÁZA ÉPÜLETE

Forrás: Művésztelep fotósainak képei

EGYKORI RIMÓCZI KASTÉLY

Egykori Papp kastély Business Center: Az 1910-es években épült, szecessziós Pap-kastély földszintes épület, utcai homlokzatának közepén eredetileg keskeny álló ablakos alkóvvval, a homlokzat többi részén is páros ablakokkal. A 2002-es újjáépítés során az utcára új bejáratot nyitottak, s tetőtömegét jelentősen megnövelték. Így irodák, 15 férőhelyes panzió és 60 fős konferenciaterem kapott helyet benne, lehetőséget adva az üzleti központ működésének, de turisták fogadására is alkalmas.

Az egykori Rimóczi kastély a Szent Család tér egyik jelentős épülete. A szecessziós jellegű 1910 körül épült, kupolás-tornyos, oromzatos, magas manzárd tetővel fedett, részben magas földszintes, részben egyemeletes, összetett tömegű épület. A 2005-ben elkészült felújítása során eredeti nyílászáróit és belső tereit szépen helyreállították. Ma a település oktatási célokra használja, korábban egyedülálló kezdeményezésként a Samsung Smart Scool-nak adott otthont.

EGYKORI PAPP KASTÉLY

A dombon álló temetőkápolnát a Keresztút stációi félkörívben veszik körül. Az egyszerű tömegű kápolna az íves szentély felett kontyolt nyeregtetős, oromzatos épület, két hosszoldalán 3-3 félköríves ablakkal. A falsíkokat lizénák tagolják. Az eklektikus, 1880-ban felszentelt Szent Kereszt felmagasztalása kápolna homlokzatán négy dór oszloppal alátámasztott erkélyre állították a Golgotát. A kereszten függő Krisztus szobra mellett a latrok pléh-ből készültek. A kereszt két oldalán Szűz Mária és Szent János apostol szobra áll. A főhomlokzaton a bejárat fölötti felirat jelzi az építés évét és az adományozók nevét. A bejárat mellett szoborfülkéket mélyítettek. A Kápolnát és a Keresztút stációit a közelmúltban felújították, átfestették.

SZENT KERESZT FELMAGASZTALÁSA KÁPOLNA

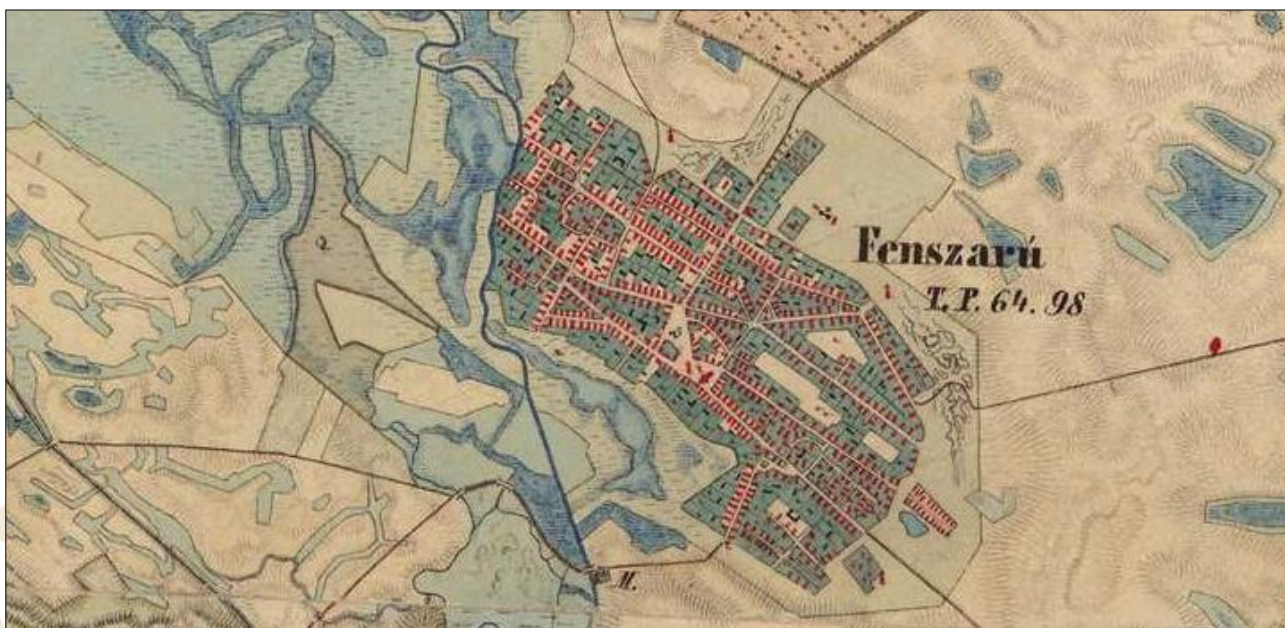
Fotók: ÖK fotók és Művésztelep fotósainak képei

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSI TERÜLET

A történeti települési terület lehatárolása egybeesik a II. Katonai Felmérés (1806-1869) térképén ábrázolt lakott területtel, mely a település magját adja. Ebben a belső magban az utcák szerkezete és nyomvonalevezetése tehát védendő. Rajzolatuk organikusan fejlődött képet mutat. A lehatárolt terület magába foglalja a műemlékek és az épített örökség további elemeinek egységét. Jászfényszaru településszerkezete az 1970-es években készített topográfiai térképek készítéséig folyamatos növekedést mutat, csak azóta tekinthető változatlanak, kivéve az iparterületek részeit.

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSI TERÜLET

II. KATONAI FELMÉRÉS (1806-1869)

ÁTHALADÁS SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET

A közeledési hálózat vizsgálata során a belterületen áthaladó számozott közutakat övező teleksor került kijelölésre, mivel a településre érkezők és azon áthaladók számára ezen látvány azonosítható magával a településsel. Ezek az utak a Szabadság út, a Dózsa György út és a József Attila út.

Kiemelt szerepet kapnak a településkapuk, benne a közösségi közlekedés (közút és vasút) állomásaival, hiszen a településre érkezők itt lépnek be a település szövetébe. Ezek kialakítására kiemelt hangsúlyt kell fordítani.

ÁTHALADÁS SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLET TÉRKÉPI LEHATÁROLÁSA

SZABADSÁG ÚT MENTÉN ELHELYEZKEDŐ MEGHATÁROZÓ TERÜLET GYÖNYÖRŰ LÁTVÁNYA

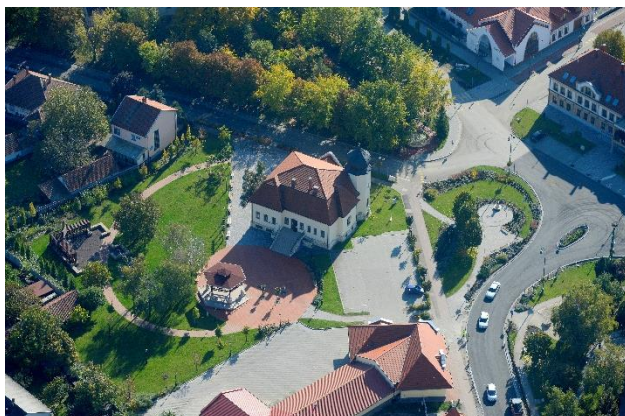
Ezek nyomán indulunk most egy virtuális sétára a településen, és felfedezés közben az összhatás és a részletek élményével haladunk.

A településkép legmeghatározóbb eleme Szentcsalád téren álló Mindenszentek plébániatemplom, amely 1702-ben került újjáépítésre a török hódoltság után. A templom hangsúlyos jellegét részben a téren betöltött központi helyzetével, másrészt a település sík területen való elhelyezkedéséből kapja, amely így uralkodóvá teszi. A templom körül kialakított park kertépítészeti elemeivel kiemelik, tovább hangsúlyozzák az épület értékeit, s a ráláthatóságot segítik elő különböző pontokról.

MINDENSZENTEK PLÉBÁNIATEMPLOM MADÁRTÁVLATBÓL

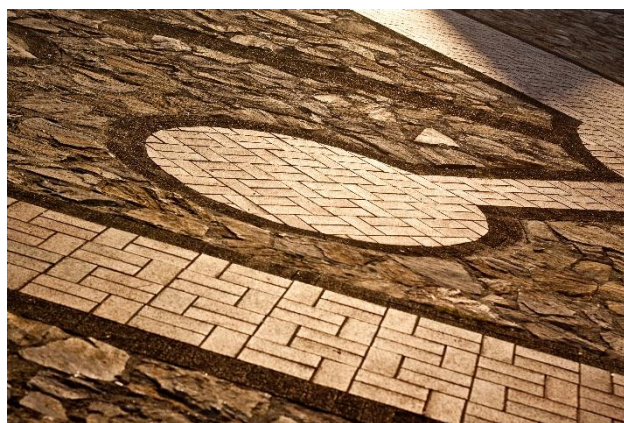
Ehhez kapcsolódóan a Szentcsalád tér és a Szabadság tér környezete is magas színvonalon került kialakításra, mind építészeti, mind kertépítészeti szempontok alapján.

VOLT RIMÓCZI KASTÉLY MADÁRTÁVLATBÓL

A KASTÉLY KÖRÜLI KIALAKÍTOTT GONDOZOTT NÖVÉNYZET

IGÉNYESEN KIALAKÍTOTT TÉRBUKKOLAT

Forrás: ÖK fotók és Művésztelep fotósainak művei közül Ghyczy György fotóművész alkotása

A kellemes környezet kialakításakor nem feledkeztek meg a parkolási szempontoknak való megfelelésről sem. A térfal kialakításánál a polgármesteri hivatal épülete nagymértékben átalakításra került, amely szintén az egységes településképp elnyerését szolgálta. A templom mögött elhelyezésre kerülő autóbuszváró szintén erősíti az egységes képet. A térfal további elemeinél is látható a törekvés az egységes képhez való illeszkedésre.

Kitekintve a település főteréről a város főutcája mentén haladva ugyanez az egységes, harmonikus megkomponálás figyelhető meg, amelybe jól illeszkedő módon került kialakításra a település első kerékpárútja. Az egységes kép a 2015-ben elkészített „Jászfényszaru településközpont komplex fejlesztése” című tenderterv alapján valósul meg napjainkban, amely a meglévő növényállományt figyelembe véve, ahhoz illeszkedve valósítja meg annak fejlesztését, magas

színvonalon gondoskodik a szükséges parkolókról, egységes kialakítású utcabútorokat (padok, lámpák, hulladékgyűjtők stb.) helyez el egészen a gazdasági területekig. A növényállomány kialakításánál mindhárom szintre gondolva javaslatot tett olyan növényzet kialakítására, amely lehetőség szerint az év minden szakaszában látványos, színes dekorációul szolgálhat a településkép alakításához.

Eljutva a település másik központjába a művelődési ház környezetéhez szintén egy olyan teresedés került kialakításra, amely reprezentatív, és illeszkedik az egységes megjelenésű főutcahoz, azonfelül kellemes rekreációs lehetőségeket teremt a település lakosságának.

A térfalat alkotó új elemek kialakításánál dicséretre méltó törekvéseket láthatunk az új és modern, ugyanakkor a meglévő építészeti formákhoz illeszkedő elemek megjelenésénél.

NAPFÉNY ÓVODA ÉS SÁRGA ISKOLA ÁLTAL ALKOTOTT TÉRFAL

Az önkormányzat az elmúlt időszakban nagy lendülettel hozzájárított közterületei rendezéséhez, amelyre gyönyörű példákat mutatunk a Rimóczi kastély parkjából. A projekt az Európai Unió támogatásával jöhetett létre az Új Széchenyi Terv keretein belül.

IV. BÉLA SZOBOR VIRÁGOS KÖRNYEZETE

RENDEZVÉNYEK HELYSZÍNEI (HATVANI CSATA HUSZÁRFELVONULÁS ÉS ESKÜVŐ A ZENEPAVILONBAN)

A település központi területeinek kialakítása olyan nívós környezetet teremt, amelyek alkalmasak háttérül szolgálni például a reprezentatív lovas fesztivál népszerűsítéséhez, illetve akár esküvők lebonyolítására a zenepavilon környezetében.

A település múltjából a lakóterületeinek déli részéről számos lakóház még megőrzésre került, hol felújított, hol kissé kedvezőtlen állapotban:

JÁSZ HÁZAK

A korábbi településrendezési eszközökben ennek megőrzésére több típusú egyedi „Jász” övezet került meghatározásra, amely azonban túl szigorú/rigorózus előírásaival sokszor értékének való megfelelés helyett, egy romló állapot fenntartását okozta. A településrendezési eszközökből ezek az előírások törlésre kerültek, s a hatályos jogszabályok alapján a továbbiakban a Településképi Arculati Kézikönyvnek kell a kapcsolódó területekhez az ajánlásokat megfogalmaznia. Azonban az értékek védelmét ezúttal nem szigorú előírásokkal kívánjuk megoldani, hanem jó példák bemutatásával, a lehetőségek tárházának jelzésével kívánjuk azt megőrizni, illetve az erre való igényt megteremteni.

Jászfényszaru életében a „Jászok”-hoz való kötődés igen erős. Ennek a fajta lokálpatriotizmusnak a tovább erősítésére remek eszköz lehet az építészetük továbbörökítése, a jövőnek való megőrzése. Az alábbi példákon keresztül teljes épületek bemutatásával, illetve gyönyörű részletek felvillantásával tesz erre kísérletet e kézikönyv.

A jászok idején kialakult tanyarendszerből is találhatunk számos védelemre érdemes épülete, amelyek példáján, a külterületen elhelyezkedő sok száz még fennálló hasonló jellegű hagyományt őrző épület rekonstruálható, felújítható lenne. Köszönhetően a településrendezési eszközök felülvizsgálata kapcsán tett módosításoknak, az érintettségeknek megfelelően, az adott területeken nagyobb szabadságfok adta lehetőségek keletkeznek.

MEGŐRZÉSRE ÉRDEMES KÜLTERÜLETI JÁSZ STÍLUSBAN ÉPÍTETT TANYÁK

Számos olyan faoromzatú, fehér vakolatú, tornácos ház található a településen, amely igen kedvező minőségben került felújításra. A tornácuk kialakítása hol zárt, hol nyitott az utcai homlokzat irányában. A példában is szereplő nádfedés, szintén illik az épület típushoz, bár nem tekinthető jellemző megoldásnak ma a településen.

TORNÁCOS KIALAKÍTÁSÚ JÁSZ HÁZAK A BELTERÜLETEN

Ugyanakkor a településen található Tájház fedése is náddal valósult meg, amely viszont az eredeti gyökereket tükrözi vissza, funkciójának megfelelően.

A NÁDFEDÉSES TÁJHÁZ

Sok-sok olyan apró részlet rejtőzik egy-egy „jász” házon, mint ezek a gyöngyszemként megjelenő oszlopok a verandát tartóan, amelyek csak nehezen felfedezhetők, és sokszor elkerülik a figyelmet. Épített örökség megőrzésén kívül, a tulajdonos házána egy olyan egyediséget biztosítanak, amely valószínűsíthetően szinte sehol máshol nem jelenik meg a településen.

Itt egyebekben a veranda mintás festése is a régmúltat idézheti.

EGYEDI MÍVES TORNÁC-OSZLOPOK

Ez a ház remélhetőleg már rátalált, vagy hamarosan rátalál arra a tulajdonosra, aki értékeli, és ennek megfelelően újítja fel azt.

Egy oromzat felújításánál nem csak a motívummal, az anyaghasználattal lehet megőrizni a múlt emlékét, hanem az eredeti állapot készítésének és a felújítás idejének rögzítésével. Erre rendkívül jó például szolgál ez az 1897-ben készített, és 2001-ben felújított homlokzat.

OROMZAT FELIRATA AZ ÉPÍTÉS ÉS A FELÚJÍTÁS IDEJÉVEL

Találhatók a településen olyan egyedi építészeti részletek, ahol az egész épület rekonstrukciójánál / felújításánál nem sikerült a régi struktúra teljes visszaállítása. Jelen esetben a nyílászárók és a díszes párkányvonal megőrzése nevezhető példásnak.

UTCAI HOMLOKZAT CSAK RÉSZBEN PÉLDÁS FELÚJÍTÁSSAL

Azonban nemcsak a régi épületek megőrzésével, egyes elemek fenntartásával van lehetőség a múlt megidézésére, hanem új épületek esetén az arányrendszer átvételével, egyes homlokzati díszek felelevenítésével is.

Védelemre méltó értékek az épületeken felül a településen a különböző típusú szoborcsoporthok, amelyek közül kiemelkedő alkotás többek között a Szent Háromság szobor.

SZENT HÁROMSÁG SZOBOR

Forrás: Ghyczy György fotóművész alkotása

B) TELEPÜLÉS- ÉS TÁJKÉPVÉDELMI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK, TÁJ ÉS TERMÉSZETI ÉRTEKEK

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Jászfényszaru területén tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetbe esik a Zagyva folyótól nyugatra eső területek északi része, amely Boldog és Tura települések irányából nyúlik be a településre.

A település két nemzeti park igazgatóságához is tartozik: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága és Bükk Nemzeti Park Igazgatósága. A települést a Natura 2000 területek közül kettő érinti: a HUH20077 Jászfényszarui-erdő kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület és a HUB20042 Boldogi Vajda-rét különleges természetmegőrzési terület.

Forrás:

http://www.hnp.hu/uploads/files/termeszetvedelem/natura2000/K%C3%A9sz%C3%BCI%C5%91%20tervek/HUH20077_jaszfenyszarui-erdo_ftt.pdf

A Jászfényszarui erdő (Öregerdő) területe bemutatásra érdemes, így az önkormányzat egy tanösvény kialakítását tervezi, ahonnan számos növény- és állatfaj bemutatása valósulhat meg (fekete gólya, őszi kikerics, skarlátbogár, nagy szarvasbogár stb.). A területen található „Sárkánygödör” elnevezésű tó. A terület megközelíthetőségét – a korlátozások figyelembevételével – egy kerékpárút kialakításával kívánja biztosítani, amely hálózatot alkotva, a környező természeti értékeket felfűzve kapcsolódna majd a Zagyva menti kerékpárúthoz és a település főútja mentén már kialakított kerékpárúthoz.

ÖREGERDŐ – SÁRGANYAKÚ EGERE

Forrás: <http://www.jaszfenyszaru.hu/?pnm=2&dt=2-19-5-562>

Az országos ökológiai hálózat az országos jelentőségű természetes és természetközeli területek, valamint az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a puffterületek. Ezek közül Jászfényszaru területét a két első elem érinti.

Magterületnek nevezzük az olyan természetes vagy természetközeli élőhelyeket, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Az ökológiai folyosó biztosítja a magterületek, puffterületek közötti biológiai kapcsolatokat, amelyek döntő részben természetes eredetű, lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok.

JÁSZFÉNYSZARUT ÉRINTŐ ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT

Magterületi érintettség a Vadkacsás-tó környezetében található, míg az ökológiai folyosó a Zagyva folyó mentét és zömmel az attól nyugatra elhelyezkedő területeket érinti, illetve attól keletre két kisebb területet, a település északi részén.

A Vadkacsás-tó területe egy időszakos vízfelület, egyebekben nádas és mocsaras jellegű, de a vadkacsák és az egyéb állatvilág jelenléte potenciálisan a rekreáció lehetőségét villantja fel számunkra. Az önkormányzat az „Esőcsináló projekt” keretében ennek lehetőségét a védettség keretein belül ki is kívánja aknázni.

VADKACSÁS-TÓ LÁTVÁNYA AZ ÉLŐVILÁGÁVAL

A településen ezen túlmenően még található a törvény erejénél fogva (ex lege) védett kunhalmok, amelyekről kétféle adatszolgáltatást is rendelkezésre áll. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága által felmért adatokban 9 db, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal felmérésében 10 db kunhalom szerepel, melyek a településen elszórtan helyezkednek el.

TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOM ALATT ÁLLÓ TERÜLETEK	
SZÁM	MEGNEVEZÉS
1	Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület
2	Natura 2000 - HUN20077 Jászfényszaru-erdő kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület
3	Natura 2000 - HUN20042 Boldogi Vajda-rét különleges természetmegőrzési terület
4	Országos ökológiai hálózat - magterület
5	Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó területe
6.	Törvény erejénél fogva (ex lege) védett kunhalmok

Védett természeti értékein kívül a településnek vannak még olyan természeti kincsei, amelyet már vagy kiaknázott, vagy gondolati szinten már megteremtődött ennek lehetősége.

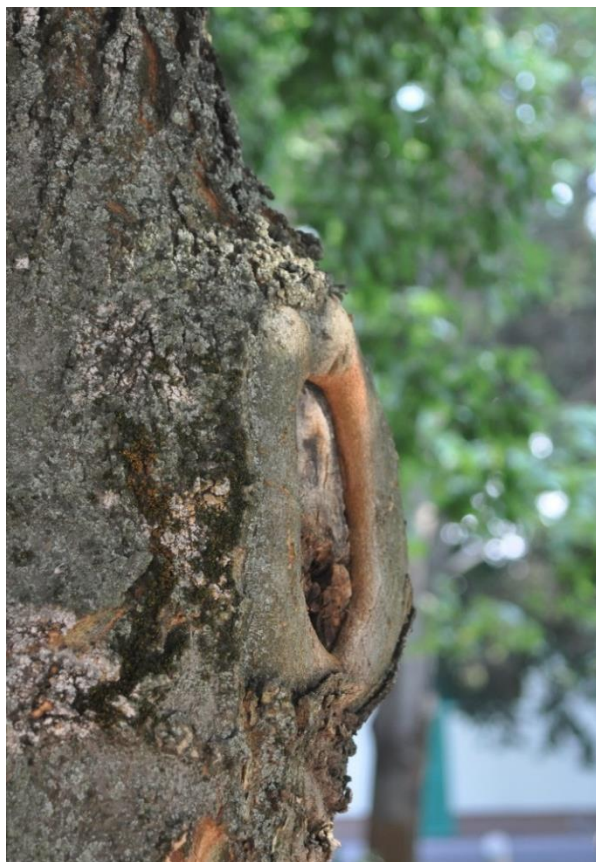

A település utcái számos esetben fásítottak. S ezek a fasorok az ott lakók és az arra járók számára enyhülést hozó árnyékot adnak. Ugyanakkor az apró részletekre is érdemes oda figyelni. Egy-egy fa gyönyörű részleteket rejt a lombkoronája alatt, amely egy figyelő szempár számára érdekes formákat és színeket jelenít meg.

A táji és természeti értékekhez is lehet hozzá tenni, azt megújítani, illetve fejleszteni, bemutatni.

Az önkormányzat igyekszik bővíteni a település közösségi funkcióit. Többek között a belterülettől délre elhelyezkedő volt Vásártér területét is fejleszteni kívánja, amelyből jelenleg még csak zöldfelületi elem megvalósulását láthatjuk, de a lakosság már ezt is a szívébe zárta, és használata is elkezdődött, vannak akik „futópályaként” használják a kettős fasort. Ezen túlmenően egy játszótér és piknikezéshez kapcsolódó elemek kerültek elhelyezésre, valamint tervek készültek a további hasznosításra.

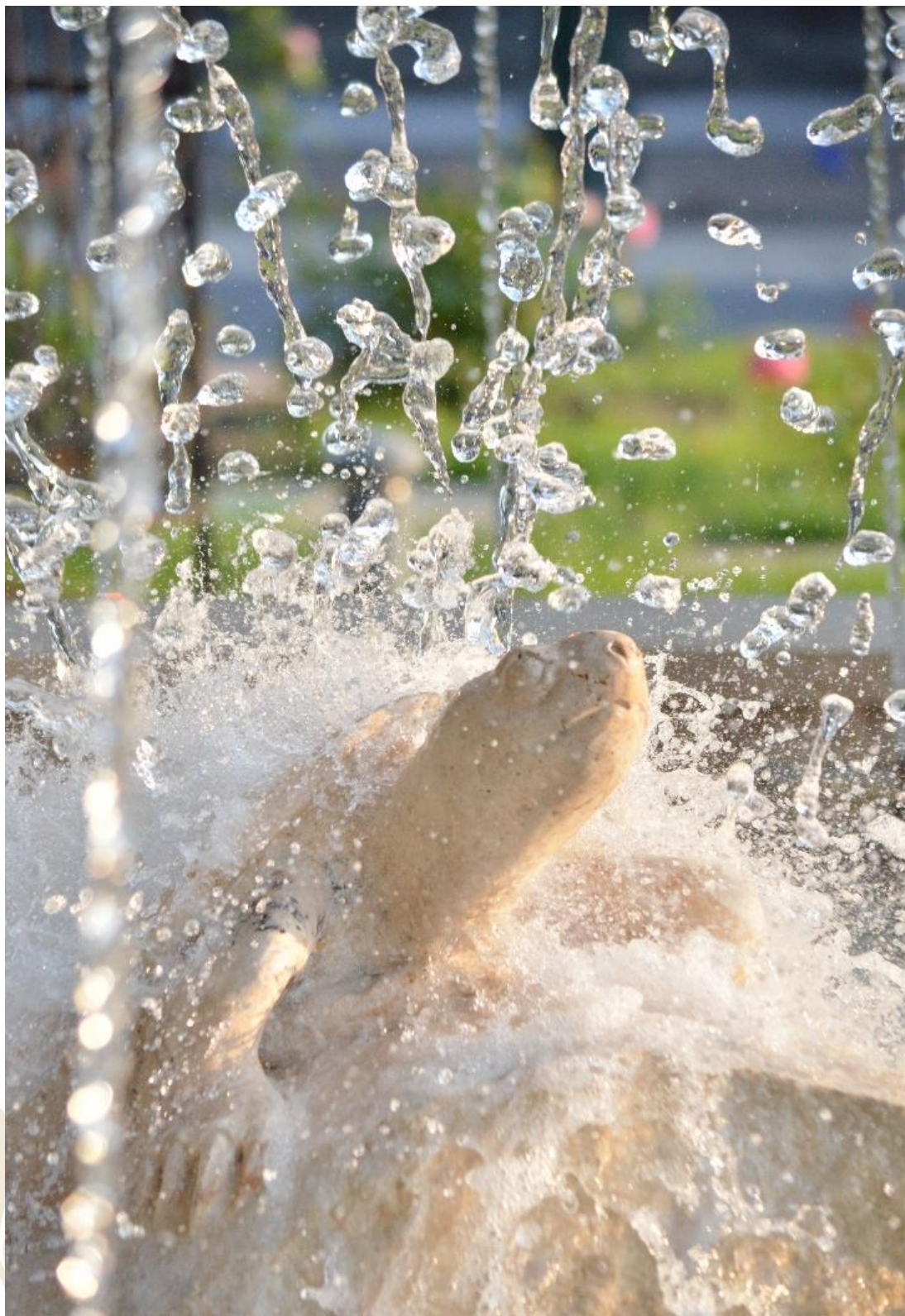
„FUTÓPÁLYA” A VOLT VÁSÁRTÉREN

EGY FA GYÖNYÖRŰ RÉSZLETE

Forrás: Ghyczy György fotóművész alkotása

A település életében a régmúltban a víznek nagy szerepe volt. Ma ennek kevés példája található meg a városban. A víz élető erejének visszaköltöztetésére sok lehetősége van. Ezt kívánja az elkövetkezendőkben megvalósítani az önkormányzat.

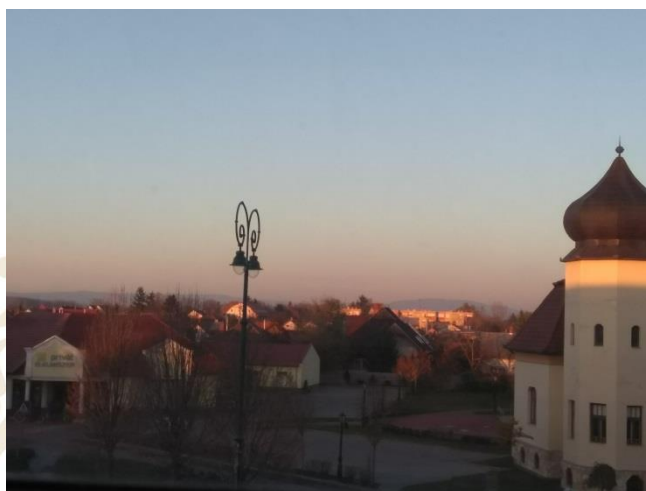

SZÖKŐKÚT RÉSZLET A VÁROS FŐTERÉRŐL

C)TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

Az előző fejezetekben általánosan bemutatásra került Jászfényszaru. Kitekinthettünk a környezetére, és egyre közeledve a szívéhez, elmerültünk a részletekben. Ha áttekintjük mindezt meg tudjuk határozni azokat a markáns elemeket, amelyek összhatásban jellemzik a települést. Ezek alapján négy domináló elem került meghatározásra:

- a szántó területek és a tőlük elválaszthatatlan tanyavilág;
- mezővárosi sziluettje, amely többértű egészen a kisvárosias jellegtől – a jász falusi parasztházig;
- iparterülete;
- és végül, de nem utolsó sorban erdőterületei.

DOMINÁLÓ LÁTVÁNYOK A TELEPÜLÉSEN

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKARAKTER BEMUTATÁSÁVAL

MINDENSZENTEK TEMPLOMA

SZABADSÁG TÉR ÉS SZENT CSALÁD TÉR MADÁRTÁVLATBÓL

A karakterterületek lehatárolásának előfeltételeként meg kell határozni azokat az elemeket, amelyekből összerakhatjuk, karakterizálhatjuk az adott területeket.

LEHEL KÜRTJE (RÉSZLET A IV. BÉLA SZOBORRÓL)

Szakmai alapon a következő elemek kölcsönöznek eltérő megjelenést egy-egy településrésznek:

- ❖ Telek környezetéhez kötött elemek:
 - ❖ morfológiai viszonyok
 - ❖ látványelemek (kilátás, rálátás)
 - ❖ térfalak
 - ❖ teresedések
 - ❖ színek
 - ❖ növények
- ❖ Telekhez kötött elemek:
 - ❖ telekszerkezet
 - ❖ telekméret
 - ❖ beépítési mód
 - ❖ kerítés kialakítás
 - ❖ növényzet
- ❖ Épülethez kötött elemek:
 - ❖ épületmagasság
 - ❖ épülettömeg
 - ❖ tetőidom
 - ❖ anyaghasználat (tetőfedés, homlokzat, lábazat, kerítés, nyílás és keretezése)
 - ❖ nyílászárók
 - ❖ részletképzés
 - ❖ színek

Fenti elemek együttes hatásaként sorolhatjuk be adott területet egyik, vagy másik karakter-kategóriába. A különböző területi szintű elemek közül több is meghatározhatja a karaktert, de előfordul, hogy egyik, vagy másik elem túlsúlya alapján is besorolható a terület a szomszédságtól eltérő karakterbe.

A fenti elemeket felhasználva rendkívül finom felbontású eltérő településrészek kerültek beazonosításra. A cél azonban a lényegi tulajdonságok alapján beazonosított összevont karakterterületek megtalálása, amely a túlságosan kisléptékű felosztást elkerülhetővé teszi, ezáltal a későbbi építészeti útmutató megfogalmazása során az ismétlődések elkerülhetővé váltak.

A Kézikönyv által beazonosított, eltérő karakterű településrészek és jellemzőik bemutatása az alábbiakban szerepel.

JÁSZFÉNYSZARU VÁROS ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEI

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK TÉRKÉPI LEHATÁROLÁSA

M=1:30 000

Jelmagyarázat

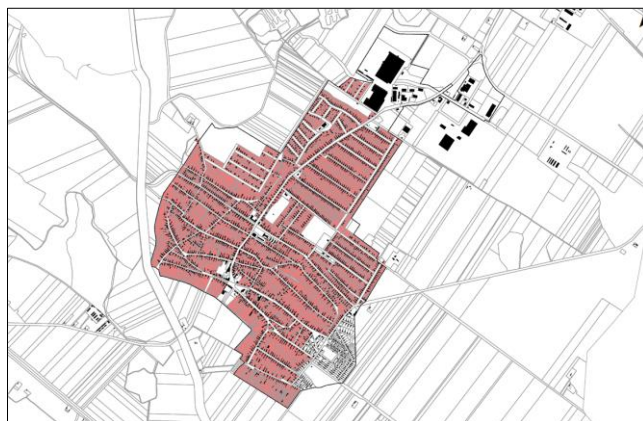
- Mezővárosi
- Társasházi
- Kolóniás
- Településközponti
- Temető
- Rekreáció, zöldfelület
- Iparterület
- Szántó, legelő, rét
- Gyümölcsös, kert, szőlő
- Mocsár
- Tanya, major
- Degradált
- Állóvizes
- Folyóvizes
- Vasúti
- Erdő

A) MEZŐVÁROSI KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

Jászfényszaru belterületének legjelentősebb része, amely a közigazgatási terület szívében fekszik, a Zagyva folyótól keletre, főképp mezőgazdasági területektől övezetten. Funkció szerint javarészt a lakóterületekhez kapcsolódik. Északon teljesen összeforr az iparterületekkel.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A karakter több rétvű, egyben tartását még is az indokolta, hogy a különböző elemeket élesen nem lehet elválasztani egymástól. Falusias és kisvárosias elemek keveredéséből jött létre, amely szövetet tovább gazdagít, a leginkább délen megjelenő „jász” házak stíluselemi. A városias elemek erősödését a településmagokhoz való közeledésnél érezhetjük, de ez nem általános, inkább az mondható el, hogy átalakulóban van. A karaktert befolyásoló utcaszerkezet is kettős, de itt a történelmi alapokon nyugvó kialakulás miatt délen a kacsaringós megjelenés, északon pedig a vonalzós mellett húzott szerkesztés a meghatározó. Kisebb teresedések az utcahálózatban a déli történelmi területeknél találhatók. A telkek beépítésére egyértelműen az oldalhatáron álló elhelyezkedés a mérvadó. Az épületek utcafronthoz való viszonya utcánként, olykor utca szakaszonként változó. A telekméretek között nagy a szórás, amely délen a halmaz településből átalakulás kapcsán erősebbnek mondható.

„JÁSZ” HÁZ

EMELETES CSALÁDI HÁZ

MEDITERRÁN JELLEGŰ LAKÓHÁZAK

A lakóépületek szinte minden esetben magas tetősek, de kialakításuknál már nem beszélhetünk egységességről. Megtalálhatók az utcafrontra merőleges oromfalas nyeregtetős házak, melyek többsége a „jász” házak közé tartozik, ugyanakkor megjelennek a manzárdtetős házak is, egy korszak jellemzőjeként egész lakótömböket foglalnak el az úgy nevezett „kádár-kockák”, és az új idők jeleként itt is megjelennek a mediterrán jellegű házak.

MANZÁRDTETŐS LAKÓHÁZ

Az épületek magasságára a legjellemzőbb a földszintes kialakítás, elvértve találhatunk tetőtér beépítést és/vagy második szintet is, de ez utóbbiak a városközpontokhoz közelítve, főként a Szabadság út mentén jelennek meg.

A tető fedésénél a legmarkánsabb elem a cserépfedés, olykor megjelenik a náddal való borítás, illetve az új építéseknel elszórtan a bitumenes zsindely. A homlokzatok általában vakolattal burkoltak, színezésük igen változatos, jellemző szín nem fogalmazható meg, de a túl élénk színek szerencsésen nem jellemzőek. Lábazatkialakítás inkább az újabb építéseknel jellemző. A nyílások kialakítása döntően keretezéssel készült, a „jász” épületeknél markánsan jelennek meg a díszített keretű fa ablakok.

A jász épületek fa oromfal készítésénél gyönyörű faragások figyelhetők meg, és sok egyéb ház esetén is találhatunk egyéb díszes homlokzati részletképzést.

A kerítések kialakítása változatos, ugyanakkor kellemes megjelenésű, nincs igazán jellemző motívum, de sok a zárt nem áttört kerítés.

FA OROMFAL MÍVES RÉSZLETKÉPZÉSE

B) FEJLESZTÉST IGÉNYLŐ LAKÓ KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

Fejlesztést igénylő terület a belterület déli részén a temető környezetében elhelyezkedő lakóterületek területére esik.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A területének kialakulása nagy többségben a legújabb időkhöz köthető. A telekszerkezet itt is a nőtt településként jellemezhető. A telekméretek egyértelműen kicsik, de ezeken belül is vannak még apróbbak. A beépítési mód oldalhatáron és utcavonalon álló. Az épületmagasság alacsony, egyértelműen a földszintes épületekhez igazodott, sőt itt jellemzően a lakóterek belmagassága még alacsonyabb, mint a település egyéb részein. A tetőgerinc általában az utcavonalra merőleges, nyeregvető, az utcai homlokzat oromfalas. Az oromfal sokszor fadeszkázattal kialakított. A tetőfedés jellemzően cseréppel megoldott. A házak többsége a „jász” stílushoz közelít. A nyílászárók kicsik, és sokszor fakazettásak. A terület értéket képvisel, ugyanakkor kedvezőtlen állapotban van a házak java része, így fejlesztésre szorul.

ARANY JÁNOS U. 17.

ARANY JÁNOS U. 21.

NEFELECS U. 3.

ARANY JÁNOS U. 27.

C) TÁRSASHÁZAS KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A településen társasházas karakterű terület nagyon korlátozottan található, összesen két helyhez köthető a művelődési ház környezetéhez és a Bercsényi utca mentén a vízmű közelében egy tömbhöz.

KULCSJELLEMZŐK. A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A legmarkánsabb jellemzője a karakternek, hogy többlakásos épületek találhatók egy-egy telken, olykor több ház is elhelyezésre került az ingatlanon. Telkeik mérete nagyinak mondható. A művelődési ház közelében található épületek esetében a lakásokhoz egy-egy garázs is kapcsolódik külön földrészlethez kötötten, ugyanakkor ezek kerítéssel nem körbevettek. Az épületek szabadon álló elhelyezésűek, az utcavonaltól hátrahúzottan. A művelődési ház környezetében található társasházak kettő, illetve négy szintesek. Ezek a házak lapostetős kialakításúak. A Bercsényi utcai házak a környezetükhöz jobban illeszkednek: téglapépítésűek, magas tetős kialakítással, földszint plusz tetőterések.

BERCSÉNYI UTCA 2/b

BERCSÉNYI UTCA 2/c

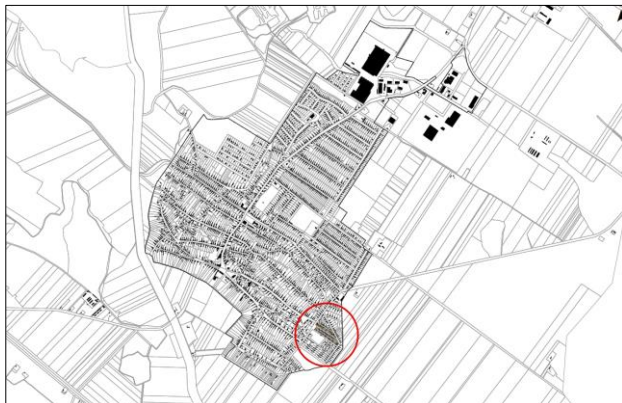

VASVÁRI PÁL UTCA 2-4A

D) KOLÓNIAK KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A lakóterületek közül kiemelkedik még az úgynevezett kolóniás terület, amely a lakóterületek délkeleti részén helyezkedik el, a temető területétől északra.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A területre legjellemzőbb elem a nagyon apró telkek, és az ehhez kapcsolódó igen sűrű beépítés. A házak magastetős, földszintes kialakításúak. A „jász” házak jellemző elemei itt is többször megtalálhatók. A beépítést leginkább az utcafrontra való építés, az oldalhatáron állás és az utcára merőleges tetőgerinc jellemzi. Nagyon sokszor feltűnik a „jász” épületekre oly jellemző fa berakásos oromfal is. A tető kialakításánál többször láthatjuk a megtört tetősíkot, amely a tornác helyét jelöli, de ez sokszor már beépítésre került, így a bejárat helyett a homlokzaton ablaknyílás jelenik meg. A homlokzat díszítéssel keretezett ablakok a karakter alapmotívumának tekinthetők. Egyéb részletképzés nem nagyon található. Adott színek alkalmazása nem jellemző.

BÚZAVIRÁG UTCA 15.

SZEGFŰ UTCA 18.

SZEGFŰ UTCA 12.

SZEGFŰ UTCA 8.

E).....TELEPÜLÉSKÖZPONTI KARAKTERŰ TERÜLET

.....ELHELYEZKEDÉS

Egy kivételtől eltekintve a településközponti karakterű területek a Szabadság út mentén helyezkednek el. Sűrűsödésük két konkrét helyhez köthető a Szabadság tér és a Művelődési ház környékére.

.....KULCSJELLEMZŐK. A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

Várost formáló karakternek nevezhetjük, hiszen kisvárosias jelleget itt ölt a település. Az önkormányzat ezen területek formálására, egységes megjelenésére nagy hangsúlyt fektet. Kiemelendő a Szent Család tér és a Szabadság tér egysége, ahol ennek megvalósulása példamutató. Itt nemcsak az épületek egységes megjelenése, hanem a hozzájuk kapcsolódó kertépítészeti, térképzési megoldások összehangolt megvalósítása is létrejött.

SZENT CSALÁD TÉR MADÁRTÁVLATBÓL

SZABADSÁGTÉR MADÁRTÁVLATBÓL

Szerencsés adottság a téren együttesen megjelenő, régmúlt időköt felelevenítő épületek jelenléte, mint a Városháza, a Rimóczi kastély, a GAMESZ, Parókia és a Kaszinó. Mindezek a történeti hűségnek, az adott időszaknak megfelelően kerültek rekonstrukcióra, illetve a környező épületek ehhez illeszkedő stílust öltöttek.

Az érintett telkek általánosan nagyméretűek, teresedésekhez kapcsolódnak, amelyek a területnek markáns rálátást biztosítanak, a terület városban betöltött térfal alkotó szerepe igen meghatározó. A színek egyértelműen összehangoltak, mind az épületek, mind a kertépítészeti megoldások, utcabútorok tekintetében is. Egységes növénykompozíciók kerültek elhelyezésre, mind a közterületeken, mind az épületek kertjein belül is. A telekszerkezet pedig változatosnak, organikusnak tekinthető.

Az épületek a karakter területének zömében több szintes kialakításúak. A beépítési mód többnyire oldalhatáron áll, de akad szabadon álló elhelyezésű épület is, mint például a Rimóczi kastély. A terület egyben történő kezelése, a kerítések elhagyása, tovább fokozza az egységes szövet érzetét. Az épülettömegek sokszor azonos ívet követve kerültek kialakításra, hangsúlyos az épületek egymáshoz növesztése, de az egyedi épületek megfelelő módon történő kiemelése, központba helyezése is.

GAMESZ

ÜZLETHÁZ

A tetőidomok tekintetében a Szabadság tér környezetében organikus térképzés történt, hiszen a Dózsa György út mentén az épületek tetőgerince párhuzamos az utcavonallal, ezzel is rávezetve a látogatót a templom és a Rimóczi kastély körüli teresedésekre. A kastély feletti épületek tetőgerince merőleges a főútra, amely tovább nyitja a teret.

Ugyanakkor található lapostetős kialakítás is a karakter területen, a József Attila utcai iskola tekintetében, illetve az üzlet épületének fedése is más jellegű. Ezeknek az épületeknek a viszonylatában az anyaghasználat is jelentősen eltér, hiszen egy adott kor termékének tekinthetők.

ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÜZLET

F) REKREÁCIÓ, ZÖLDTERÜLET KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A település kialakult, rekreációhoz és nagyobb zöldterületeihez kapcsolható részei, szintén a belterületen, lakóterületei közé ágyazottan helyezkednek el a térképen ábrázolt módon.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A három meghatározott terület mind nagy zöldfelülettel bírnak, nagy kiterjedésűek és szinte elhanyagolható beépítésűek. Funkcióban azonban különböznek egymástól. A legészakabbra található terület a Fogathajtó és Díjugrató versenyek helyszíne, amely csak részben foglalja el a jelölt területet. Tervezetten a többi terület is különböző zöldfelületi funkcióval bír, ám ma még füves terület. A fogathajtó terület jelenleg a funkciójának megfelelő kialakítású, nagy sík zöldfelületekkel és rendezett fasorokkal.

FOGATHAJTÓ ÉS DÍJUGRATÓ PÁLYA

A másik két terület a sporttelep és a vízmű telke, illetve a Szent József park. A Szent József parkban egy hatalmas játszótér és egy rendkívül szép kialakítású rekreációs lehetőséget nyújtó záportározó tó található.

SZENT JÓZSEF PARK ÉS ZÁPORTÓ

G).....TEMETŐ KARAKTERŰ TERÜLET

.....ELHELYEZKEDÉS

Temető a településen két helyen helyezkedik el; a település szívében a Művelődési háztól északra egy telektömb belsejében, illetve a belterület délkeleti szélén, lakóterületektől övezetten, itt azonban a külső oldalon erdők látványa fogadja az idelátogatót.

.....KULCSJELLEMZŐK. A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

Azt szokás mondani, hogy ha megnézed egy település temetőjét, megtudod milyen rendezett maga a település. Ha Jászfényszaru belmegyünk bármelyik temetőbe egy szépen karbantartott képet láthatunk, amely valóban többségében kivetíthető magára a településre is, mert természetesen rendezetlen porták mindenütt láthatók.

SZENT KERESZT (FELSŐ) TEMETŐ

A temetőben egy másfajta beépítettségéről beszélhetünk, hiszen a gyönyörű kápolnán kívül a szépen gondozott sírok látványa fogad, amelyet lakótelkek hátsó udvara övez. A temetőben járva egy fajta nyugalom lel rá az emberre, amelyet az itteni temetők is megosztanak velünk.

SZENT KERESZT (FELSŐ) TEMETŐ RÉSZLETEK

Az északi temető főbb útvonalai térkővel fedettek. Itt a kápolnáig kétoldali fasorral ellátott út került kialakításra. A sírok kialakítása egységes (műkövel fedett koporsósír), és eloszlásuk egyenletes, a területek a bővülésre jelenleg még alkalmasak.

H) IPARTERÜLET KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A településen az iparterületek a lakóterületek északi részéhez csatlakoznak, belterületi és külterületi besorolásúak. A zajosabb, „bűzösebb” tevékenységű ipari szereplők, a településtől leváltan a vasút mentén helyezkednek el. Elhelyezkedésük jelenleg még nem teljesen egységes, de folyamatos fejlesztésükkel ki fog egészülni, illetve össze fog nőni. A dinamikus fejlődés kapcsán az itt elhelyezkedő köztes területek rövid időn belül iparterületi karakterűvé válnak.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A Samsung és a Thyssenkrupp épületkomplexumai adják a domináló képet. Az iparterület szembeötlő fejlődése kapcsán élő szövethez hasonlítható. A dinamikus fejlődéshez újabb és újabb szántó területek és tanyák kerülnek bevonásra. Az óriási csarnokok mellett találkozhatunk ezek mellett eltörpülő épületekkel is, mely utóbbiak a Szabadság út mentén helyezkednek el.

SAMSUNG

VÁLLAKOZÓI HÁZ

Telekméretei rendkívüli mértékben csapongnak a „giga” méretűtől, a viszonylag apró ingatlanokig. A beépítés szinte általánosan a szabadon álló elhelyezés. Az épületek magassága általában a csarnoképületekhez igazodik, de természetesen megjelennek kisebb épületek is. Az épületmagasság egyértelműen a funkcióhoz és a technológiához igazodik. A tetőidomnál általános a lapos tető, de a kisebb épületeknél megjelennek a magastető különböző formái. Az anyaghasználatban a fém és a műanyag a domináns. Az ipari épületek funkcionális megjelenésüek részlet gazdag megoldások nélkül. Az épületeket körülvevő kerítések elsősorban a vagyonvédelmet szolgáló, áttört kerítések.

I) SZÁNTÓ, LEGELŐ, RÉT KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A település legkiterjedtebb karaktereleme a szántó, legelő és rét karakterű elemek. Gyakorlatilag a belterülettől eltekintve – bár oda is be-be kúszik – mindenhol megtalálhatók. A közigazgatási terület északi részére markánsan jellemző, míg a délin az erdő karakterrel együttesen van jelen.

A területet a főbb utak területei, illetve a tanyák szabdalják, utóbbiak porszemként jelennek meg elhíntve a területén.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A karakter elnevezése három elemből tevődik össze, de a legmarkánsabb elemnek a szántó megjelölés mondható. A többi elem csak elszórtan helyezkedik el, de lényegi különbség nem érzékelhető. A történelem folyamán a szántóterületek nagysága lényegesen megváltozott, ugyanis a Zagyva mentén, sőt tőle jóval távolabb is a katonai térképek vízenyős, mocsaras területeket és sok legelőt jelöltek, ez a vízrendezések folyamán csökkent a mai léptékre.

A karakter további báját a területén megjelenő tájképi elemek adják, mint például az e képen is megjelenített gémeskút. De találhatunk még útmenti kereszteket is.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK HÁTTÉRÉBEN GÉMESKÚTTAL

J).....GYÜMÖLCSÖS, KERT, SZŐLŐ KARAKTERŰ TERÜLET

.....ELHELYEZKEDÉS

Elhelyezkedését tekintve-e karakter külterületen csak igen elszórtan helyezkedik el, leginkább a déli erdőterületek között megbúvóan.

A SZŐLŐFÜRTÖKÖN ÁTSÜTŐ NAPSUGÁR

.....KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

„A régmúlta visszatekintve a település mai északi lakóterületeinek Szabadság úttól nyugatra eső részén hatalmas kiterjedésű szőlőterület feküdt. Azonban ez az ültetés teljesen megszűnt a II. világháború utáni erőteljes építkezések kapcsán.”

Ezekhez a területekhez többségében nem kötődik épületállomány, bár olykor a tanyákhoz szorosan kapcsolódnak. Jellemzőjük a gyümölcsfákkal, szőlővel való fedettség, így a környezetektől eltérő képet mutatva kaptak egyedi karakterjegyeket.

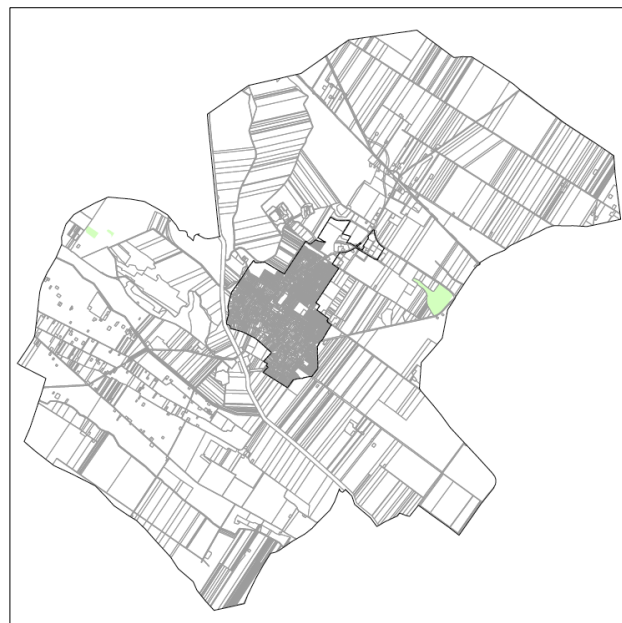

GOOGLE EARTH LÉGIFOTÓ

K) MOCSÁR KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A település közigazgatási területén szétszórtnan helyezkednek el, de minden esetben mélyfekvésű területeket foglalnak el.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

Területe a történelmi időszakhoz képest jelentős mértékben visszaszorult a vízrendezés időszakára alatt. Növényállományát tekintve dominánsnak tekinthetők a nádasok és a sások. Legtöbbje természeti értéket takar, amelyet az országos ökológiai hálózat alá is vontak java részt. Legértékesebb elemének a Vadkacsás-tó tekinthető, amely az ökológiai hálózat magterületi védelmét élvezi, nevéből adódóan a vadkacsák vonulási területe, és egyéb állatvilágnak is otthont adó területével. Elhelyezkedésükből és talajviszonyaiból adódóan épületek elhelyezésére alkalmatlan területek.

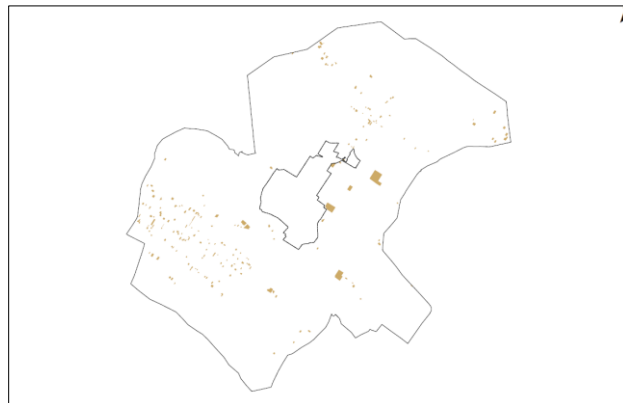
VADKACSÁS-TÓ

Forrás: dr Udvardy László fotó

L.).....TANYA, MAJOR KARAKTERŰ TERÜLET

.....ELHELYEZKEDÉS

A tanya és major karakter elem a külterületet sűrűn hálózza be. Tanyák sűrűsödése a külterület északi részén a szántó területek között, illetve déli részének egy sávjában, az erdő területek között található. A majorokból sokkal kevesebb van az ő elhelyezkedésük a belterülettől keletre és délre tehető.

.....KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A tanyák telkei jellemzően aprók, s a legtöbb esetben több alrészletből állnak: tanya, udvar és hozzá kapcsolódó kisebb szántó, legelő, vagy egyéb művelési ág. A majorok telkei jóval nagyobbak, és épületeik is erőteljesebb léptéket öltenek, a tanyák jellemzően hosszázás földszintes épületei mellett, de jellegükben megegyezőnek tekinthető a két elem.

JELLEGZETES TANYAHÁZ

A tanyák között is felfedezhetünk számos olyan képviselőt, amely a jáász stílus elemeit hordozza magán, a tornácos, nyeregtetős hosszázásaival, a tornácnál megtört tetőidomaival. A beépítési mód vegyes, olykor oldalhatáron álló, olykor szabadon álló. Az épületek többségének díszítés visszafogott. Néhány tornácon azért megjelennek részletgazdag elemek, amelyek sokszor a régmúlt használati eszközeit mutatják meg, ahogy az a fenti képen is látható.

A kerítések jellemzően áttörtek, olykor csak jelképes megjelenítésűek. Az udvarokon sok árnyat adó fa található, a legtöbb esetben gyümölcsfák.

TANYÁK

JELLEGZETES ERESZKÉPZÉS ÉS A HÁTTÉR BEN LÁTHATÓ KEMENCE

Ha nyitott szemmel járunk, a tanyák között apró gyöngyszemekre találhatunk. A fenti képen egy kemencét láthatunk az egyik tanya udvarán.

M) DEGRADÁLT KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A településen egy helyen található degradált terület, a belterülettől keletre, a Sóstó-dűlő mentén a rekultiválás alatt álló szemétklerakó területe.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A hulladéklerakót a rekultiváció során az előírásoknak megfelelően földdel fedték be, amelynek szélei rézsús kialakításúak. A terület ennek köszönhetően a környezetéből kiemelkedik. Jelenleg gyeppel fedett, a környezetében pedig néhol megjelent a nádas.

FOTÓK A REKULTIVÁLT SZEMÉTKLERAKÓRÓL

N) ÁLLÓVIZES KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

A településen található néhány markáns állóvizes terület: a Lehel tó és a Kalapgyári tavak. Előbbi a belterületől délre, a Zagyva túloldalán, utóbbiak a belterületől északra, azt kismértékben övezően helyezkednek el.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

Vízfelületüket és környezetüket tekintve közel azonosan néznek ki ezek a tavak, de keletkezésüket tekintve a Lehel tó természetes folyamatok útján jött létre, illetve a Zagyva rendezése kapcsán, míg a Kalapgyári tavakat mesterséges úton alakították ki. Jellemüket tekintve tagoltak, illetve tagolatlanok, de mindegyiket keskeny erdősáv övezi. Környezetükben jelenleg csak egy néhány épület vagy horgászathoz kapcsolódó építmény található. A környező erdők ligetes jellegűek. Mindegyik terület a rekreáció lehetőségével bír, amely már részben kihasználásra is került (horgászat, játszótér stb.).

A LEHEL TÓ ÉS A KALAPGYÁRI TAVAK KÖRNYEZETE

O) FOLYÓVIZES KARAKTERŰ TERÜLET

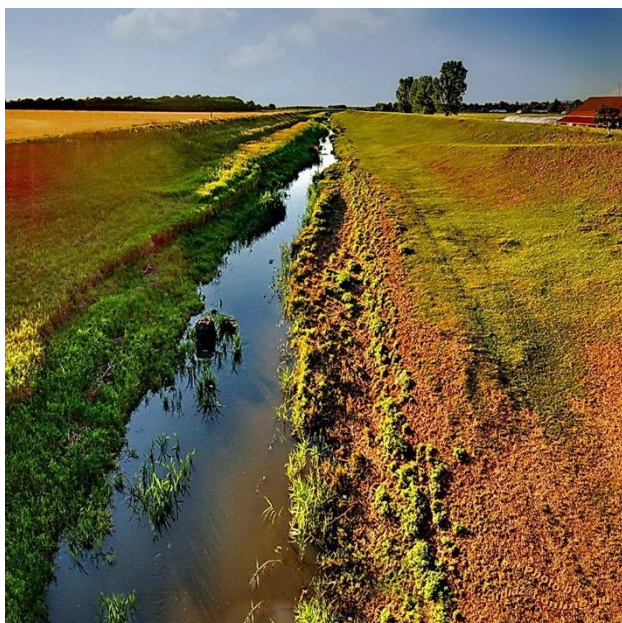
ELHELYEZKEDÉS

A településen számos folyóvíz található, amelyek lehetnek: folyó, patak, csatorna és árok. Ezek közül a két legjelentősebb a Zagyva folyó, amely észak déli irányban szeli át a települést a belterülettől nyugatra, illetve a Galga-patak, amely az előzőbe torkollik a belterülettől délre, és Tura irányából érkezik a településre. Ezen kívül számos kisebb vízfolyás van a településen, melynek javarészt az előzőek a befogadói.

KULCSJELLEMZŐK. A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A Zagyva folyó szabályozott mederben folyik, de mente nem kiépített és mezőgazdasági területek között halad, ezt jól mutatják az alábbi csodálatos fénykép. A Galga-patak vezetésére ugyanezek a tulajdonságok elmondhatók. Ugyanakkor a Mérges-patak nem került szabályozásra, és északi oldalát erdők határolják.

ZAGYVA FOLYÓ HÍDJA

Forrás: Sárdi A. Zoltán fotója

P) ERDŐ KARAKTERŰ TERÜLET

ELHELYEZKEDÉS

Az erdők elhelyezkedése alapján véve szétszórta a külterületen, de a közigazgatási terület déli sávjában, a belterület alatt egy erős koncentrálódás figyelhető meg. A délnyugati részen elhelyezkedő összefüggő nagy erdőfoltot rengeteg apró tanya tarkítja, amely egyedivé teszi a megjelenését.

KULCSJELLEMZŐK, A KARAKTERT LEGERŐSEBBEN BEFOLYÁSOLÓ TULAJDONSÁGOK

A topográfiai térképek a külterület délkeleti részén lévő erdőterületeken akácot tüntet fel, míg a déli, délnyugati erdőterületek esetében az akác és nyár vegyesen fordul elő. A külterület nyugati részén a térkép helyenként tűlevelű erdőt jelöl. Adatszolgáltatás alapján rendeltetésük szerint legnagyobb részben gazdasági erdők. Helyenként megtalálhatóak védelmi rendeltetésű, illetve egyéb erdőrészek is. Közjóléti erdőrészek a település területén nem találhatók.

A településen található értékes erdőállományok a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága gondozása alá tartozó HUH20077 Jászfényszaru-erdő kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület. Ez a Natura 2000 terület az ún. Öregerdő, tölgyes, melynek pótlásáról az Önkormányzat folyamatosan gondoskodik, fásítási akciókat szervez az erdő megóvására.

GOOGLE EARTH FOTÓ AZ ÖREGERDŐRŐL

FÁSÍTÁS

ÖREGERDŐ ERDŐRÉSZLET

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA

SZENT ERZSÉBET PLÉBÁNIA ÉPÜLETEÉNEK EGYEDI NYÍLÁSZÁRÓJA

Forrás Jászfényszarui Művésztelep fotósainak képei közül

A).....ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Az előzőekben arra a feladatra vállalkoztunk, hogy megismertessük, bemutassuk a település egészét, miközben megpróbáltuk érzékeltetni, hogy milyen összetett, heterogén rétegek együtteseként alakul át a maga sajátos, egyedi valójává. A „tér-idő”-dimenzió mellé felvettük a folyton változó és alakuló életvonalat, amelyik előbbiek adottságait szövi át- és át, ezzel teremtve meg annak lényegét. A meghatározó, alapot jelentő tényező maga a földrajzi környezet, amelyik lehetőségeivel, meghatározottságaival kijelöli azt az utat, amelyre a történelmi események menete, a történelmi pillanatok ereje rátámaszkodik, újra és újra jelezve e tényezők közötti ok-okozati összefüggéseket. A település magjából nézve olykor homályosan vehetők ki a lényegi elemek, néha megvezetve a józan gondolkodást is. Szeretnénk a Kézikönyv keretei között a valós tényezőkre, a lehetőségek jelentette mozgástérre felhívni a figyelmet.

Egy település arculatát sok-sok tényező együttese határozza meg. A táji háttér, a mezőgazdasági művelés, a tájhasználati hagyományok, a morfológiai adottságok, a település közlekedés-földrajzi pozíciója, a hagyományos településszerkezet, az utcakialakítás jellege, a porták rendezettsége éppúgy belejátszik a kialakuló összképbe, mint ahogy az egyes épületek, épületrészek minősége, kidolgozottsága, anyaghasználata, mindezeket keretező növényzet minősége.

Ha csak egyetlen tényezőt megváltoztatunk a fenti – nem is teljes körű – felsorolásból, már nem ugyanazt a települést kapjuk. Jászfényszaru történeti településmagjában és északi irányban további tervezett módon nőtt lakóterületein, illetve lakóterületei mellett nőtt gazdasági területein az összehangoltságra és a léptékhelyességre törekedett, s az eltérő területek határán az egymásmellettség lehetőségének megteremtését tűzte ki célul.

A településképi formálásában három tényező szerepét kell kiemelni: az infrastruktúra, az építmények, valamint a növényzet szerepét. A tájkép formálására a morfológiai hangsúlyok megjelenése, az építmények megjelenése, és a növényzet megtartása, vagy átváltoztatása van legnagyobb hatással.

A településképi rendelet a város külső képének kedvezőbbé tételét célozza, nem kíván azonban mozgásteret szűkíteni, a komfortosság határain belül marad. Nem veszi át az építetötől a gondolkodás és döntés felelősségét. A Kézikönyvben szereplő elemek közízlésvárat szerepében bízik, az általános igényszint növekedésével számol.

A településképi törvény és annak végrehajtási utasítása éppen arra törekszik, hogy a lakosságot érintő építési tevékenységnél a korlátozás érzését, a behatárolás szorítását levegye. Tette ezt annak tudatában, hogy az Önkormányzat számára szabad utat nyitott annak eldöntésére, hogy melyek a település arculatát meghatározó területek, amelyeknek nyomon szeretné követni az alakulását. Az Önkormányzat a meghatározó területek lehatárolásával egyben kimondja, hogy a továbbiakra – ún. egyéb területekre – a beépítési paraméterek megadásán túl nem tart szükségesnek előírásokat megfogalmazni.

A szabadság biztosításával párhuzamosan segédletekről is gondoskodik. Fontosnak tartja, hogy a lakosság ne maradjon fogódzó nélkül kisebb-nagyobb építési tevékenysége során. A javaslatok bemutatására azért kerül sor, hogy orientáljuk a városban építkezni szándékozókat egyes szakmai elvek felismerésére, ezzel esztétikai érzékük javítására. A mind az építetöt, mind a szomszéd, mind a Település igényeit figyelmen kívül hagyó épületek, építmények megjelenésének elkerülésére ajánlásokat, javaslatokat fogalmaz meg.

Az Arculati Kézikönyv egyszerűen megfogalmazva tehát egy igazi ÚTMUTATÓ.

A Város sokszínűsége okán igény merült föl a karakterterületenkénti építészeti útmutatók megfogalmazására. Az útmutatók elkészítése közben megfogalmazódott, hogy azok az ajánlások, amelyek valamennyi karakterterületre általános elveket jelentenek a javaslatok elején, mint Általános elvárások kapjanak helyet.

ÁLTALÁNOS ELVÁRÁSOK:

- Funkció és forma egységének megteremtése.
- Helyi értékek megőrzésének, vagy arcuaterősítést hozó átalakításának preferálása.
- Az adott kor lenyomatát visszatükröző építészeti értékek megőrzése, felújítása, új elemek megteremtése.
- Növényállomány kiválasztásánál többretegű szempontrendszer (öshonosság, környezeti terhelés tűrés, invazivitás kerülés, díszítő hatás) alkalmazása.
- Árnyékolásra alkalmas növénytelepítés.
- Harsány színek, fényreklámok, futófények, villogást-káprázást okozó megoldások kerülése.
- Épületgépészeti elemek utcai homlokzati megjelenésének elkerülése, ennek elkerülhetetlensége esetén a homlokzat egységes megjelenését erősítő helyzetük megtalálása.
- Vezetékek hirtelen ötlettől vezérelt, átgondolatlan homlokzatra rögzítése helyett azok rejtett elhelyezési lehetőségének megkeresése, látszó vezetékek esetében a homlokzati látvány szerepére való odafigyelés, megtervezett vonalvezetés.
- Parkoló felületek nagy lombkoronaszintű fákkal történő beültetése.

A KÖRNYEZETTEL VALÓ HARMÓNIKUS EGYÜTTÉLÉS

Forrás: Ghyczy György (művésztelep fotósa)

A további ajánlásoknál azok a tájkarakterezés szempontrendszere szerint lehatárolt karakterterületek összevonásra kerültek, ahol a meghatározott építészeti útmutatók egységesnek tekinthetők, így kismértékben csökkent a számuk az ismétlődések elkerülése végett. Az alábbiakban az összevont típusok és a beletartozó karakterterületek szerepelnek.

1. Családi házas karakterű területek

- *Mezővárosi karakterű terület*
- *Fejlesztést igénylő lakó karakterű terület*

2. Társasház karakterű terület

3. Kolóniás karakterű terület

4. Településközponti karakterű terület

5. Nagy zöldfelülettel rendelkező karakterű területek

- *Rekreáció, zöldterület karakterű terület*
- *Temető karakterű terület*
- *Állóvízes karakterű terület*
- *Folyóvízes karakterű terület*
- *Erdő karakterű terület*

6. Iparterület karakterű terület

7. Szántó, legelő, rét karakterű terület

8. Kertes karakterű területek

- *Gyümölcsös, kert, szőlő karakterű terület*
- *Tanya, major karakterű terület*

9. Mocsár karakterű terület

10. Degradált karakterű terület

ÉPÜLET ÉS ZÖLDFELÜLET KEDVEZŐ ARÁNYA AZ IPARI PARKBAN

1. CSALÁDI HÁZAS KARAKTERŰ TERÜLETEK

- *Mezővárosi karakterű terület*
- *Fejlesztést igénylő lakó karakterű terület*

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Legalább egyoldali fasor lehetőségének megteremtése az arra alkalmas utcákban.
- Utcakaraktert őrző térfal egységességének megteremtése és elvárása.
- Földkábeles megoldású közművezetékek előtérbe helyezése.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telekalakításnál a tömb egészének figyelembevétele.
- Változatos, ugyanakkor harmonikusan kialakított telekszerkezetre való törekvés.
- Garázshelyezésnél a közterületi látvány figyelembe vétele.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- „Jász” karakterű környezetben, az ahhoz történő illeszkedés elvárása.
- A meghatározó tetőgerinc irányokhoz való illeszkedés.
- Léptékhelyes, az utcaszélességhez alkalmazkodó épületek kialakítása.
- Modern építészeti elemeknek való teret engedés.
- Utcai nyílászárók helyzetének, anyaghasználatának kedvező arányrendszert tükröző kialakítása.
- Harmonikus homlokzatszínezés kiválasztása.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Napkollektorok, klímaberendezések arcuaterősítő, azt nem gyengítő felszerelése.

AZ ÉRINTETT TERÜLETÉN A „JÁSZ” KARAKTERHEZ VALÓ ILLESZKEDÉS

2. TÁRSASHÁZAS KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Növényállomány fejlesztése.
- Egységes térfal kialakítás megőrzése.
- Földkábeles megoldású közművezetékek előtérbe helyezése.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telekalakítás tömb egészére készülő, egységes elvárása.
- Új garázselhelyezésnél egységes arculat kialakulására törekvés.
- Burkolt felületek növelésének elkerülése.
- Telkek zöldfelület arányának, lombkorona-szintjének növelése.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Léptékhelyes, az utcaszélességhez alkalmazkodó épületek kialakítása.
- A kialakult épülettömegekhez való illeszkedésre való törekvés.
- Tetőfelépítmény kizárólag teljes épületre történő létesítése.
- Utcai nyílászárók helyzetének, anyaghasználatának kedvező arányrendszert tükröző kialakítása.
- Harmonikus homlokzatszínezés kiválasztása.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Napkollektorok, klímaberendezések arculatot nem gyengítő felszerelése.

KEDVEZŐ ÉS EGYSÉGES TELEPÍTÉSI FORMA

3. KOLÓNIAI KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Egységes térfal kialakulásának elősegítése.
- Földkábeles megoldású közművezetékek előtérbe helyezése.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telkek további elaprózódásának elkerülése.
- Zöldfelületi arány növelése.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- A kolóniai építészeti stílus hagyományait őrző részletképzések lehetőség szerinti megőrzése, megújítása.
- A „Jász” építészeti stílus megőrzésének elősegítése.
- Utcai nyílászárók helyzetének, anyaghasználatának kedvező arányrendszert tükröző kialakítása.
- Harmonikus homlokzatszínezés kiválasztása.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Napkollektorok, klímaberendezések arcuaterősítő, azt nem gyengítő felszerelése.

MARKÁNS NYÍLÁSKERETEZÉS

4. TELEPÜLÉSKÖZPONTI KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

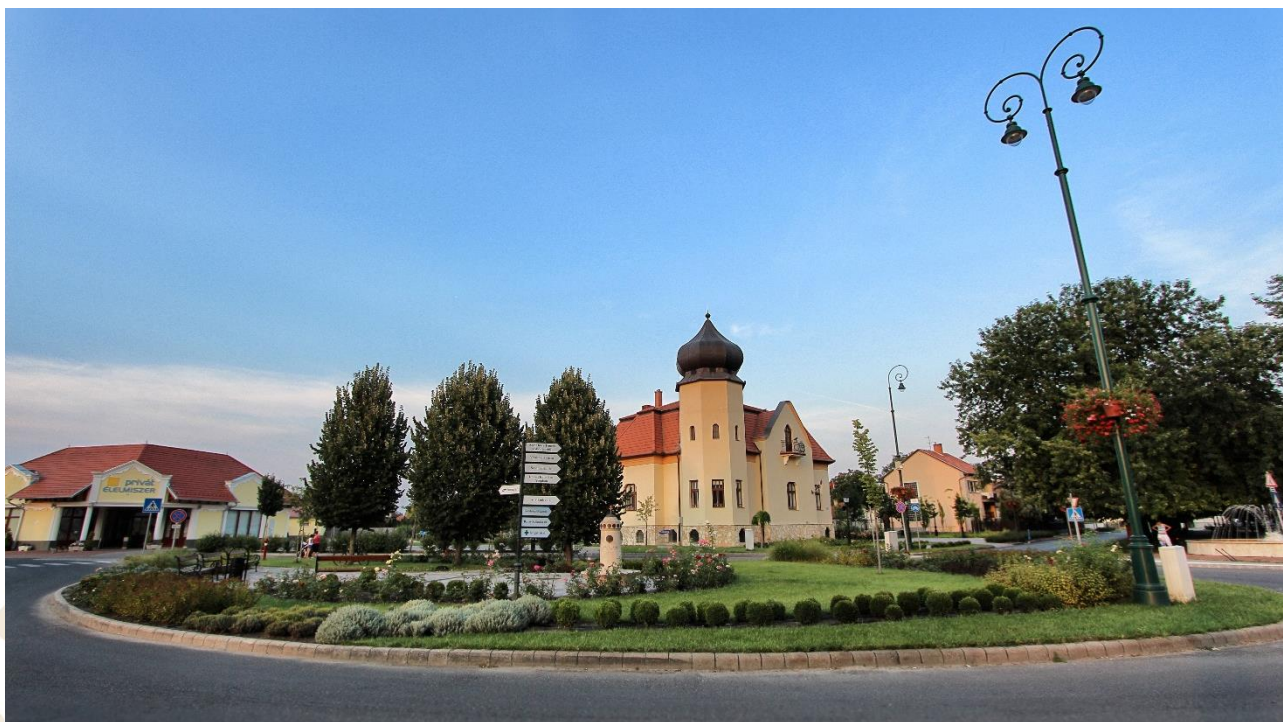
- Egységes kertépítészeti kialakítás megvalósítása.
- Intézmények bejáratának burkolattal, növényzettel való kiemelése.
- Nagyvonalú, léptékhelyes térburkolat kiválasztása.
- Egységes térfal kialakítás megőrzése, és tovább vezetése.
- Magasabb lombkoronaszintű fedettség elérése, és parkosítás további fejlesztése.
- Reprezentatív közösségi terek, rendezvény helyszínek fenntartása, és továbbfejlesztése.
- Érintett tömböknél átjárhatóság lehetőségének megteremtése.
- Földkábeles megoldású közművezetékek elvárása.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telekméretek csökkenésének lehetőség szerinti elkerülése.
- Épületek tömegarányainak, tetőgerincirányainak összehangolt kialakítása.
- Utcai nyílászárók helyzetének, arányos rendszerének, anyaghasználatának minőségi kialakítása.
- A környezethez illeszkedő harmonikus homlokzatszínezés és anyaghasználat kiválasztása.
- Egységes kertészeti terveken alapuló, zöldfelületi kialakítás.
- Egységes térburkolatok kialakítása.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Kisvárosias jelleg erősítése.
- A hagyományos építészeti stílus figyelembe vétele és erősítése.
- A már kialakított egységes épületgyűtesekhez való illeszkedés.
- Középületek hangsúlyos elemként történő megjelenítése.
- Modern építészeti elemeknek való teret engedés.
- Nagyvonalú építészeti elemek alkalmazása.
- Harmonikus homlokzatszínezés kiválasztása.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.
- Grafikai minőségű feliratok elhelyezése.

EGYSÉGES KERTÉPÍTÉSZETI MEGJELENÉSŰ VÁROSKÖZPONT

5. NAGY ZÖLDFELÜLETTEL RENDELKEZŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK

- *Rekreáció, zöldterület karakterű terület*
- *Temető karakterű terület*
- *Állóvizes karakterű terület*
- *Folyóvizes karakterű terület*
- *Erdő karakterű terület*

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Rendezettség olyan fokú megteremtése, hogy az a természetességhez igazodjon.
- Magasabb, lombkoronaszintű fedettség elérése, illetve fenntartása.
- Utcabútorok és játszótéri elemek egységes megválasztása, és minőségi anyaghasználata.
- Földkébeles megoldású közművezetékek elvárása az épített környezet közelében.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telekméretnek csökkenésének lehetőség szerinti elkerülése.
- Az igen magas zöldfelületi fedettség fenntartása, esetleg megemlése.
- Kertészeti terveken alapuló, intenzív zöldfelületi kialakítása az épített környezet közelében.
- A nem természetes közegben a zöldfelületeken belül a térburkolatok igényes kialakítása.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- A zöldfelületbe illeszkedő, abba természetes módon besimuló épület létrehozása.
- Csak a szükséges mértékű építés megvalósítása.
- Egységes koncepció szerinti épület-elhelyezés.
- A környezettel nem rivalizáló épület tömeg és forma megteremtése.
- Az épület visszafogott elemként történő megjelenítése.
- Modern építészeti elemeknek való teret engedés.
- A természethez illeszkedő homlokzatszínezés kiválasztása.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.
- Grafikai minőségű feliratok elhelyezése.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Funkció hangsúlyozására alkalmas növényállomány telepítése.
- A szükséges mértékű kertészeti javaslat figyelembevétele.
- Növényállomány megújítása a szükséges mértékben.
- Parkolók árnyékolására alkalmas növénytelepítés.

REKREÁCIÓ LEHETŐSÉGEÉNEK KIAKNÁZÁSA A TÓPARTON

6. IPARTERÜLET KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- A teher- és személyforgalom nagyságrendjét és méretigényét figyelembe vevő kialakítás.
- Gyalogos és kerékpáros közlekedés rendezett felületének biztosítása a keresztmetszetből adódó lehetőségekhez mérten.
- Lehetőség szerint fasor kialakítása.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- A telephely igényének megfelelő telekszerkezet kialakítása.
- Közterület felőli látvány növényzettel való oldása.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Nagyobb épülettömeg esetén annak megtörése, nyaktagok beiktatásával.
- A kor lenyomatát visszatükröző építészeti értékek megteremtése.
- Lakóterület mentén az eltérő funkciók közötti különbségek oldására alkalmas elemek alkalmazása.
- Funkciónak való formai megfelelés.
- Letisztult formavilág, minőségi anyagok.

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Épületgépészeti elemek homlokzati megjelenésének építészeti koncepcióként való kezelése. A homlokzat egységes megjelenését erősítő helyzetük megtalálása.

FELIRATOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Grafikai minőségű felirat elvárása.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Nagyságrend függvényében kertészeti javaslat figyelembevétel.
- A szükséges parkolók esetén az árnyékolására alkalmas növénytelepítés.

SAMSUNG HANGSÚLYOS ÉPÜLETEGYÜTTESE LÁTVÁNYNÖVÉNYZET TAKARÁSÁBAN

7. SZÁNTÓ, LEGELŐ, RÉT KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- A megközelítést szolgáló utak fenntartása, az esetleges megközelítés nélküli mezőgazdasági ingatlanok földhivatali szinten történő rendezése.
- Megközelítést szolgáló utak forgalmi igényeken túli szélesítésének kerülése.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telkek megközelítésének rendezése.
- Telkek bekerítésének elkerülése.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Mezőgazdasági nagyparcellák épületekkel való beépülésének kerülése.
- Szükséges épületállomány koncentráltan történő szervezése.
- A funkciónak megfelelő épülettömeg megteremtése, a tájon messze túlnövő épületek kerülése.
- Homlokzatszínezésnél táji látvány figyelembevétele.
- Egyéb burkolatoknál a tájba illő jelleg preferálása.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Árnyékolásra alkalmas facsoportok, mezővédő erdősávok megteremtése.
- Vizek mentén természetközeli állapot megőrzése.
- A szükséges épületállomány közelében nagy lombkoronaszint elvárása.

NAPRAFORGÓ-TÁBLA

8. KERTES KARAKTERŰ TERÜLETEK

- Gyümölcsös, kert, szőlő karakterű terület
- Tanya, major karakterű terület

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- A megközelítést szolgáló utak fenntartása, az esetleges megközelítés nélküli ingatlanok földhivatali szinten történő rendezése.
- Megközelítést szolgáló utak forgalmi igényeken túli szélesítésének kerülése.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telkek megközelítésének rendezése.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- A turisztikai vonzerőből adódó lehetőségek kiaknázása a tanyás területeken.
- Kisléptékű épületek támogatása tanyás, kertes területeken.
- Majorok esetén, a technológián túlmutató léptékű épülettömegek visszafogása.
- „Jász” stílusban épült tanyaépületek hagyományos módon történő felújításának preferálása.
- Homlokzatszínezésnél táji látvány figyelembevétele.
- Egyéb burkolatoknál a tájba illő jelleg preferálása.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Kertek nagy zöldfelületi fedettségének elvárása.
- Burkolt felületek minimálisra történő visszaszorítása.

TANYAHÁZ HOMLOKZATA AZ IPARI PARKBAN

9. MOCSÁR KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Jelentős zöldfelületi fedettség megtartása, természetközeli állapot fenntartása.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telkek elaprózódásának elkerülése.
- Telkek megközelítésének rendezése.
- Burkolatok minimális kialakítása, és természetközeli állapothoz való illesztése.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Épületállomány minimális, legszükségesebb, a bemutatást szolgáló szintre történő visszaszorítása.
- A természetközeli környezethez való illeszkedés.
- Modern építészeti elemeknek való teret engedés.
- Minőségi jegyeket felmutató anyaghasználat.
- Homlokzatszínezés a természettel harmonikus kiválasztás elvárása.
- Egyéb burkolatoknál a tájba illő jelleg elvárása.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- A növényzet természeti állapotában történő fenntartása.

VADKACSÁS-TÓ ÉRTÉKES TERMÉSZETKÖZELI LÁTVÁNYA

10. DEGRADÁLT KARAKTERŰ TERÜLET

KÖZTERÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Megközelítés megtartása.

TELKEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK:

- Telkek felosztásának elkerülése.
- A kialakult tájsebek lehetőség szerinti begyógyítása.

ÉPÜLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Kizárólag a fenntartáshoz, őrzéshez kapcsolódó épületek megvalósítása.
- Épületek léptékének legminimálisabbra történő visszafogása.
- Tájba illeszkedő anyag- és színhasználat elvárása.

NÖVÉNYZETRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

- Környezeti terhelést tűrő fajok alkalmazása.

A REKULTIVÁLT SZEMÉTLERAKÓ GYEPFELÜLETTEL VALÓ TAKARÁSA

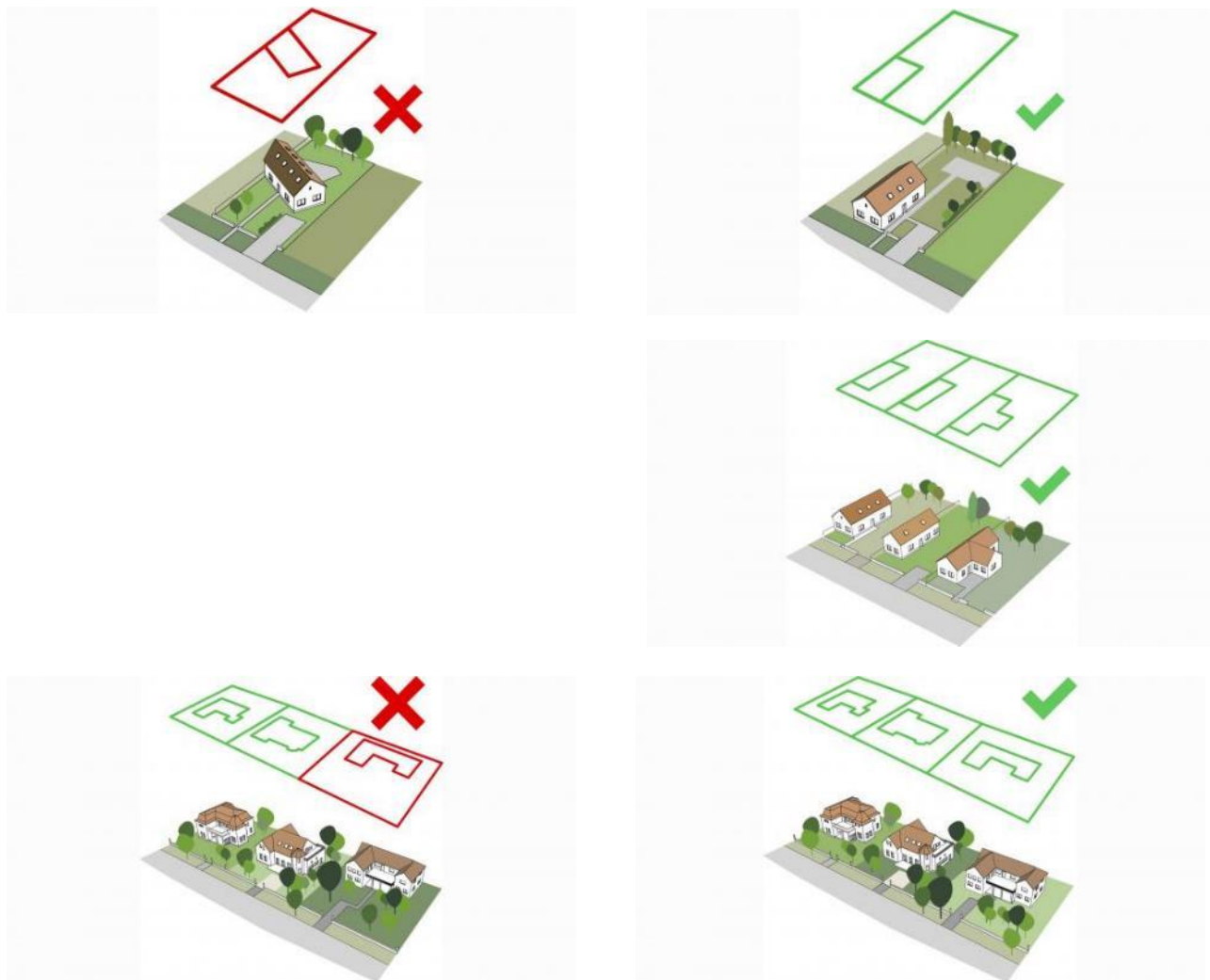
A következő oldalakon bemutatott példák elé, előljáróban le kell szögezni, hogy azok csak egy bizonyos szeletét fedik le a településnek, nevezetesen a családi házakat. Ez az a szegmens ugyanis, amelynek arculata a lakóhelyünket; napi életünk legfontosabb helyszínét meghatározza. Nem mellesleg ez az a terület, amely az egyszerű bejelentés hatására mind az engedélyezési mind a településképi bejelentési kontroll alól kikerült. Ha településünk arculatát szeretnénk fejleszteni, itt kell elkezdenünk. A kézikönyv ábrái sorra veszik az épületek arculati hibáit és ennek elkerülésére javasolt megoldásokat. A példák a telken való elhelyezéstől az épületek kialakításán, bővítésén keresztül egyes épületszerkezetekről is elmondják javaslatukat.

Az ábrák magukért beszélnek, egy-egy kiegészítő gondolatébresztő leírás azonban szerepel mellettük. A rajzok sematikus, mégis kifejező grafikai megjelenítése segítségünkre van a közös felfogás kialakításában. Célunk éppen ez, olyan közös értékrend elérése, amelyben a település egészének megjelenése fontossá válik az összes érintett számára, miközben a megjelenésről alkotott nézeteink is közelednek egymáshoz. Az értékrend azonossá tételével nem a különbözőség eltűnését szeretnénk elérni, hanem a sajátos egyedi jelleg megteremtéséhez kívánunk támpontokat nyújtani. A településeink arculata ma is sokszínű és szeretnénk, ha a jövőben is az maradna. A sokszínűség azonban nem jelent egyet a rendezetlenséggel. A családi házas lakóterületek javaslatok általi rendezéséhez nyújtanak segítséget a következő oldalakon lévő ábrák és szövegek.

AZ EGYEDISÉG FONTOSSÁGA

TELEPÍTÉSRE SZÓLÓ JAVASLAT

A kitűzött cél az utca felőli egységes homlokzati megjelenés elérése, a szomszédos épületekhez való alkalmazkodás. Ez elsősorban az előkert mértékéhez való alkalmazkodást és az épülettömegek egymáshoz képesti és az utcafronthoz, telekhatárokhoz viszonyított elhelyezkedését jelenti.

Az utcai épületelhelyezési ritmussal megegyező, tömegében is ahhoz alkalmazkodó épület-elhelyezés kívánatos.

Jászfényszaru esetében a lakóterületek általános telepítésére elmondható az oldalhatáron álló elhelyezkedés, de az előkert mértékére már változatosság a jellemző, vannak ugyan utcák, ahol ez egységesnek tekinthető, de sokszor előfordul, hogy még az utca két oldalán is eltérő adottságokat látunk. Így az egyik fő cél, hogy az ilyen utcaszakaszokon sok-sok év leforgása alatt kedvezőbb helyzet alakuljon ki.

Rossz példákkal kapcsolatos megállapítások:

A felső rossz példa figyelmen kívül hagyja a szomszédos épületek tömegének, telekhatárokhoz képesti elhelyezkedését. A beépítési paraméterek mechanikus betartása nem eredményez utcaépi illeszkedést. Emellett a telekhatárokkal párhuzamos vonalaktól eltérő, ferde épületelhelyezés, alaprajzi nehézségeket is okoz.

Az alsó példa azokról az épületelhelyezésekről kíván lebeszélni, amikor az építési helyen belül, de a szomszédos épületek előkert mértékétől eltérően kerül sor az épület felépítésére. Ebben az esetben utcai homlokzatok rendezett sorát megtörő eredményt kapunk, amely nemkívánatos településképet eredményez.

MAGASSÁGRA SZÓLÓ JAVASLAT

Családi házas- és kolóniás karakterű területek magassági kialakítására vonatkozó javaslatokat fogalmaz meg a Kézikönyv.

Épületmagasságra a jobb oldali megoldások JAVASOLTAK:

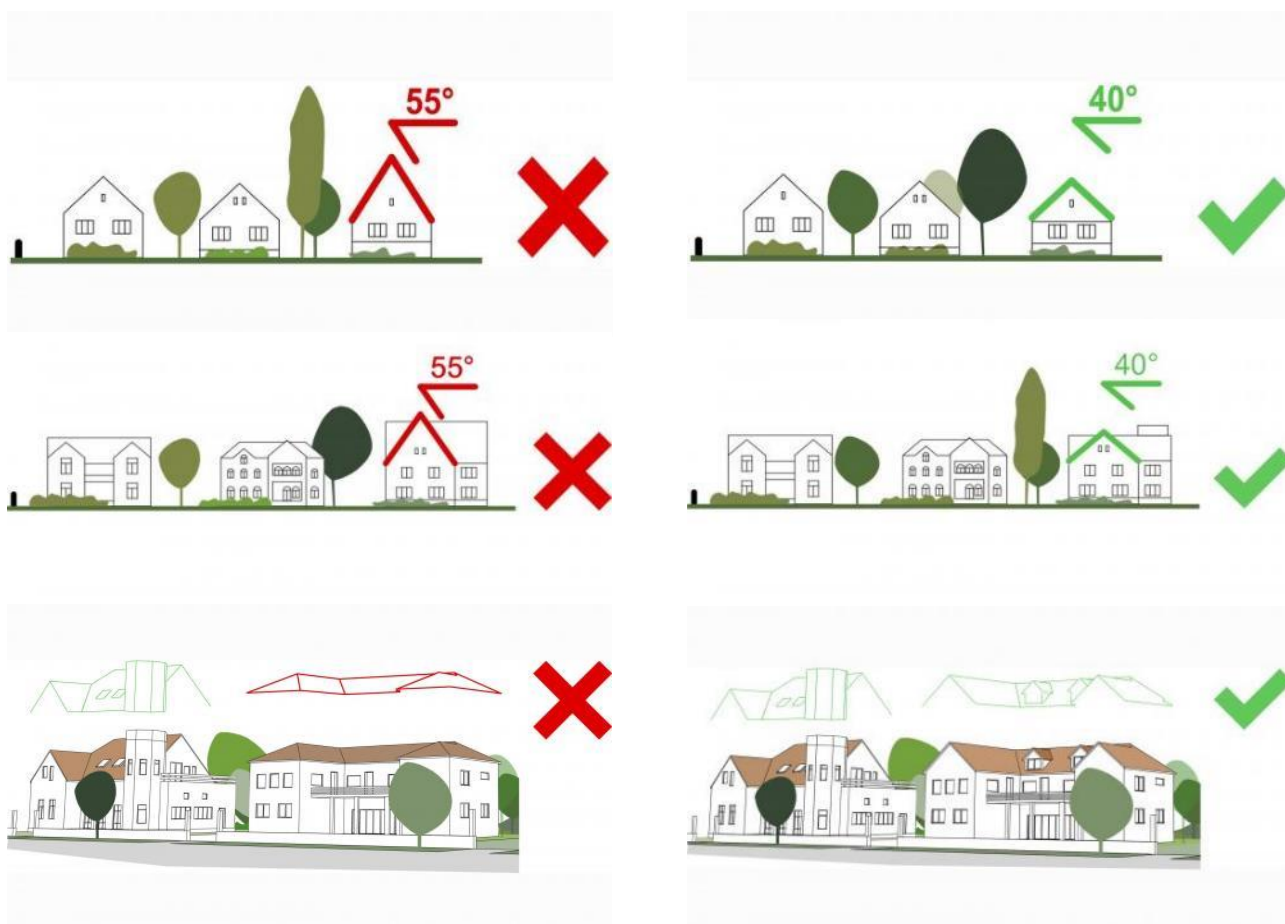
Az épületmagasságnál a szomszédos épületekkel megegyező, az utcaképben egységes megjelenést kölcsönző megoldás támogatott.

A település lakóépületei általánosságban földszintesek, vagy földszint+tetőterések, elszórtan találhatunk kétszintes épületeket. Így Jászfényszaru esetében sok esetben elmondható, hogy az egyes utcák, hosszabb utcaszakaszok egyenletes épületmagasságot tükröznek, de itt is találhatunk olyan utcákat, ahol egy-két épület kimagasodik a környezetéből. Ennek további elkerülése érdekében egy-egy új épület megépítésénél nagyon fontos törekedni, hogy az új ház környezetéhez hasonló magassággal épüljön meg.

Rossz példákkal kapcsolatos megállapítások:

A szomszédságtól különböző magasságot mutató épületek törést eredményeznek az utcaképben, a kialakult egységet megbontják. Alacsonyabb, vagy magasabb kialakításuk, szomszédságtól eltérő hajlásszögük kedvezőtlen megjelenést eredményez az érintett utcaszakasz egészének.

TETŐHAJLÁSSZÖGRE SZÓLÓ JAVASLAT

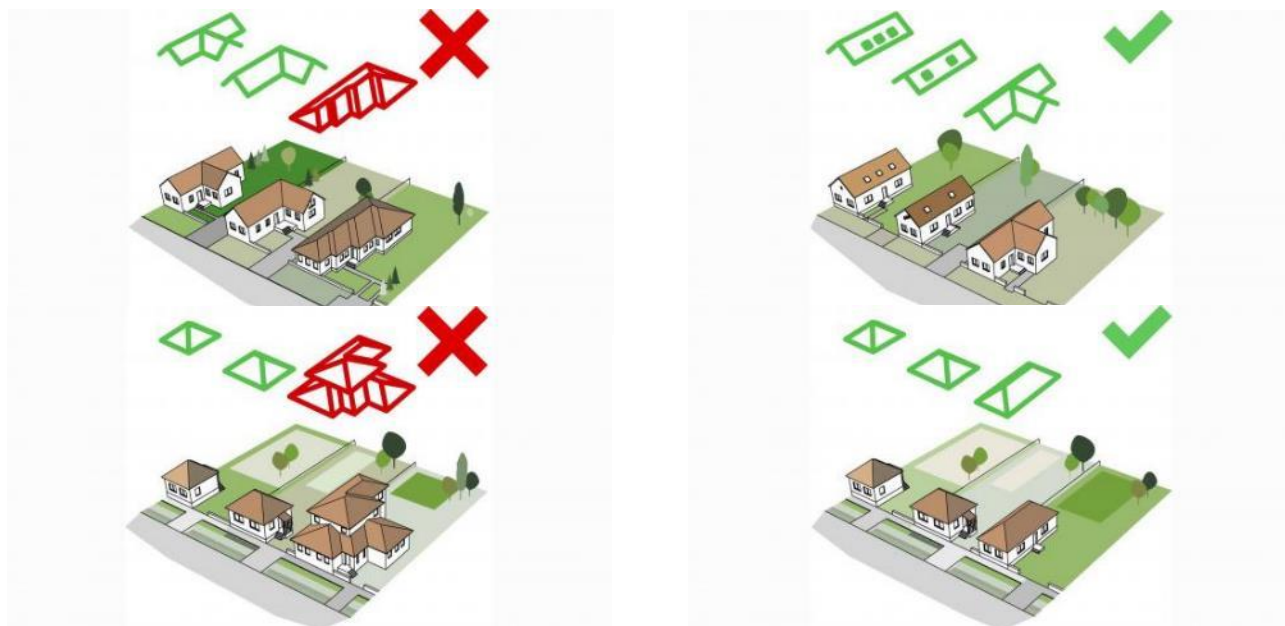
Az tetőhajlásnál a szomszédos épületekkel megegyező, vagy közel azonos, az utcaképben egységes megjelenést kölcsönző megoldás adhat jó megoldást a településkép szempontjából.

A város esetében az épületek nagytöbbsége közel azonos tetőhajlásszöggel épült. A történeti jelleget tükröző épületek, de a legtöbb modern épület is a 40° körüli hajlásszöggel rendelkeznek, míg vannak a településen a modern úgynevezett „mediterrán” típusú házak, ahol a 20° körüli hajlásszög a jellemző. Mindenesetre az elmondható, hogy az egyes utcaszakaszok általánosságban közel azonos tetőhajlásszöggel bírnak. Az egyenlőtlenségtől való eltérés elkerülése a legfőbb cél.

Rossz példákkal kapcsolatos megállapítások:

A rossz példák között bemutatásra leginkább azok kerültek, ahol a tető hajlásszöge eléri, vagy meghaladja az 55°-ot, amely már érzékelhetően eltér az átlagos hajlásszögtől, ezzel pedig rontja a település összképét.

TETŐFORMÁRA SZÓLÓ JAVASLAT

Hagyományos elrendezésű, oldalhatáron álló beépítési módú telkeknél a tetőforma döntően magas tetős kialakítást takar.

Jászfényszaru esetében a legtöbb épület tetőformája egyszerű, a utcavonalra merőleges, vagy azzal párhuzamos kialakítású, illetve sok a sátozott forma is. A település központjában, a közösségi funkciókat takaró épületek tetőformája összetettebb, de nem bonyolult, sőt a tervezésnél nemcsak az épülettömegek kerültek összehangolásra, hanem a tetőformák is, akár az ívelésüket, akár az osztottságukat figyeljük meg.

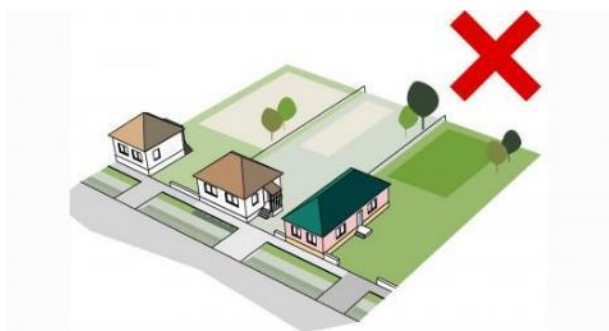

A szomszédságra és az utcaképre figyelmet fordító, az épület nagyságrendjével összhangot mutató megoldások alkalmazása kívánatos.

Rossz példakkal kapcsolatos megállapítások:

Az öncélú formai kialakítás elkerülése javasolt. A rossz példák érzékeltetik, hogy a beépítési paraméterek önmagukban nem elégségesek a kedvező megjelenés elérésére, hiszen ugyanazon alaprajz túl bonyolult, túl tördelt kiképzést kaphat a tető tekintetében.

ANYAG- ÉS SZÍNHASZNÁLATRA SZÓLÓ JAVASLATOK

A tetőhéjalás anyagában és színében egyaránt alkalmazkodjon a szomszédos ingatlanok kialakításához. Minőségi anyag, visszafogott színek jellemazzék a tetőt. Az alkalmazkodás természetesen nem azonosságot jelent, csak a harmonizálásra való törekvést.

Az utcai ablakok ritmusa a szomszédos épületekkel mutasson összhangot. A nyílászárók darabszáma és elrendezése törekedjen a rendre. Ugyanakkor hangsúlyos elemként egy-egy karakteres ablak megjelenése is támogatott, ha az illeszkedik az arányrendszerhez.

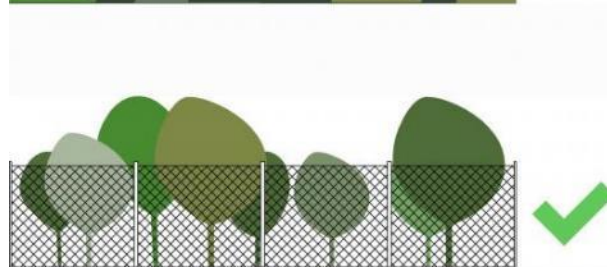
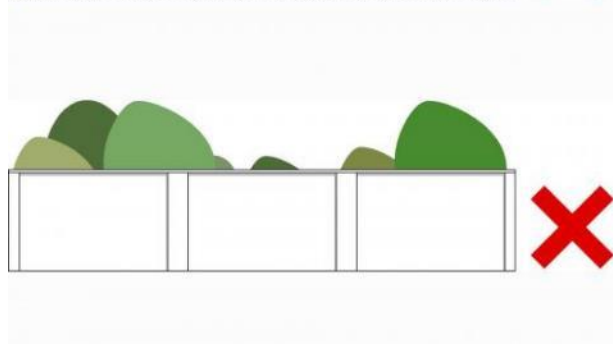
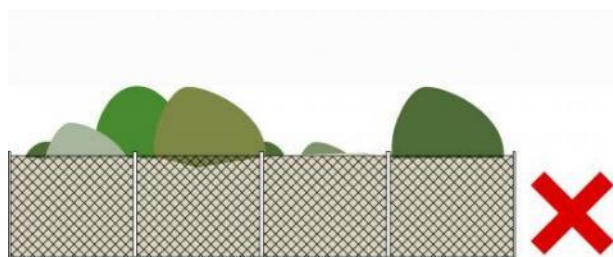
Az utcai ablakok formai kialakításánál törekedni kell méretében, mennyiségében a hagyományos ablakok visszatükrözésére, de mindenek előtt a homlokzat kedvező arányrendszerének megteremtésére

Rossz példákkal kapcsolatos megállapítások:

A tetőhéjalásnál kerülni kell a zavaró mintákat, valamint a tobzódó színhasználatot. Kerülni kell továbbá az eltérő színű tetőelemekkel szavakat, ábrákat formáló megoldásokat.

Az utcai ablakok formai kialakításánál törekedni kell az öncélú formák alkalmazásának mellőzésére.

KERÍTÉSRE SZÓLÓ JAVASLATOK

A kerítések áttört megvalósítására mutatunk néhány kedvező megjelenésű mintapéldát. A teljes átlátást biztosító és a részben zárt kialakítás növényzettel való kombinálásából születhetnek meg a legkedvezőbb megoldások.

A kerítések áttört kialakítása nem jelenthet egyet a formákkal kivágott kerítéselem megvalósításával. A tömör kerítés jó néhány esetben nem kerülhető el. Ilyennek tekinthető a környezeti terheléstől való védelem, az örökségi szempontok érvényesítése, valamint az építészeti koncepciót szolgáló kialakítások esete.

Rossz példákkal kapcsolatos megállapítások:

Az általános funkció esetében azonban nem lehet cél a tömör kerítés, mert az utcaképi megjelenést rontja a legtöbb esetben, hiszen ezáltal nem egy levegős szellős közeget kapunk, hanem egy zárt, beszűkült teret, amely keskeny utca esetén még tovább rontja az összbenyomást.

B) KÖZTERÜLETEK, TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA – UTCÁK, TEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településen közlekedő alapvető intuícióit a közterületek minősége és a közterületeket keretező épülethomlokzatok, valamint utcáról feltáruló magánkertek látványa határozza meg. A közterületek igényes kialakítása a leghangsúlyosabb, hiszen itt és ezeken át közlekedve érhetjük el célpontunkat, haladhatunk át a településen. Közterületnek tekintjük a közlekedési célra szolgáló területeket: így a közutakat, utcákat, tereket, kerékpárutakat, gyalogutakat, sétálóutcákat, valamint a zöldterületeket: így a közparkokat, közkerteket.

A közterületek lehetnek karakteres elemek, melyek a település ikonikus pontjaivá válhatnak, mint például a Szent Család tér az árnyékos ligetes kialakításával és összehangolt kertépítészeti elemeivel, amit minden áthaladó csodál és megjegyez (amint azt a lenti példa is mutatja), de szolgálhatnak stílus nélküli, jellegtelen, netán nyomasztó közlekedő felületként is, melyet az áthaladó elfelejt, vagy igyekszik elfelejteni. Rajtunk áll, hogy melyik minőségében szeretnénk ezeket látni. Az Önkormányzat fejlesztései ennek javításait célozzák, amelyre kiemelkedő példákat mutat be a Kézikönyv sok-sok oldalon át.

FÁKKAL SZEGÉLYEZETT, ÁRNYAS SÉTÁNY A SZENT CSALÁD TÉREN

A következő fejezetekben a közterületekkel szembeni elvárásainkat fogalmazzuk meg.

UTCAK KIALAKÍTÁSÁRA SZÓLÓ JAVASLAT

Az utcák kialakításánál azok meghatározó tulajdonságaira, elemeire tudunk javaslatokat megfogalmazni, melyek számbavétele az alábbiakban szerepel:

- ❖ szélesség;
- ❖ nyomvonal;
- ❖ lejtésvíszony;
- ❖ szerepkör;
- ❖ szomszédság funkciója;
- ❖ térfal, kerítés, előkert;
- ❖ burkolat;
- ❖ zöldfelület;
- ❖ közműelem;
- ❖ köztárgy.

Az alábbiakban a fenti elemekre fogalmazzuk meg javaslatainkat.

SZÉLESSÉG:

Az utcák szélességi viszonyainál figyelembe kell venni, hogy ezek a történeti települési térség elemei-e. Ha igen, akkor gondos mérlegelést követően dönthető el, hogy megváltoztatásuk jár-e annyi előnnyel, amely kárpótol minket a hagyományos utcakeresztmetszet eltűnéséért. Elsősorban közlekedési indokok jelentkezhetnek egy utca szélesítésére. Fontos ennek mindenre kiterjedő részletes elemzése, a megvalósulás valós szükségének eldöntése, hiszen a forgalom központba való beeresztése ma már nem cél, sőt éppen a régi utcák varázsának megőrzése jelentkezik igényként. Mérlegelni kell mindezek mellett az egyes közlekedési módok viszonyait

is, hiszen hazánkban is egyre inkább teret nyer a kerékpáros közlekedés, emellett a lakosság egészségének megőrzését szolgáló gyalogos közlekedés népszerűsítése is, melyek egy utca szélességének meghatározásakor figyelembe veendő szempontok. Csakúgy, mint az árnyat adó fák jelenléte az utcakeresztmetszetben, mely kérdést a későbbiekben is tárgyaljuk.

A fenti képen látható Szabadság tér esetén a szélességet befolyásoló tényezők a legmegfelelőbbben kerültek összehangolásra, hiszen biztosítani tudja a főút forgalmát, a központi helyzetéből adódó közösségi funkciót, a kertépítészeti megoldásaival nemcsak kellemes, hanem egységes látványt is nyújt, mind zöldfelületeivel, mind burkolataival és nem utolsósorban teljes körű növényállományával. Ebbe az átlátható rendszerbe jól illeszkednek a kerékpáros és gyalogos útvonalak is.

Új utcák megnyitásakor lehetőség van nemcsak a régi településkarakter továbbvitelére, ahhoz szervesen illeszkedő jellegű településrész kiépítésére, de akár ettől eltérően új, más karakterű településrész megteremtésére is, melyben a közterületek keresztmetszeti elrendezése, szélessége új lehetőségeket rejt magában. Jászfényszaru esetében lakóterületi fejlesztési elképzelései a régihez való illeszkedést nagymértékben szem előtt tartva kerültek megtervezésre. Új közterület kialakításakor javasolt a változó közlekedési szokásokhoz való alkalmazkodás: ma már nem feltétlenül a gépjármű közlekedés az elsődleges, éppen emiatt nem feltétlenül a gépjárművekhez kell szabni az utcákat, sokkal inkább a kerékpáros, illetve gyalogos közlekedés igényeihez. A változó klímához való alkalmazkodás jegyében szükséges az utcákban az árnyékot adó fák jelenléte, melyek keresztmetszeti vonatkozása szintén figyelembe veendő tervezési feladat.

NYOMVONAL:

Nyomvonalbeli kialakítás terén szükséges megkülönböztetni a már kialakult, történeti településrészeket, melyek utcanyomvonala önmagában is település-karaktert meghatározó sajátosság lehet. Az újonnan kialakítandó utcák nyomvonalának meghatározásában elsődleges szerepe kell, hogy legyen a meglévő hálózat mellett a lejtéviszonyoknak is. Gyakori kísértés, és helykihasználás szempontjából ideálisnak tűnő megoldás sík terepen a sakktáblaszerű hálózat kialakítása, egymáshoz derékszögben csatlakozó utcákkal. A hosszú egyenes utcák azonban unalmas utcaképet eredményeznek, ezért sík terepen is ajánlatos megtörni a kialakítandó utcák nyomvonalát,

mely egyben változatosságot is hoz a településképbbe. A változatosság azonban nemcsak ezzel biztosítható, hanem a különböző funkciók közötti igényes növénytelepítések kialakításával, mint a fent látható képen.

RÉGI VÁSÁRTÉR FELŐL KIALAKÍTOTT ÚJ UTCA NYOMVONALA

SZEREPKÖR:

A közterület szerepköre a betöltött funkció függvénye. Más kialakítást igényel például a kerékpárút és más kialakítást várunk el egy főúttól, sétálóutcától, vagy egy vegyes használatú utcától. Mindegyik esetében a korrekt, jó minőségű

burkolat és alépítmény elvárása jelentkezik, a kapcsolódó burkolati elemek, a funkció által megkövetelt infrastruktúra-elemek (sétáló-utcákban utcabútorok, köztárgyak) és az utat, utcát kísérő zöldfelület összehangolt, igényes kialakítási igényével együttesen. A burkolatok, alépítmények kérdésén túl nem lehet túlhangsúlyozni az utcák zöldfelületét, mely szintén kardinális kérdés korunk változó klímáját tekintve. A Szent Család tér és környezetének esetén a zöldfelületi borítottság példaértékű, amelyet a fenti kép is jól példáz. Az alacsony gépjármű forgalmú utcákban, ahol a

gyalogosok, kerékpárosok forgalma nagyobb, mindenképp jelentős hangsúlyt kell kapnia a fának, hiszen a gyalogos, kerékpáros forgalom védtelenebb az időjárás viszontagságaitól.

Az utcákat eltérő közlekedési módokat igénybe véve az emberek használják, ezért a kialakításban, a szerepkör meghatározásában olyan egyensúlyt kell találni, mely minden közlekedő fél számára megfelelő kompromisszum. Fontos, hogy az egyes használati módok (másképp fogalmazva az utca szerepkörének szegmensei) ne kerüljenek konfliktusba egymással. Nem előnyös, ha a különböző használati módok indokolatlan túlsúlyba kerülnek valamelyik másik használati mód rovására. Visszafordítva: ahol nincs elegendő tér mindegyik közlekedési mód számára, ott szükséges elgondolkodni a közterület jövőjén, figyelembe véve a változó trendeket. Ebből fakadóan, ahol szükséges, a gépjármű forgalom korlátozása közterület-alakítási kérdéseket is vonhat maga után, legfontosabb követelmény azonban minden esetben egyértelmű, a sérülékenyebb használat (autósokkal szemben a kerékpárosokat, gyalogosokat, kerékpárosokkal szemben a gyalogosokat) előnyben részesítő megoldás.

SZOMSZÉDSÁG FUNKCIÓJA:

A közlekedési felületek összeköttetést biztosítanak a településen belüli és településközi forgalom számára. A szomszédság funkciója oly módon játszik szerepet mindezekben, hogy meghatározza, hogy mely célközönség és milyen szállítási eszközök igénybevételével veheti birtokába a szomszédos területeket. A funkcionális kialakítás mind anyaghasználat, mind szélesség, mind anyagminőség szempontjából tehát elvárás.

A képen látható igényes kialakítású kerékpártároló a polgármesteri hivatal mellett került elhelyezésre, és biztosítja az ott dolgozók kerékpáros közlekedését, s mivel a településen

elég jó kiépítettségnek örvendenek a kerékpárutak, akár Hatvanból is biztosított a bejárás. Az önkormányzat több környező település irányába is fejleszteni kívánja a kerékpárutak kiépítését, így a kihasználtság fokozódása várható.

TÉRFAL, KERÍTÉS, ELŐKERT:

A közterület megjelenése függ az ezt kísérő térfal látványától. Emiatt az épületek utcai homlokzatkialakítása, anyaghasználata és színezése e jelentőségre tekintettel kell, hogy megtörténjen. Előnyösnek tekinthetők a hagyományokat tükröző homlokzati arányok és kialakítások, a világos, pasztell árnyalatú épületszínek, a világosabb kő-, illetve téglaburkolatok. Térfalak nemcsak homlokzatokkal, hanem növényzettel, zöldfelületekkel és egyéb építményekkel is képezhetünk, melyek hatékonyan alkalmazhatók nem kívánt látványok eltakarására, figyelem felhívására, illetve elterelésére is. A képen az egykori Rimóczi kastélynál térfalat alkotó favár látható.

BURKOLAT:

Az utcák burkolatánál a funkcióra helyeződik a hangsúly, mindemellett az esztétikum szerepét is hangsúlyosan kell kezelni. A jó utcaburkolat kifejezi, hogy mely járművek számára került kialakításra, kellő szélességet biztosít a használói számára, valamint színét és minőségét hosszútávon megőrző anyagból készül. Kisebb terhelésű utcáknál általános elvként mondható ki, hogy tartóssági, fenntarthatósági, esztétikai szempontok miatt előnyösebb beton térkő burkolat alkalmazása, mint az aszfalt burkolatoké. Noha kivitelezésük drágább, mivel könnyebben felszedhető és újra lerakható, hosszabb távon mégis olcsóbb az aszfaltnál, az időközben szükségessé váló

közmű-munkák, üzemzavarok esetén könnyebben kezelhető, javítható, esztétikai minőségét hosszabb távon megőrzi, és kátyúk kialakulásától sem kell tartani.

A fenti képen is jól látható, hogy a Szabadság téren jó minőségű, az egyes funkciókat hangsúlyosan elválasztó térburkolat került kialakításra, amelyre a zöldfelületek rásimulóan kerültek elhelyezésre.

ZÖLDFELÜLET:

A zöldfelületek háttérrel biztosíthatnak az épületek számára, keretezhetik a közlekedő-felületeket. Minőségi kialakítás esetén önálló tényezővé nőik ki magukat. Ebbéli szerepük erősítését szakemberek általi megtervezésük, karbantartásuk, folyamatos víz- és tápanyag-utánpótlásuk megszervezése biztosítja. Ez Jászfényszaru közterületeit illetően a folyamatos fejlesztések következtében egyre nagyobb léptéket ölt. A képen látható Rimóczi kastély környezete erre példaértékű megoldást mutat.

A fentiekben is tárgyalt szempontok értelmében a növényzet szerepe esztétikai, ökológiai és éghajlati szempontból is nélkülözhetetlen a

települések életében, így az utcákban is. A gyalogosok, kerékpárosok védelme mellett a jól fenntartott zöldfelületek alkalmasak az előnytelen látványok takarására, hangsúlyok megváltoztatására, aránytalanságok kiküszöbölésére, emellett a települési klímára is jótékony hatást gyakorolnak.

A közterületek zöldfelületi kialakítása sohasem lehet koncepció nélküli, különben a szemlélőben bizonytalanságot kelt, ezért ugyanúgy, ahogy az épületek esetében egy-egy motívum, tömegforma meghatározó tényező lehet, szükséges a következetesség a növényzet kialakításában is. Ilyen motívumok lehetnek az alkalmazott fajok, fajták, sorrend, habitus, virágzó felületek, az utcabútorok, köztárgyak és a növényzet kapcsolata, és még számos további szempont.

KÖZMŰ:

A közművekről a vezetékek, műtárgyak településképet romboló hatása jut általában eszünkbe, ezek között is elsősorban a légvezetékek és a tájkép, utcakép, illetve a növényzet konfliktusos kapcsolata. A látképben megjelenő vezetékek látványa erősen csökkenti annak élvezeti értékét: a településekben a természet nyomait kereső ember szívét melengeti, mikor a látványt nem zavarják tartóoszlopok és kábelek. Különösen komoly konfliktust jelentenek a vezetékek védőtávolságán belül, netalán a vezetékek alatt megjelenő fák, fasorok, melyek jövője a vezetékek kényszerű védelme miatt megpecsételt: a gyakran szakszerűtlen metszés

hatására a fák hamar megbetegszenek és elpusztulnak. A fentiek miatt javasolt minden lehetséges helyzetben a légvezetékek föld alá helyezése is. Noha kivitelezésük és fenntartásuk így drágább, arculati szempontból mindenképpen előnyösebb. Emellett az utca képére védőtávolságuk okán hatással vannak a föld alatt húzódó vezetékek is, ezért a közművek kialakításánál törekedni kell arra, hogy a növényzet számára minél több hely jusson.

Üdítő színfolt, amikor a településképhez kombinálva egy-egy műves részleten megjelenő, közművekhez köthető jelzés, szépen kidolgozott műtárgy kap helyet a közterületen. Ilyen lehet egy-egy ivókút, vagy közkút, vagy a település arculatába illeszkedő megjelenésű világítótest. Erre Jászfényszarun számos szép példát láthatunk, mint a fenti képen megjelenő ivókút is.

KÖZTÁRGY:

Köztárgyak nélkül a közterület üres, korlátozott funkciók betöltésére alkalmas. A köztárgyak kialakításánál a tartósságra, minőség-megőrzésre, színhasználatra, funkcionalitásra, és nem utolsósorban az esztétikai minőségre kell a hangsúlyt helyezni. Az egyes utcabútoroknak, köztárgyaknak összhangban kell lenniük a település teljes arculatával. Nem szabad arculatot meghatározó, túl karakteres tényezőkké válniuk, de a jól kiválasztott utcabútorok, köztárgyak (padok, világítóberendezések, hulladékgyűjtők, növényládák, buszmegállók) kiegészítik, erősítik a település karakterét, illeszkednek abba.

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

Az utcák a legfontosabb közterületek, hiszen a mindennapi élet színterei, a település „vérkeringésének” biztosítói. Egységüket alapvetően határozza meg a keretező teleksoruk beépítettsége. Az azonos beépítési módú és homlokzatú épületek, valamint az anyaghasználatában, színében és kialakításában hasonló kerítés erősíti a karakteres utcaképet. A családi házas beépítés, így általánosságban a nyitott terek, laza térfalak kívánatosak.

Az utcák gerincét adó úthálózat nyomvonala általában minden településen adott, illetve tudatos településtervezés keretében bővül, vagy esetleg szűnik meg. Településképi szempontból az úthálózat burkolatának típusa és minősége jelenthet problémát. Az utcák nagy része aszfaltozott, azonban egyes útvonalak csak szórt burkolattal vannak ellátva. Az igénybevétel nagysága és a domborzati adottságok függvényében e részeken a szilárd burkolat kialakítása javasolt. Az útburkolatok cseréje azonban nagyon költséges tevékenység. Időnként előfordul, hogy a meglévő útburkolatot fel kell törni az alatta futó közművek karbantartása miatt, javasolt ilyenkor a különböző javítási munkákat egyszerre időzíteni, hogy a burkolat (és közvetve az utcakép) minél rövidebb ideig és minél kevesebb alkalommal szenvedjen kárt.

A településen a gyalogos forgalom céljára szolgáló járdák az utakhoz hasonlóan szintén adottak. Járdák építésénél alapkövetelmény, hogy azok kellően szélesek (lehetőleg két ember elférjen egymás mellett) és biztonságosak legyenek (a forgalom és a közbiztonság szerint egyaránt). A burkolatuk minősége az utakhoz hasonlóan településképi szempontból fontos tényező.

A növények nagy szerepet játszanak egy település külső megjelenésében. Az esztétikai hatásukon kívül párologtatnak, árnyékolnak, megfogják a szelet és a port, ezért a fával és cserjékkel gazdagon beültetett utcákat tekintjük rendezettnek. Fontos, hogy az út mentén (amennyiben ezt a terepi adottságok lehetővé teszik) egységes fasor, vagy kettős fasor álljon, melynek életkora, ültetési távolsága, habitusa és lombszíne azonos. Kellemesebbé teszi az utcaképet, ha a fák egészségesek, jól karban tartottak, betegségeknek és kártevőknek ellenállóak. Mindezek figyelembe vételével az alaktartó, hosszú élettartamú, rendszeres alakítást nem igénylő fajokot kell előnyben részesíteni. A nyitottabb térszeret érdekében a konkáv keresztmetszetre kell törekedni, ami a fák előtti cserjeültetéssel érhető el. A cserjeválasztéknak kevés fajból kell állnia, melyek folyamatos visszatérő elemként növelik az utcakép egységét. Minden más tekintetben a fákkal azonos követelmények vonatkoznak rájuk.

A házak előtti utcakertek állapota jól tükrözi a lakók önmagukról és településükről alkotott képét, és ezáltal hangulatuk meghatározó a településre érkezők számára is. Zöldfelületi kialakításukban fontos, hogy harmonikus, egységes képet mutassanak, tükrözzék a helyi adottságokat, ugyanakkor ne váljanak túl hivalkodóvá, őrizték meg a zöld háttér szerepüket, amellyel a kiemelt közterületeket támogatják.

Fontos megemlíteni a fennmaradó gyepek területeket. Egy utcát akkor tekintünk rendezettnek, ha a gyepterületei összefüggőek, gyomtól mentesek és rendszeresen kaszáltak. Előbbi csak akkor érhető el, ha az autóval történő ráhajítás akadályozott (pl. kiemelt szegéllyel). Amennyiben a nyílt vízelvezetés miatt ez nem valósítható meg, így súllyesztett szegéllyel, szórt burkolatsávval, illetve figyelemfelkeltő cserjesorral érdemes védeni a gyeplet. Rendkívül személyessé

tudja tenni az utcaképet, ha az utcakertekben a lakosok által létrehozott egynyári-, illetve évelőkiültetéseket találni, így ezek létesítése, valamint egyedi utcabútorzat (virágládák, padok, hulladékgyűjtők stb.) használata egyaránt javasolt.

A település utcai arculatának meghatározó elemei a nyitott csapadékvíz-elvezető árkok és a légvezetékek sűrű hálózata. Sajnos több helyen tapasztalható, hogy az árok növényzettel sűrűn benőtt, ami felgyorsíthatja a hordalék felhalmozódását, így idő előtti feltöltődést okoz, gyakoribb tisztítást igényel. Jelenléte leszűkíti a fasorok kialakítására rendelkezésre álló helyet, amit tovább akadályoznak a légvezetékek. Tájépítészeti szempontból akkor tekinthetjük megfelelőnek az utca képét, ha az árokszegély illeszkedik a környező terepviszonyokhoz, ha figyelemfelkeltő cserjesorral kellően ellátott, illetve ha a légvezeték-hálózat minél inkább egyesített, esetleg föld alatti kábelezéssel fut.

A földkábelezés, illetve az árok szélének magasítása komoly költségekkel bír, így a tervezés során, költséghatékonysági okokból a körülményekhez alkalmazkodó eszközöket szükséges bevetni. Az árok körül így megfelelő tereprendezés szükséges, fasor telepítésénél pedig a szűk zóldsáv és a légvezetékek miatt megfelelő korona és gyökérrendszerű fafajokat kell kiválasztani.

A település szerkezeti utcahálózata nemcsak a mindennapos átmenő forgalmat bonyolítja, hanem a főbb közintézményeknek is helyet ad. E központi szerepkör miatt nagy hatással van a település arculatára. Kialakításakor fokozottan törekedni kell a minél reprezentatívabb megjelenésre. Ennek elérésére intenzívebb dísz adó növénykiültetéssel történhet. Fontos elvárás, hogy a jelentős közintézmények jól láthatóak legyenek, illetve megfelelően ki legyenek emelve, ami különleges szoliter fákkal, eltérő díszburkolattal érhető el legkönnyebben.

REPREZENTATÍV NÖVÉNYKIÜLTETÉS

TEREK KIALAKÍTÁSÁRA SZÓLÓ JAVASLAT

A különböző teresedések fontos elemek a települések életében. A lakosság találkozási színtereiként meghatározó szerepet játszanak a közösségi élet kialakításában, emellett jelentős a rekreációs funkciójuk is. Ahogy nevük is mutatja, a terek fellazítják a kötött településszövetet, nyitottabbá, szellősebbé teszik azt. Nemcsak a lakosság találkozási pontjai ezek, de sok esetben a közintézmények sűrűsödési helyei, éppen ezért fontos közlekedési csomópontok is (kialakulásuk alapvető oka is a közlekedési útvonalak találkozása), egyben a települések reprezentációs helyszínei is. Fontos ezért, hogy a közterek kialakítása megfeleljen azoknak a követelményeknek, melyeket a valós, illetve potenciális használók támasztanak, egyben kommunikáljon a településről, mintegy kivonatot adva róla.

Alapvető tér-képzési alapelv, hogy a különböző funkciójú térrészek egymástól jól el legyenek határolva, melyet zöldfallal, kerítéssel, burkolatjelzéssel lehet elérni. (Nem szerencsés, ha például a gyalogos forgalom a kerékpárosokkal keveredik, vagy a futók a játszótéren haladnak át.) Amellett, hogy fontos a funkciók szétválasztása, nem szerencsés, ha a köztéren a gépjármű közlekedés túlzottan dominál, ez élhetetlenné teheti a teret, egyben utat nyithat annak leromlása előtt. Fontos szempont, hogy jól átlátható és napos--árnyékos helyek egyaránt legyenek a tereken. Mivel a közterek az időtöltés helyszínei is, utcabútorzat elhelyezése is elengedhetetlen.

Köztereken előnyösebb a növényzet alkalmazása térhatároló elemként. A terület szélességéhez mérten kell a növényanyagot megválasztani, hogy a termélység és a „határoló fal” magassága ne keltse bezártság érzését. Ezt a különböző alakú és méretű fakkal és a fák előtti cserjék, évelőágyak és egynyáriak kiültetésével lehet elérni. Évszaktól függően is változik egy lehatárolt terület nagyságának érzékelése. Az örökzöldek állandó térfalat képeznek egész évben, míg a lombhullató növények télen átlátást engednek, megnyitva a teret.

A lent látható képen madártávlatból figyelhetjük meg a Rimóczi kastély környezetét, amely egy jól megkomponált motívumot képez. Erről elmondható minden olyan paraméter, amely a fentiekben megfogalmazásra került.

RIMÓCZI KASTÉLY KÖRNYEZETE MADÁRTÁVLATBÓL

Közparkok és közkertek kialakítása, tervezése során a legfontosabb szempontok: a szükséges funkciók arányos és megfelelő elhelyezése, az akadálymentes megközelítési lehetőség, a sokféle igényt kielégítő, funkciógazdag kialakítás, és a magas szintű esztétikum, továbbá a gyomosító, inváziós növényfajok kerülése. Mivel a feladat komplex, igen sokrétű és számos szereplő együttműködését követeli meg, javasolt a közparkok, közkertek megtervezését és kivitelezését szakemberekre bízni. Az itt megfogalmazott elvek mezzsgyéje mentén került kialakításra az Alvégi játszótér és környezete, amely a képen látható.

A kialakítás, tervezés során a fontosabb, mérlegelést igénylő szempontok:

❖ A használok köre:

A közparkokat, közkerteket általában mindegyik korosztály használja, a használat módja és az igények azonban jelentős mértékben változnak korosztályok szerint, mely a funkciók térbeli elhelyezkedésére is hatással van. Míg a gyermekek számára elsősorban a szabadterei játékok jelentik a szinte kizárólagos igényt, az idősebb korosztályok felől a mozgás változatosabb formái jelenhetnek meg igényként (fitnesz-eszközök, erdei tornapályák, általános és speciális jellegű sportpályák), de értékelik a közösségi tereket, díszkerteket is. Mivel a felhasználók ismerik legjobban saját igényeiket, a közösségi tervezés fontossága ebben a kérdésben vitathatatlan.

❖ A közpark, közkert vonzáskörzete:

Egy közterület vonzáskörzetének nagysága több tényezőtől függ, ezek közt azonban mindenképpen lényeges a terület nagysága és a funkciók egyedisége. A közpark közlekedési és infrastruktúra-hálózatát úgy kell méretezni, hogy arányos legyen a várható terheléssel. A túl- és az alulméretezett infrastruktúra egyaránt növelik a költségeket, emellett aránytalanságot, vagy fenntartási hiányosságokat eredményezhet.

❖ Víz alkalmazása:

A víz megjelenése általában mágnesként vonzza a használokat, különösen akkor, ha az a használatától nem elzártan jelenik meg szökőkutas medenceként, vagy kerti tóként. Amellett, hogy a vízfelületek, szökőkutak, vízfutók díszei a területnek, a helyi klímára is jótékonyan hatnak, a használoknak hozzáférhető módon alkalmazva pedig jelentős szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget nyújtanak.

❖ Az alkalmazni kívánt köztárgyak, utcabútorok funkciói, megjelenése, elhelyezése:

A köztárgyak megjelenése, esztétikai és anyagi minőségének kiválasztása körültekintést igényel a tervezéskor: egy rosszul megválasztott bútorzat egy modern kialakítású közterületet modorossá, egy historizáló, tájképi kertet idéző kialakítású kertet idegenné, szétcsúszóvá, következtelenné tehet. Az egyes bútorok elhelyezési módja szintén körültekintést igényel, attól is függően, mi az elérendő cél: kevesebb hulladékgyűjtő kihelyezése egy tájékoztató tábla kíséretében növelheti a használok környezettudatosságát, csökkentheti a keletkező hulladék mennyiségét, egy jól elhelyezett pad lehetőséget nyújthat nyugodt beszélgetésre, míg ha rossz helyre kerül, senki sem használja.

❖ Alkalmazni kívánt növények:

A tervezett közpark fő alkotóelemei, „építőkövei” a növények, melyek a használok számára árnyat, esztétikai élményt, kikapcsolódási lehetőséget nyújtanak. Mindezek mellett ökológiai szerepük sem elhanyagolható, hiszen

más emlősök, rovarok számára élőhelyet nyújtanak, más növényfajokkal társulásokat alkotnak, így nem megengedhető olyan fajok alkalmazása, melyek kivadulva gyomosítanak, inváziósan terjednek, a meglévő természetközeli élőhelyeket károsítani képesek.

Mindezek tükrében megjegyzendő, hogy egyetlen közkert, közpark sem kezelhető önmagában, hiszen egy nagyobb zöldfelületi rendszernek a részei. A közparkok, közkertek kialakítása, tervezése, fenntartása egy települési szintű zöldfelületi rendszer-fejlesztési/fenntartási terv szerint kell, hogy történjen, mely lehetővé teszi, hogy azonos szemléletben, azonos minőségben működhessenek a település közterületei, legyen szó akár játszóterekről, utcákról, fasorokról, közparkokról.

IGÉNYES UTCABÚTOROK

TELEPÜLÉSSZEGÉLYEK KIALAKÍTÁSÁRA SZÓLÓ JAVASLAT

Településszegélynek a belterület és a külterület határát nevezzük, mely határozott védelmet nyújt mind a lakóterületeknek, mind a külterületnek az ellentétes oldalról érkező hatásoktól, egyben tájba illeszti, „keretbe helyezi” a települést. Ideális esetben a településszegély elsősorban fás-cserjés, vagy éppen ligetes, intenzív műveléstől mentes terület, melynek a zaj-, por-, és klímavédelem mellett kézenfekvő funkciója a rekreáció, a természet- és tájvédelem.

A szántóföldek és a lakóterületek közötti sávot fa- vagy cserjesor, esetleg erdősáv telepítése adhatja. Az így kialakított zöldsáv esztétikusan választja el a különböző területhasználatokat és védi a településen lakókat a portól, hódvástól, szélről. További előnye ökológiai szerepe: növeli

a biológiai sokszínűséget azáltal, hogy növény- és állatfajoknak biztosít élőhelyet.

A településkapuk a bevezető utak mellett, a település szegélyén elhelyezkedő figyelemfelkeltő objektumok, a település kezdetét jelzik. A zöldkapu egy felkiáltójel, ami az érkezőket színes, a településre jellemző motívumokkal fogadja, és felkelti a figyelmet. Itt kaphatnak helyet a dekoratív kiültetések, virágágyak, virágládák, információs táblák és a helyi látványosságokról tájékoztató táblák is. Két okból is fontos elemei a bevezető utak menti zöldkapuk a település arculatának: egyrészt esztétikus keretbe foglalják a köztük futó főutcat, megkülönböztetik a szomszédos településektől és felkeltik az emberek figyelmét. Másrészt a zöldkapukban már sok mindent el lehet mondani a településről. Egy jól megtervezett táblával egyszerre lehet üdvözölni a látogatókat és felhívni a figyelmet az értékekre és a szolgáltatásokra, egyben a kapu által megmutatni a város rendezettségét is.

A zöldkapukat a bevezető út két oldalán szimmetrikusan elhelyezett díszítés alkotja. A kapu lehet az út két oldalára telepített 50-100 méter hosszú kettős fasor, két szimmetrikusan telepített fa vagy facsoport. A fafajok megválasztásakor törekedni kell a termőhelyi feltételeknek megfelelő fajtára. A fákat kiegészítő mutatós egynyári kiültetés is kerülhet a zöldkapuba. A kiültetéseknel át kell gondolni, hogy lesz-e lehetőség a fenntartásra, ezért fontos hogy jól megközelíthető helyen legyenek. Az adott kiültetésnél is az a megoldás az esztétikusabb, ha szimmetrikusan készül, vagyis az út mindkét oldalán megtalálható. A zöldkapu elemei között lehetnek építészeti, vagy művészi megoldások is, például egy köztéri szobor vagy térplasztika.

JÁSZFÉNYSZARU TELEPÜLÉSKAPUJÁBAN ELHELYEZETT TRIANON EMLÉKMŰ

6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK KIALAKÍTÁSA

Leszögezhetjük, hogy az alábbiakban szereplő példák kiragadottak, nem törekedtünk és nem is törekedhattünk a teljes körű bemutatásra. Célunk annak felvillantása volt, hogy többféle megoldás is tekinthető jó példának. Nem kell tehát egyen-település miatt aggódni, mindenki számára nyitva áll a sajátos jellegű épület, illetve telekállapot megteremtése.

A jó példák orientálnak, vezetnek, de nem irányítanak. A markáns településvonások megállapításán túl számolunk azzal, hogy nem egy skanzen részei vagyunk, hanem egy folyamatosan változó település mindennapjait éljük.

MÍVES LÁMPAOSZLOP A SZABADSÁG ÚT MENTÉRŐL

Forrás Jászfényszarui Művésztelep fotósainak képei közül

A).....ÉPÜLETEK

Végigjárva a település területét megállapítható, hogy az épületállomány korszakokhoz köthető stílusjegyeket mutat föl. A katonai felmérések idejéből fennmaradt történeti köz- és lakóépületek, a 60-as évek „Kádár-kockái”, a 70-80-as évek nagyra nőtt utcai erkélyes családi házait a mai kor mediterrán-modernista-népi hagyományokat felelevenítő stílus-kavalkádja jellemzi. A jó példáknál, éppen ezért, többfajta épület is képviselteti magát.

Jó példává az alábbi tulajdonságok megléte miatt válhat egy épület:

- ❖ építészeti értéke;
 - ❖ arányhelyes tömege;
 - ❖ minőségi anyaghasználata;
 - ❖ környezetéhez való alkalmazkodása;
 - ❖ visszafogott színhasználata;
 - ❖ gazdag növényi háttere;
- okán.

MARKÁNS, JÓL MEGFOGALMAZOTT ÉPÍTÉSZATI ELEMEEK A PLÉBÁNIÁN

EGY JÁSZ-HÁZ KORHŰ FELÚJÍTÁSA

RIMÓCZI KASTÉLY SZÉPEN FELÚJÍTOTT ARCHAIZÁLÓ ÉPÜLETTÖMEGE ÉS HANGSÚLYOS TETŐHÉJZALÁSA

A VÁLLALKOZÓ HÁZ EGYSZERŰ MODERN ÉPÜLETTÖMEGE

THYSSENKRUPP ÉPÜLETKOMPLEXUM ARÁNYOSAN TAGOLT ÉPÜLETE

NAPFÉNY ÓVODA EGYSÉGES , JÓL TAGOLT TÉRFAL KÉPZÉSE

SÁRGÁ ISKOLA ILLESZKEDŐ ÖSSZEKÖTŐ ÉPÜLETRÉSZE

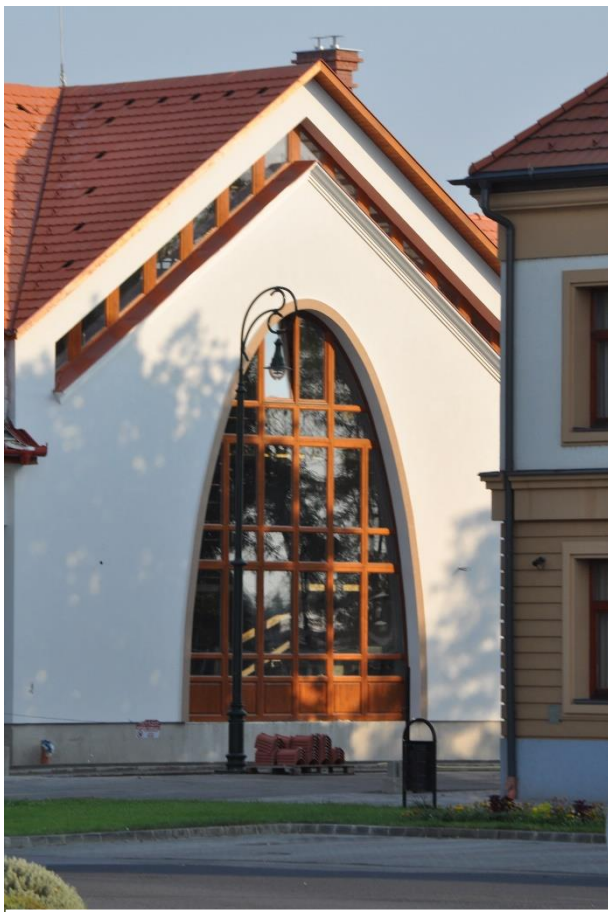
VÁROSHÁZA EGYSÉGES TÖMEGALKÍTÁSA

B) ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK (AJTÓK, ABLAKOK, TORNÁCOK, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK, HOMLOKZATKÉPZÉS)

Az épületrészletek fotózása rávilágította a figyelmünket azokra az épületekre is, amelyek egészében talán nem tűnnek ki, ám részleteikben jó példaként szolgálhatnak.

Jó példává az alábbi tulajdonságok megléte miatt válhat egy építészeti részlet:

- ❖ arányhelyes kialakítása;
- ❖ természetes anyaghasználata;
- ❖ táji jellege;
- ❖ művés formai elemei;
- ❖ épületszínezéshez alkalmazkodó színhasználat

PLÉBÁNIA MARKÁNS BEVILÁGÍTÓJA

MÍVES „JÁSZ” TORNÁCOSZLOPOK

HARMONIZÁLÓ NYÍLÁSZÁRÓ KIALAKÍTÁS

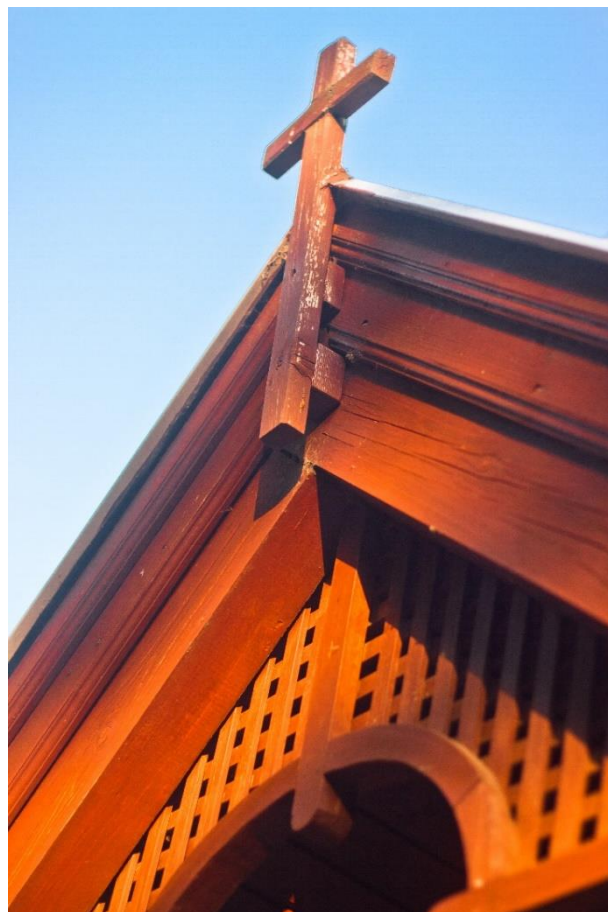
SÁRGA ISKOLA JÓL ILLESZKEDŐ MODERN ÉPÜLETRÉSZE

JÓ ARÁNYOKAT KÖVETŐ KAZETTÁS ABLAK

MÍVES HOMLOKZAT ARCHITEKTÚRA

RÉSZLETGAZDAG FA OROMZATI KIALAKÍTÁS RÉSZLETE

ÖSSZEHANGOLT NYÍLÁSZÁRÓ- ÉS HOMLOKZATKÉPZÉS

GYÖNYÖRŰ MOTÍVUM VILÁGÚ FA OROMFAL RÉSZLET

RÉSZLETGAZDAG ERESZCSATORNA MEGOLDÁS

C) KERÍTÉSEK

A kerítések szerepe a településkép formálásában óriási. Ezek adják a közterület és a magántelek határát. Ezek látványa jelenik meg legmarkánsabban az utcaképben.

Az áttört jelleg elvárását a környezeti terhelés, a történeti hagyományok, vagy az építészeti koncepció elvárása felülírhatja.

Jó példává az alábbi tulajdonságok megléte miatt válhat egy kerítés:

- ❖ arányos magassága;
- ❖ minőségi anyaghasználata;
- ❖ szép részletképzései;
- ❖ épülettel való összhangja;
- ❖ szép utcaképi jellege okán.

TÖMÖR, DE JÓ TAGOLÁSSAL BÍRÓ KERÍTÉS

ANYAGHASZNÁLAT - RÉGI MÍVES MINTÁZATÚ TÉGLÁK

EGYSZERŰ SZÉP ANYAGHASZNÁLATÚ KAPU

A KERÍTÉS ANYAGHASZNÁLATA ILLESZKEDIK AZ ÉPÜLETHEZ

LEVEGŐS, TERET ENGEDŐ KAPU KIKÉPZÉS

EGYSZERŰ, EGYSÉGES KERÍTÉS MEGOLDÁS

D)KERTEK

A kertek intim magánterületek. A jó példák az utcáról feltáruló részleteket mutatják. Az ellentmondás itt feszül e két állítás között, elbizonytalanítva bennünket, hogy láthattuk-e a település igazán szép kertjeit, megismerkedhettünk-e a felüdülést adó rejtett lugasokat, szanctuáriumokat.

Jó példává az alábbi tulajdonságok megléte miatt válhat egy kert:

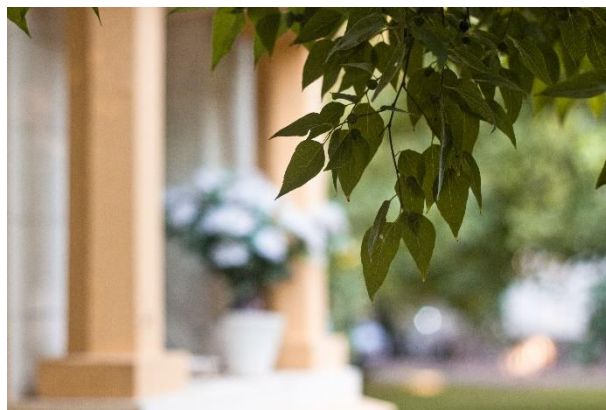
- ❖ jól elrendezett elemei;
- ❖ nyugalmas árasztó volta;
- ❖ gondozott jellege;
- ❖ minőségi kerti építményei;
- ❖ néhány meghatározó fa jelenléte; valamint
- ❖ színes – változatos növényállománya okán.

TANYAVILÁG KERTJE RÉGMŰLTAT IDÉZŐ GÉMESKÜTTAL

EGYSZERŰ, HANGULATOS KERTRÉSZLET

HANGULATOS KERTRÉSZLET

NAPELEM FEELDOLGÁSA VIRÁGOS KÖRNYEZETTEL

E).....ZÖLDFELÜLETEK

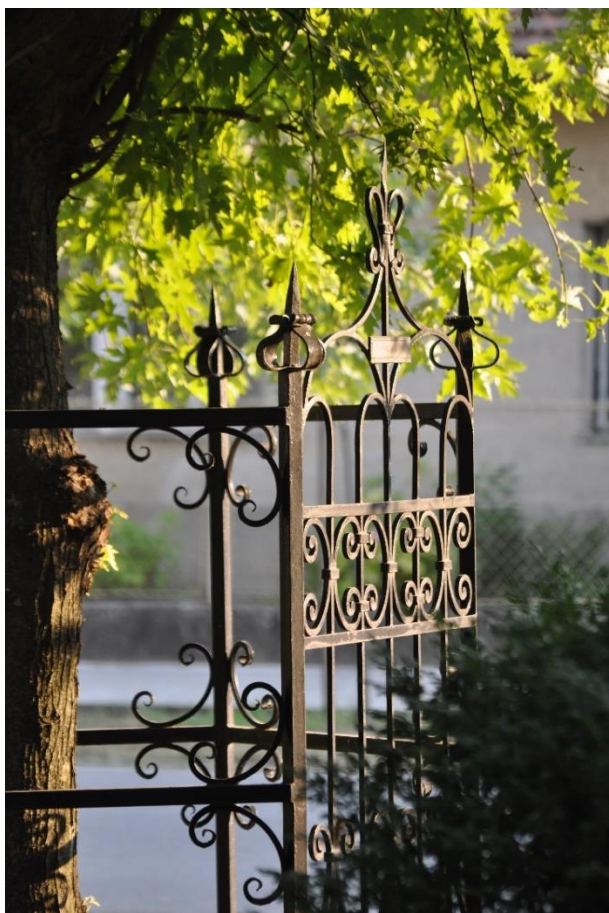
Zöldfelületeken a település közterületi, köztisztviselési zöldfelületeit értjük.

Jó példává az alábbi tulajdonságok megléte miatt válhat egy zöldfelület:

- ❖ jól kidolgozott funkcionálisitása;
- ❖ burkolt felületeket visszaszorító volta;
- ❖ díszítő funkciók megléte;
- ❖ vízfelület megléte;
- ❖ néhány meghatározó fa jelenléte; valamint
- ❖ színes, változatos növényállománya okán.

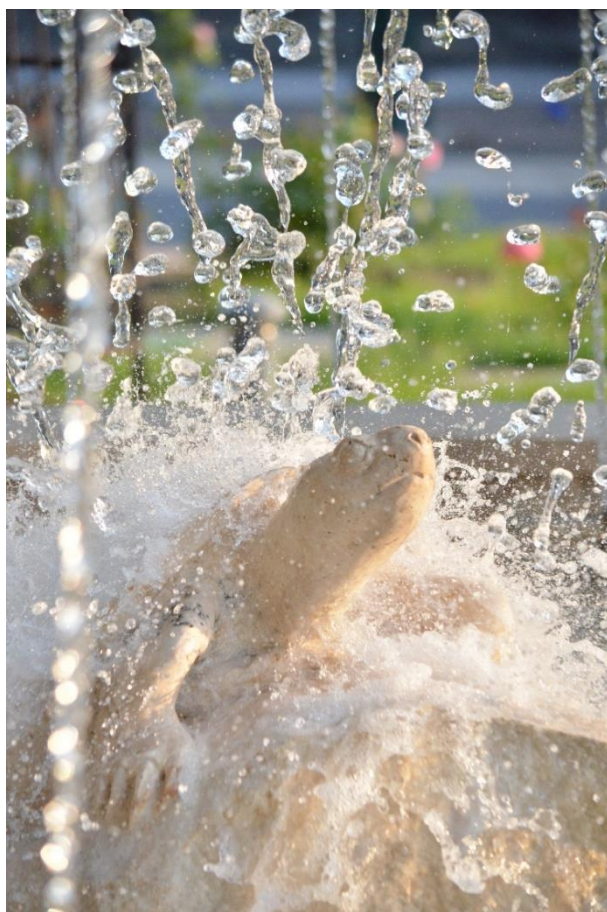
ZÖLDFELÜLETEK ÉS BURKOLATOK HARMÓNIKUS EGYÜTTÉLÉSE A SZABADSÁG TÉREN

KOVÁCSOLTVAS GYÖNGYSZEM A SZENT CSALÁD TÉREN

MŰVÉSZI RÉSZLETKÉPZÉS

VÍZ HANGULATI MEGJELENÍTÉSE

JÓL ÖSSZEHANGOLT, FUNKCIÓVAL ELLÁTOTT BURKOLAT

APRÓ RÉSZLETEKTŐL VÁLIK VALAMI EGYEDIVÉ

MODERN KIDOLGOZÁSÚ IVÓKÚT

HANGULATOS KANDELLÁBER

ÖSSZEHANGOLT ANYAGHASZNÁLATÚ, MÍVES UTCABÚTOR

SZÉP KIALAKÍTÁSÚ PERGOLARENSZER

F.).....JELENLEGI FEJLESZTÉSEK

Az Önkormányzat folyamatosan tervezi és kivitelezi a Város szépítésére elképzelt fejlesztéseket, amelyek közül az alábbiakban az új településkapu és a Zöld projekt keretein belül megvalósuló elemek egy része kerül bemutatásra.

A településen egy új településkapu készül a Trianon emlékműnél található körforgalomnál.

ÚJ KÉSZÜLŐ TELEPÜLÉS KAPU

A településkapunál egy Lehel kürtjét imitáló Jászfényszaru felirat került elhelyezésre, amely szimbolikájával a történelmi múltra kívánja felhívni az idelátogatók figyelmét. A Logó a későbbiek folyamán kivilágításra is kerül.

KÜRTÖT IMITÁLÓ JÁSZFÉNYSZARU FELIRAT

A Zöld projekt keretében a település több pontján találhatunk folyamatban lévő fejlesztéseket, amelyekből itt néhány felvillantásra kerül.

A Városháza és a Szent Erzsébet Plébánia között készül az úgynevezett „Szent Erzsébet” Rózsasétány, amely a későbbiekben kapcsolatot fog teremteni a régi Vásártérrel, és az ott kialakításra tervezett fejlesztésekkel.

„SZENT ERZSÉBET” RÓZSASÉTÁNY

Az Orion utca elején tervezett parkosítás is megkezdődött, amely keretében a „Jászság parkja” kerül kialakításra. A parkban a Jász települések jelképesen egy-egy fával és alatta táblával kerültek elhelyezésre a térképi elhelyezkedésüknek megfelelően. A projekt a Jászsági identitás tudat további erősítésének jegyében született.

KIALAKÍTÁS ALATT ÁLLÓ „JÁSZSÁG” PARKJA

A Szabadság út egyik szakaszán a betonkerítés takarására az Önkormányzat növényfuttató rácsok elhelyezését valósítja meg, amelyeket parkosítás, növénytelepítés céljára szán.

SZABADSÁG ÚT NÖVÉNYFUTTATÓ RÁCSOK

KIALAKÍTÁS ALATT ÁLÓ RÓZSASÉTÁNY A RÉGI VÁSÁRTÉR IRÁNYÁBA

**7. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK,
REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK**

EGYSZERŰ ÉS EGYSÉGES KIALAKÍTÁSÚ HÍD A ZAGYVA FOLYÓN

A) SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A sajátos építmények körébe azok az elemek kerülnek besorolásra, amelyek épületnek nem minősülnek. Ilyenek lehetnek a közlekedési elemek, a hírközlési és a sok egyéb típusú közművek, illetve a vízgazdálkodáshoz köthető, de akár a ritkábban előforduló bányászati, honvédelmi célú sajátos technológiát képviselő építmények. Ebben a fejezetben kizárólag a Jászfényszaru területén valóban érintő elemek kerültek bemutatásra.

VÍZTORONY MARKÁNS ÉPÍTMÉNYTÖMEGE ÁTJÁTSZÓ ÁLLOMÁSOK TELEPÍTÉSÉRE IS IGÉNYBE VÉVE

B) VILLAMOSENERGIA TOVÁBBÍTÁSI CÉLÚ, ILLETVE RENDELTETÉSŰ

A villamos energia továbbítását célzó sajátos építmények esetén az elhelyezésükhöz kapcsolódóan lehet elvárásokat lefektetni, amelyek leginkább azt fejezhetik ki, hogy a külterületen a lehető legkevésbé zavarják, befolyásolják a táj összképét.

A VEZETÉKEK MEGJELENÉSÉT OLDHATJA AZ EGYES OSZLOPOKON ELHELYEZETT GÓLYAFÉSZKEK LÁTVÁNYA

C) HÍRKÖZLÉSI CÉLÚ, ILLETVE RENDELTETÉSŰ

ANTENNATORONY MEGJELENÉSÉNEK OLDÁSA A SAMSUNG ÉPÜLETEGYÜTTESÉBEN

D) EGYÉB CÉLÚ, ILLETVE RENDELTETÉSŰ

Az ilyen típusú funkciók számára nehéz építészeti előírást megfogalmazni, hiszen a kilátók esetén éppen a környezetéből való kimagasodás, színében akár attól való elütés is megengedett.

EGYSZERŰ, DE FIGYELEMFELKELTŐ VADLES

E).....KÖZLEKEDÉSI LÉTESÍTMÉNYEK

BUSZMEGÁLLÓ REPREZENTATÍV ÉPÍTMÉNYTÖMEGE A MŰEMLÉKI TEMPLOMMAL HARMÓNIKUS EGYSÉGBEN

F).....REKLÁMHORDOZÓK

MODERN KIALAKÍTÁSÚ ÜDVÖZLŐ TÁBLA

KÖRNYEZETÉBE BEOLVADÓ, LÉGIES FELIRAT

EGYSZERŰ CÉGJELZÉS

AZ ÉPÜLETEGYÜTTES STÍLUSÁHOZ ILLESZKEDŐ CÉGTÁBLA

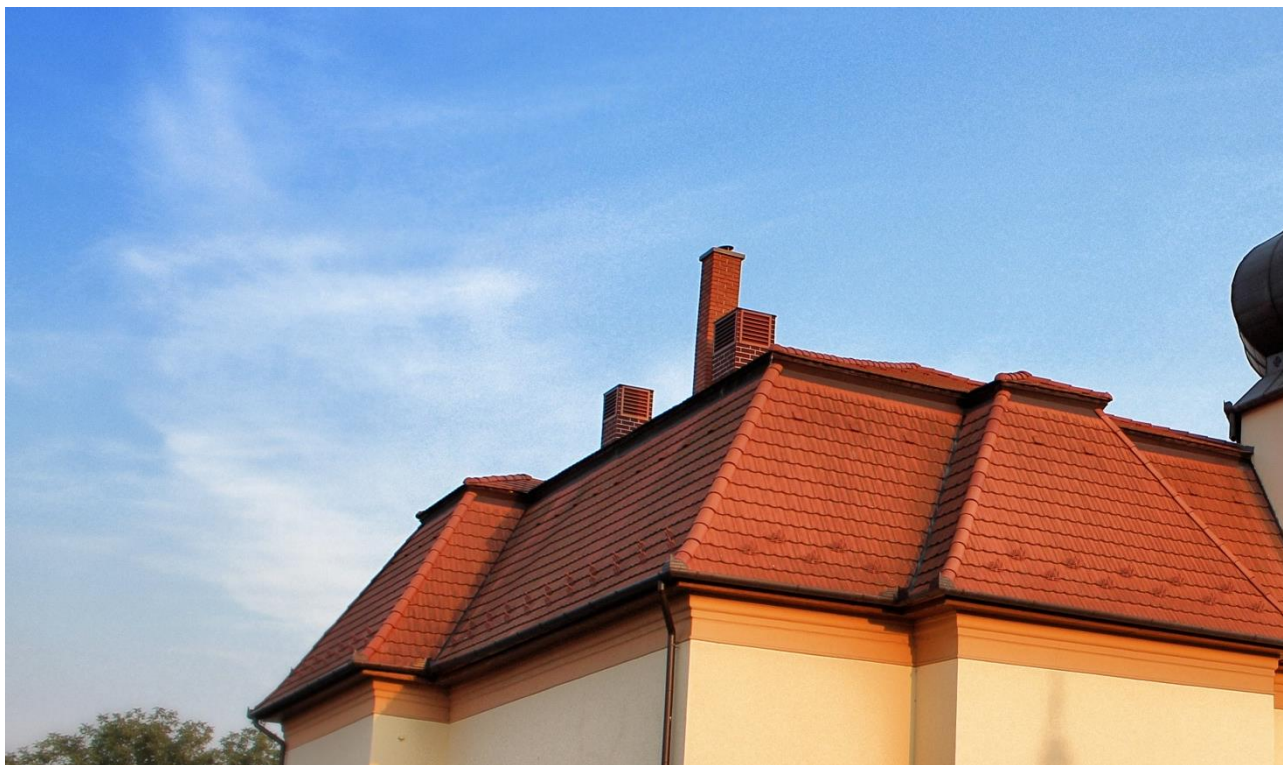
UTCABÚTOROKHOZ ILLESZKEDŐ IRÁNYJELZŐ TÁBLA

6).....TERMELŐ BERENDEZÉSEK, KÉMÉNYEK, SZELLŐZŐK

RENDEZETT TELEPHELY

H).....EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

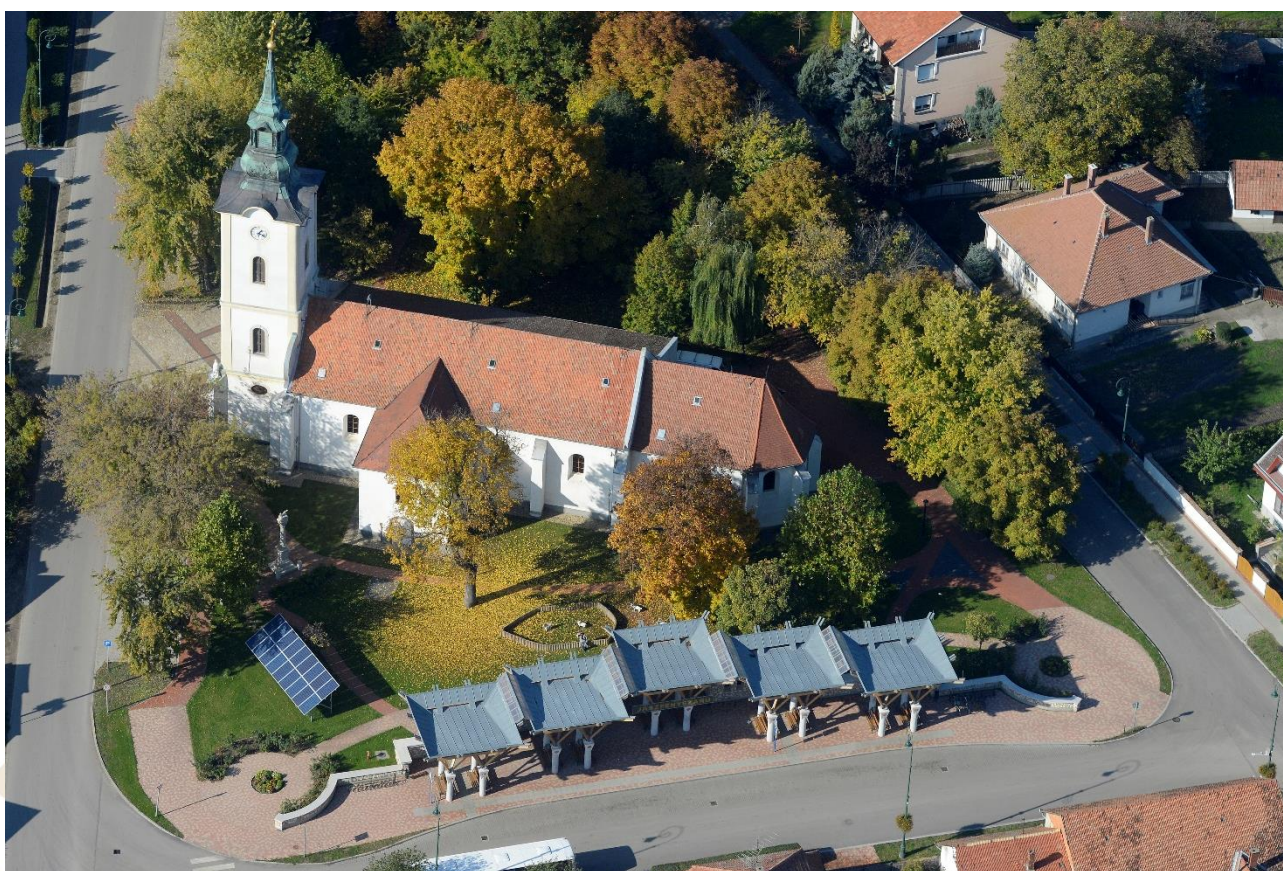
A RIMÓCZI KASTÉLY TETŐFEDÉSÉHEZ TELJESEN ALKALMAZKODÓ SZELLŐZŐ BERENDEZÉS ELHELYEZÉSE

A NAGY ISKOLA TETEJÉN A NAPELEMEK AZ UTCAI SZEMSZÖGBŐL LÁTHATATLAN MÓDON KERÜLTEK ELHELYEZÉSRE

A RÉGI KASZINÓ ÉPÜLETÉN A KÜLÖNBÖZŐ GÉPÉSZETI BERENDEZÉSEK VAGY A TETŐZETBE BESIMULÓ MÓDON, VAGY AZ UTCAI HOMLOKZATRÓL LÁTHATATLANUL KERÜLTEK ELHELYEZÉSRE

KERTÉPÍTÉSZETILEG JÓL ELHELYEZETT NAPELEMEK AZ AUTÓBUSZÁLLOMÁS MELLETT

IMPRESSZUM

Jászfényszaru Város Önkormányzata
www.jaszfenyszar.hu

5126 Jászfényszaru, Szabadság tér 1.
06 57 520 101

Polgármester: Győriné dr Czeglédi Márta
email: jaszfenyszar1@vnet.hu

Főépítész: Varga Béla
email: foepitesz@jaszfenyszar.hu

AZ ARCULATI KÉZIKÖNYV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDÖTT

KÉSZÍTETTE: VÁTI Városépítési Tanácsadó és Tervező Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság

SZÖVEG: Molnár Csilla, Paksi Szilvia

TOVÁBBI RÉSZTVEVŐK: Arany Gergely, Márkus Adrienn, Szikszainé Hegyi Zsuzsanna

ÁBRÁK, TÉRKÉPEK: Arany Gergely

TOVÁBBI RÉSZTVEVŐK: Nyári Balázs, Szikszainé Hegyi Zsuzsanna

FOTÓK: Váti Városépítési Kft. munkatársai
Jászfényszaru Művésztelep művészei
Jászfényszaru Város Önkormányzata dolgozói

KÖZREMŰKÖDŐK: Varga Béla települési főépítész, Jászfényszaru Város Önkormányzata
Kiss Katalin Főépítész Iroda irodavezető

